PEDAGÓGIAI PROGRAM

KŐSZEG MESEVÁROS ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

2020.

Pedagógiai program

KŐSZEG MESEVÁROS ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE

9730 Kőszeg, Várkör 42.

<table>
<tr><td>Az intézmény OM azonosítója:
036446</td><td>Intézményvezető:
Guttmann Ferencné</td></tr>
<tr><td colspan="2">Legitimációs eljárás</td></tr>
<tr><td>Szakalkalmazotti elfogadás határozatszáma:
……/2020.
……
név</td><td>Szülői szervezet nevében véleményezte:

……..
név</td></tr>
<tr><td colspan="2">A német nemzetiségi önkormányzatok egyetértésüket nyilvánították:</td></tr>
<tr><td colspan="2">A horvát nemzetiségi önkormányzatok egyetértésüket nyilvánították:</td></tr>
<tr><td colspan="2">Intézményvezetői jóváhagyás határozatszáma:
Ph.

.....
Intézményvezető aláírása
Fenntartói egyetértés határozatszáma:

……
A fenntartó képviseletében
Ph.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Az elfogadott Pedagógiai program kihirdetésének napja:
2020. szeptember 1.</td></tr>
<tr><td colspan="2">A dokumentum jellege: Nyilvános
Megtalálható: az intézményvezető irodában
tagóvoda-vezetők irodájában
bölcsődevezető irodájában
az Oktatási Hivatal intézményi nyilvántartóban</td></tr>
<tr><td>Hatályos: 2020. szeptember 1.</td><td>Érvényes: A kihirdetés napjától visszavonásig</td></tr>
<tr><td colspan="2">Iktatószám:</td></tr>
</table>

Tartalomjegyzék

1. Bevezető 4
2. Gyermekkép, óvodakép 6
2.1. Gyermekképünk 6
2.2. Óvodaképünk 6
3. Nevelésünk alapelvei 9
3.1. Általános pedagógiai alapelvek 9
3.2. Sajátos nevelésünkből fakadó elvek 9
4. Óvodai nevelésünk célja 10
5. Az óvodai nevelés feladatai 10
5.1. Általános feladataink 10
5.2. Az egészséges életmód alakítása 11
5.3. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés 18
5.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása 24
6. Az óvodai élet megszervezésének elvei 26
6.1. Személyi feltételek 27
6.2. Tárgyi feltételek 27
6.3. Az óvodai élet megszervezése 29
6.4. Óvoda kapcsolatai 33
7. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai 37
7.1. Játék 37
7.2. Verselés, mesélés 41
7.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc 44
7.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka 47
7.5. Mozgás 51
7.6. A külső világ tevékeny megismerése 55
7.7. Munka jellegű tevékenységek 60
7.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás 63
8. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelését szolgáló intézkedések 65
8.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek 66
8.1.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek 66
8.1.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek 67
8.1.3. Kiemelten tehetséges gyermekek 67
8.2. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek 69
9. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységünk 70
10. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 72
11. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek 73
12. A nemzetiségi óvodai neveléssel összefüggő feladatok 75
13. Fejlődés jellemzői óvodáskor végére 78

Jogszabályi alapok

Felhasznált szakirodalom

Legitimációs záradék

Mellékletek (Bölcsőde Szakmai program, JEGYZÉK a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről,)

1. BEVEZETŐ

„…A jövőnek nevelés egyáltalában nem jelent konkrét, részleteiben körülírt célokat. Jelenti ezzel szemben a nevelő olyan magatartását, aminek eredményeképpen a gyerek annak idején ki tudja választani a neki legjobban megfelelő életformát. Ki tudja választani, mert egyrészt kedve és bátorsága van szembenézni valódi lényével, másrészt elég jó kapcsolata van a világgal ahhoz, hogy a választás ne essék túlságosan nehezére. Nagyon hosszú az út, ami idáig vezet. A nevelő legelső feladata éppen az, hogy az út hosszával és nehézségével számot vessen. Mégpedig nem azzal a nehézséggel, ami reá hárul, hanem azzal, amivel a gyereknek kell megbirkóznia…
Ha ezt a mondhatatlan nehézséget valóban átérzi, akkor már valami nagyon lényeges történt benne ahhoz, hogy jó nevelő váljék belőle. Tulajdonképpen most mondottuk ki azt a döntő valamit, ami az új nevelőt a régitől elválasztja. A régi nevelő önmagából indul ki, a maga céljaiból, vágyaiból, elképzeléseiből. Az új nevelő a gyereket nézi, a gyereket próbálja megérteni.” (Hermann Alice)

Segítünk a valósághoz alkalmazkodásban és egy olyan keretet nyújtunk, amely egy jó és „valóságos” valóságot tükröz. Kezdetektől fogva e világ egyenrangú részeseként kell kezelnünk őt, hogy átérezze, ő ehhez a világhoz, a mi világunkhoz tartozik, ennek szokásaihoz kell alkalmazkodnia.

A világgal való ismerkedés a kisgyermek születését követő, a fejlődését alapvetően befolyásoló, az életkor növekedésével egyre táguló, a tanulásban alapvetően mélyülő folyamat. Nevelésünkkel azt kívánjuk elősegíteni, hogy a gyermekek az őket körülvevő és a tágabb természeti, társadalmi környezetről olyan tapasztalatokat szerezzenek, amelyek az életkoruknak megfelelő, biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz, a környezettel való aktív kapcsolat tevékeny kialakításához nélkülözhetetlenek. Lehetővé tesszük a gyermek spontán és irányítottan szerzett megfigyeléseinek, tapasztalatainak feldolgozását, miközben fejlődnek képességeik, az egyéni sajátosságaiknak megfelelően. Segítjük a csoporthoz való érzelmi kötődést, kapcsolatépítést, a szülőföld szeretetének megalapozását, hagyományok ápolását.

„Ha nekünk, szülőknek és nevelőknek, megvannak a magunk erkölcsi és társadalmi ideáljaink, akkor attól sem kell tartanunk, hogy a gyerek viselkedését csak gyakorlati, hasznossági szempontok irányítják… Szerintünk éppen azért, mert az erkölcsi parancsokat - ne hazudj, ne vedd el, ami a másé - nem parancsként kapja, hanem benne él abban a világban, ami a mi eszményeink világa, válhatik ez a világ az ő világává, énjének természetes részévé. Nem azért nem fog hazudni, mert a hazugság bűn, hanem mert mi sem hazudtunk neki… Nem azért nem veszi el a másét, mert azt a törvény tiltja, hanem, mert lassanként beletanult az egymás tulajdonának kölcsönös tiszteletébe, sőt megismerte az adás gyönyörűségének az ízét is. Persze tudnunk kell, hogy mindez csak lassú fejlődés eredménye lehet.” (Hermann Alice)

A leglényegesebb talán az, hogy a gyerek, akinek mindvégig tiszteletben tartották emberi méltóságát, az emberi méltóságot másokban is tiszteletben fogja tartani.
Mindezek szellemében alkottuk meg saját Pedagógiai Programunkat, melyben felhasználjuk Nagy Jenőné: „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” című program elemeit.

INTÉZMÉNYÜNK ALAPVETŐ ADATAI

Többcélú intézményünk egy székhelyóvodából, hat tagóvodából és egy intézményegységből, a bölcsődéből áll. Kétnyelvű óvodáinkban német illetve horvát nemzetiségi óvodai nevelés folyik. Német: székhelyóvodában, Horvátzsidányi Tagóvodában, Kőszegfalvi Tagóvodában; horvát: Horvátzsidányi Tagóvodában, Peresznyei Telephelyen.

Az intézmény neve:

Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde

Székhelye, telefonszáma/fax:

- Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde
  9730 Kőszeg, Várkör 42. 94/360-199

Tagintézmények:

- Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde Újvárosi Tagóvodája
  9730 Kőszeg, Deák Ferenc utca 2.
- Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde Felsővárosi Tagóvodája
  9730 Kőszeg, Bajcsy-Zsilinszky Endre u. 25.
- Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde Horvátzsidányi Tagóvodája
  9733 Horvátzsidány, Csepregi u. 6.
- Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde Kőszegfalvi Tagóvodája
  9730 Kőszeg, Kőszegfalvi út 50.
- Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde Velemi Tagóvodája
  9726 Velem, Rákóczi Ferenc utca 6.

Telephelyek:

- Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde Peresznyei Telephelye
  9734 Peresznye, Hunyadi u. 1.
- Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde Bölcsődéje
  9730 Kőszeg, Bajcsy-Zsilinszky Endre u. 25.

2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

2.1 GYERMEKKÉPÜNK

A gyermek mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy személyisége kibontakozásához az óvodában megkapja a segítséget, befogadó, támogató légkörben magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, saját tempójában élhessen. Azt valljuk, hogy a sikeres nevelés feltétele, a gyermek egyedi,- eltérő,- és alapvető szükségleteinek figyelembe vétele, a fejlődés folyamatos nyomon követése.
Az „Óvodai nevelés országos alapprogram”-ban megfogalmazottak szerint alapvető kiindulási pontnak tekintjük az alábbiakat:
„A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei,a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.”
Az óvodáskorú gyermek alapvető tulajdonsága a kíváncsiság, a megismerés vágya. Hisszük, hogy minél több tapasztalási, megfigyelési, kísérletezési lehetőséget biztosítunk számára, annál szorosabb kötelék alakul ki az őt körülvevő környezetével, könnyebben alkalmazkodik a közvetlen világához, kialakul ragaszkodása, szeretete.
A gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetet úgy alakítjuk, hogy az a legtöbb tapasztalási lehetőséget biztosítsa személyiségének alakulásához.
Az esélyegyenlőség mindannyiunk számára fontos érték. Ennek érdekében a gyermekközpontú, inkluzív nevelésünkkel biztosítjuk az egyenlő hozzáférést s a meglévő hátrányainak csökkentését. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

2.2 ÓVODAKÉPÜNK

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Alapozó jellegű szociális, óvó-védő, szociális, valamint nevelő-személyiségfejlesztő feladatot lát el, felelőssége a felnövekvő nemzedék nevelésében meghatározó.
Kőszeg az ország nyugati határ szélén az Alpok dombokká szelídülő keleti lábánál fekszik. A több mint ötszáz éves városban helyezkedik el intézményünk három tagóvodája és a bölcsőde. Négy tagóvoda Kőszeg 8-10 km-es vonzáskörzetében, Kőszegfalván, Velemben, Horvátzsidányban és Peresznyén található. Célunk az, hogy tagóvodáinkkal úgy kapcsolódjunk össze, hogy közben mindegyikünk megőrizhesse sajátosságait, s eddig kialakult hagyományait.
Kőszeg és környékét ölelő hegyvidék gazdag természeti és történelmi értékei, adottságai kiváló lehetőséget teremtenek a lokálpatriotizmus megerősítésében.

Kőszeg – „egy ékszerdoboz” – mondják az idelátogatók. A szebbnél-szebb műemléképületek, köztéri szobrok, a Vár a maga varázsával; a környező kisfalvak emlékhelyei csodálatos látnivalót, értéket nyújtanak, mind az idelátogatóknak, mind az itt élőknek. A várost ölelő hegyvidék gazdag természeti adottságai nagyszerű lehetőséget kínálnak a pihenni vágyóknak, a kirándulóknak, a természet szépségében gyönyörködőknek. A szelídgesztenye-erdők, a szőlőültetvények, a gyümölcsöskertek sok elfoglaltságot és kikapcsolódást nyújtanak az itt élő embereknek. Őseinktől átvettük a múltat idéző kincsek óvását, védelmét, és ezt szeretnénk átadni az utókor számára is.
A hátrányosan változó, rohanó életmód miatt a családok egyre kevesebb időt tudnak a természeti és társadalmi értékeink felfedezésével, megismerésével tölteni. Ezért nevelőmunkánk megtervezésében a kulturális, építészeti, helytörténeti értékeink, valamint a hegyek, erdők közelsége által nyújtott lehetőségek minél szélesebb körű kihasználására törekszünk. A szerzett tapasztalatokat igyekszünk a gyerekek mindennapi életébe beépíteni. Ezáltal alakulhat esztétikai érzékük, a szépre és a jóra való fogékonyságuk.
Az esztétikusan kialakított óvodai környezet, a magára mindig igényes óvodapedagógus, óvodai dolgozó jó példa a gyermekek számára, a közös gyermeknevelés partnerkapcsolatok lehetőségeit hordozza. A mi feladatunk, hogy ez a kapcsolat minél mélyebb, eredményesebb, gyümölcsözőbb legyen a gyermekek érdekében.

Arra törekszünk, hogy óvodánk olyan legyen, ahol

- érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkör veszi körül a gyerekeket
- a gyermekek az életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően sokszínű tevékenységekben vehetnek részt különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékra
- a tevékenységeken keresztül történik az egyéni képességeikhez igazodó műveltségtartalmak közvetítése
- biztosítjuk a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetet
- a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekkel való együttélés, a gyermekek, a dolgozók, és a szülők számára elfogadott, a gyermekek számára biztosított az egyenlő hozzáférés elve
- a szeretetkapcsolatok felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek között az egész óvodai nevelést átszövik
- az elfogadás, a megértés, az óvodai dolgozók mintájában nyernek értékközvetítést, ugyanúgy, mint a derű, az őszinteség, a segítség, az egymásra odafigyelés, az udvariasság
- a gyermeki szabadság és a megkötöttség a gyermeki önmegvalósítást, az önkéntességet nem sértő magatartási szokásokban jelenik meg
- hitelességünkkel és mintánkkal a gyermekeken keresztül a családokra is hathatunk: normáikra, műveltségükre, életvitelükre,

- fogadhatjuk, befogadhatjuk a családok értékeit, esetenként értékközvetítőként is a nagyszülők, szülők hagyományokat vagy művészeti értékeket közvetítő, környezetet formáló tevékenységét
- biztosítjuk a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozók, a migránsok önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Nevelésünk eredményessége a gyermekekkel foglalkozó felnőttek személyiségétől, kompetenciáitól, hozzáállásuktól is nagymértékben függ. Éppen ezért megalkottuk a nálunk elfogadott és követendő PEDAGÓGUSKÉPET:
A gyermekek számára személyisége meghatározó, mintát jelent.

Mint modell legyen:

- hiteles
- igényes megjelenésében
- elfogadást, megértést, szeretet, derűt árasztó
- a gyermekek különbözőségeit tiszteletben tartó
- az egyéni sajátosságokat, eltéréseket figyelembe vevő, támogató
- társas kapcsolatok kialakulásának segítője, alakítója.

Tevékenységei során fejezze ki, alkalmazza:

- az egyenlő hozzáférés, a gyermeket megillető jogok biztosítását, tiszteletben tartását
- együttérző szeretetét
- a gyermekek iránti bizalmát, bátorítást, és következetes támogató magatartását
- sikerorientáltságát, pozitív beállítódását
- pszichológiai, pedagógiai, gyakorlatban szerzett szakértelmét
- a gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítését
- igényét személyiségének fejlesztésére
- a fejlődést elősegítő értékek, normák közvetítését
- jó szervező képességét
- a differenciálás módszerét
- kooperatív technikákat
- a különböző szociokulturális háttérrel és fejlettségi szinttel rendelkező gyermekekkel az együttnevelésre irányuló, differenciált bánásmódot
- az egyéni módszereket, egyéni fejlesztési programokat úgy, hogy a gyermekek pozitív énképe és önbizalma kialakulhasson
- a természethez és a társadalmi környezethez való pozitív hozzáállását, értékrendjét.

Az óvodai nevelés eredményességéhez szükséges az óvodapedagógusok és a nevelést, oktatást közvetlenül segítő munkatársak összehangolt munkája.

3. NEVELÉSÜNK ALAPELVEI

3.1 ÁLTALÁNOS PEDAGÓGIAI ALAPELVEK

(Az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján)

- „A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.”
- „Az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával: oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.”
- „A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.”
- „A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.”
- „A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.”
- „Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.”
- A nemzetiséghez tartozó és a migráns gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, illetve társadalmi integrálását.

3.2 SAJÁTOS NEVELÉSÜNKBŐL FAKADÓ ELVEK

Intézményünkben valamennyi alkalmazottra egyaránt érvényes, munkájukat meghatározó pedagógiai alapelvek mellett megjelennek nevelésünkre jellemző sajátosságok is:

- a gyermeket körülvevő „való világgal” való kapcsolat kiemelt szerepe, a természeti és társadalmi környezet közvetlen megismerése, a benne történő eligazodás segítése, és az értékrend kialakítása, erősítése
- művészetekhez való viszony alakítása.

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelemgazdag óvoda megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy

- gyermeki tartást, önállóságot biztosít
- s ebből az önállóságból fakadó egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget ad a gyermeknek
- a felnőttek tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet, s azt a gyermeknek fontos biztonságérzetet, hogy

„Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.”

Minden gyermek ismerje, s tudja meg testi, lelki, szellemi értékeit, de azt is érzékelje, hogy mik a hiányosságai. Ezt fogja fel természetesen, minden lelki feszültség nélkül.

A gyermekek önértékelésének alakulását, igényszintjének növelését reális értékelésünkkel ösztönözzük.

4. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA

ALAPVETŐ CÉLJAINK

- az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése
- a gyermeki személyiség kibontakoztatása az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével
- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődésének biztosítása, inkluzív nevelés megvalósítása
- sokoldalú képességfejlesztés segítségével a személyiség fejlődésének biztosítása, elősegítése
- a gyermekek harmonikus és élő kapcsolatának alakítása a természeti és társadalmi környezetünkkel
- lakóhelyünk hagyományainak, értékeinek megismertetése
- a gyermekek és a művészetek közötti érzelmi kötődés kialakítása
- a gyermekek személyiségének alakulása megfeleljen társadalmunk követelményeinek, megalapozza az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget
- a pedagógiailag segített, ösztönzött szocializáció, erkölcsi normák kialakításának minél teljesebb megvalósítása
- az értékeink megőrzése, közvetítése

A nemzetiségi kétnyelvű nevelés célja:

- az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a kisebbség nyelvének és kultúrájának megismerése
- a nemzetiségi kulturális hagyományok és szokások ápolása, átörökítése
- a nemzetiségi identitástudat kialakulásának, megalapozásának segítése és fejlesztése.

5. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

5.1 ÁLTALÁNOS FELADATAINK

- a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakítása
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek
- megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játék lehetőségének biztosítása
- a játékon keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról való gondoskodás

- emberi értékek közvetítése
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- a hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekei számára az önazonosság megőrzésének, ápolásának, erősítésének biztosítása, társadalmi integrálásának elősegítése

A nemzetiségi kétnyelvű nevelés feladatai:
A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

5.2 AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA

A mai egészségmodell az embert egészében szemléli. Nem részekből állunk, hanem egy egységet alkotunk.
Az emberben a testi, lelki és szellemi tényezők szoros egységben és kölcsönhatásban működnek. Nem képzelhető el egyik változása anélkül, hogy ne hatna ki a másik két tényezőre.

Az óvodáskor különösen jelentős az egészséges életmódra történő felkészítés szempontjából, hiszen ebben az életszakaszban megszerzett ismeretek, készségek és szokások a későbbi egészségi magatartást jelentősen befolyásolják. A gyermekkori egészségi állapot nem csupán a gyermek egészségét alapozza meg, de kihat a következő generáció egészségére is.

A szükségletek kielégítése biztosíthatja a kisgyermek egészséges fejlődését, a legteljesebb egészségi állapotának, teljesítőképességének elérését. Ez az állapot biztosít lehetőséget arra, később, felnőttként (a gyermek) a mindennapi élet alternatívái (életviteli helyzetei) közül a legegészségesebbet válassza, az egészséget választó képességét kifejlessze.

Az egészséges életmód és az egészséges környezet kölcsönhatásban van egymással. A környezetvédelemhez és megóvásához kapcsolódó szokások, a környezettudatos magatartás, szemlélet megalapozása kiemelt feladatunk. Az egészségvédő magatartás fejlesztése megköveteli, hogy az óvodai nevelés segítse az egészséges életvitel iránti igény kifejlődését, az egészséges életmód választását, az egészséget károsító magatartások visszaszorítását.

Az egészséges életmódra nevelés célja:
a gyermek igényének megalapozása, alakítása
- az egészséges életvitelre
- a személyi és környezeti higiénére
- a mozgásos életmódra
- az egészséges táplálkozásra és kulturált étkezésre
- az egészséget károsító magatartásformák elkerülésére
- a környezethez való alkalmazkodás képességére

- környezettudatos magatartásra
- egy adott élethelyzetben az egészségesebb megoldás választására és
- a másokon való segítésre, valamint
- testi fejlődésük elősegítése

Feladataink:

- az ismerkedés folyamatának elindítása az anamnézis készítésével
- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- összehasonlító mérésekkel az egyéni jellemzők, sajátosságok feltárásának segítése (pl. testsúly, testmagasság, szem, hajszín és méret, láb-kéz stb..)
- minél több idő biztosítása a szabad levegőn végzett tevékenységekre
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása – a nevelőtestület által kidolgozott szokásrendszer alapján
- a vizuális jelek, piktogramok alkalmazásával a szokástanulás többcsatornás megerősítése (egyedül is tudják kontrollálni a cselekedeteiket)
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A fejlesztés tartalma:

a. <u>A gyermekek gondozása</u>

Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését.

A gyermekek gondozásának feltétele az óvodapedagógus, a dajkák, a pedagógiai asszisztens és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszony, a természetes testközelség megléte. A gyermekek attól fogadnak el gondoskodást, akik őszinte, hiteles viselkedéssel, bizalomkeltő metajelzésekkel közelednek feléjük és tapintatot, elfogadást közvetítenek.

Az óvodapedagógusok a fokozatosság betartásával törekednek arra, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki szükségletüket. Az önálló testápolás, étkezés, öltözködés szervezettségét az óvodába lépés pillanatától biztosítják. A befogadás ideje alatt hangsúlyosabban, azután szükség szerint minden gyermekkel, a pedagógiai asszisztens, a dajkák bevonásával, együtt végzik a teendőket, hogy megtanulhassák a fogásokat, képesek legyenek az egészséges életmód szokásainak sorrendjét és azok fogásait elsajátítani.

b. <u>Egészséges táplálkozás, kulturált étkezés</u>

Az óvodásgyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségő a gyermek egészséges táplálása.

A gyermekek a napi háromszori étkezéssel tápanyagszükségletük 3/4 részét az óvodában kapják. Ezért az óvoda figyelemmel kíséri a gyermekek étrendjét, hogy kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. Az étkezési szokásokat úgy alakítjuk ki, hogy minél kevesebb várakozási idő maradjon, jól szervezetten, a folyamatosság módszerét alkalmazva.
A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak. A felnőttek igyekeznek ezeket megismerni a szülők segítségével, és kellő toleranciával elnézik a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Később ösztönzik a gyermekeket, de nem kényszerítik az ételek elfogyasztására. Biztosítják, hogy a nap bármely szakában ihassanak.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítsa az étkezések kulturált körülményeit. Ízlésesen terített asztalon, folyamatosan, rugalmas időkeretben történik a tízóraizás és uzsonnázás, önkiszolgálás rendszerében. Az ebédelés közösen, azonos időpontban, naposi rendszerben történik.
- Segítse az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását.
- Kedveltesse meg az ízeket, intenzív rágásra ösztönöznek.
- Egész nap folyamán biztosítsa a folyadék pótlását.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően ismertesse meg a gyerekeket a kanál, villa és kés helyes használatával.
- Fokozottan ügyeljen a táplálék érzékeny gyermekek diétájára.
- A szülők segítségével, támogatókkal közösen hetenként egy-két gyümölcs- vagy zöldségnapot tartsanak (gyümölcs-és zöldségsaláta készítése a gyerekekkel).
- Adjon tanácsot, hogy az óvodai étrendet otthon milyen egészséges ételféleségekkel egészítsék ki. (pl. Kerüljék a családi étkezés során a „haszontalan”, káros ételek és italok étrendbe állítását.)
- Ismertesse meg a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel.
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében egészségfejlesztő programot tervezzen, (pl. projektek), játékos alkalmat teremtsen arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl. saláta-készítés, tízórai összeállítás).
- Teremtsen lehetőséget az egészséges ételek megismerésére különböző tapasztalatszerzések, tevékenységek során (piac- kertek látogatása, stb.).

c. <u>Személyi és környezeti higiéné</u> (testápolás, öltözködés, pihenés, betegségmegelőzés,)

Testápolás:
A gyermekek tisztaságigényének kialakítását szolgálja. Ezen a téren is nagy különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Az óvoda és a család gondozási szokásainak összehangolása segít az azonos elvek betartásában.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek ápolása közben beszélgessen a gyermekekkel, s csak akkor segítsen nekik, ha szükséges, vagy igénylik. Fokozatosan alakítsa ki az önállóságot.
- A napirend keretei között elegendő időt biztosítson a testápolási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- Különös gonddal védje a gyermekek érzékszerveit.
- Teremtse meg az intim feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, egyre önállóbban végezhessék a bőrápolás, fogmosás, hajápolás, az orr tisztán tartása, a WC – használata teendőit.
- Tisztálkodási folyamat során ismertesse meg a gyerekeket az egészségügyi szokásokkal, a helyes sorrendiséggel és technikával, az eszközök használatával, a víztakarékosság módjával.
- A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítsa a gyermekekben.

Öltözködés:

Az időjárásnak megfelelő öltözködés védi a gyermeket. Az óvodapedagógus következetesen kéri a szülőket, hogy többrétegűen öltöztessék gyermekeiket. Fontos meggyőzni a szülőket a praktikus, ízléses öltözködés előnyéről. Türelmes, meggyőző munkával a szülők jó partnereinkké válhatnak.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Elegendő időt és szükséges segítséget biztosítson az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a gyermek saját szekrényében.
- Összefüggéseket tárjon fel a gyermekekkel a megfelelő viselet kiválasztásában az időjárás és tevékenységek között.
- Fokozatosan alakítsa ki az önállóságot.
- A szülőkkel való kapcsolattartás során tegyen javaslatot a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására. Például: műszálas anyagok kerülése, váltóruhák, lábboltozatot és lábfejet védő cipők biztosítása, lógó alkatrészek eltávolítása.

Pihenés:

A gyermekek alvásigényüknek egy részét az óvodában elégítik ki. A nyugodt pihenés feltétele a csend, és a biztonság. Az elalvás előtti mesélés, és az azt követő altatódalok dúdolása kondicionáló reflexként hat. Ha lehet, minden alkalommal éljék át a gyermekek az altatódalok hatására kialakult szendergés állapotát. A gyermekeknek különböző az alvásigénye. Egy órai nyugodt pihenés után az óvodapedagógus lehetővé teszi, hogy a nem alvó (6-7 éves) gyermekek felkelhetnek, és csendes tevékenységet folytathatnak. Májustól kezdve a tanköteles korú gyermekeknek lehetősége van csak akkor pihenni, ha igényük van rá. Ezzel is előkészítjük a gyermekeket a kisiskolások napirendje szerinti életre.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően biztosítsa a nyugodt pihenés feltételeit.
- Ellenőrizze a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését.
- A gyermekek elalvását segítse a biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal.
- Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, általában háromhetente és a gyermek minden megbetegedése alkalmával.

Három-négy éves gyermekeknél gyakran előfordul, hogy alvás alatt (vagy esetleg a nap folyamán) bevizelnek. A felnőttek a gyermekeket emiatt nem szégyeníthetik meg. Csakis a tapintatos, szeretetteljes bánásmód és a szülőkkel való partneri, jó emberi kapcsolat vezethet eredményre.

Betegségmegelőzés:
Az egészséges életmód alakításának feltétele az egészséges környezet biztosítása. Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a mindennapos portalanítás, felmosás, szellőztetés, a higiéniás szabályok betartatása a gyermekkel, szükség szerinti fertőtlenítés.
Gyermekeink egészségének védelme érdekében rendszeresen látogatjuk a sószobát.
Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek szűrővizsgálatokon való részvételére. Fontosnak tartjuk a prevenciót, a megelőzést. Mindehhez – a szülőket megnyerve – az intézmény gondoskodik speciális szakemberek bevonásáról, gyermekorvos, fogorvos, védőnő, szakszolgálatok segítségével.
Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, elkülönítve gondozzák a felnőttek mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek. Ez feltétlenül fontos láz, hányás, kiütés, hasmenés, bőrpír, erős köhögés estén. A fertőzések terjedését a gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekszünk meggátolni.

d. <u>mindennapos testnevelés, testmozgás</u>

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának formálásának és fejlesztésének eszközei. Kiemelt jelentőségű az óvodai élet minden pillanatában a kisgyermekek mozgásigényének kielégítése, harmonikus, összerendezett mozgásainak fejlesztése.
Ebben a követelményben a gyermek testi képességeinek fejlesztése fogalmazódik meg: a tudatos, célszerű, összerendezett cselekvés fejlődésének elősegítése

- az alapvető mozgásfunkciókban (járásban, sietésben, futásban, lépcsőn járásban)
- az emberi kapcsolatokhoz nélkülözhetetlen humán mozgáskultúrában (játékban, feladat-teljesítésben, együttes tevékenységben, segítésben, baleset-megelőzésben és fertőzést megelőző magatartásban)

A mozgásos tevékenységekkel szemben elvárt kritériumok:

- elsősorban a játék szerepe hangsúlyozott
- minden nap jelenjen meg az óvodai életben
- minden gyermek számára legyen biztosított
- törekedni kell a kooperatív játékok alkalmazására
- egyéni szükségleteket és képességeket vegye figyelembe
- lehetőség szerint a szabad levegőn valósuljon meg.

Mindenki ügyes valamiben. A jól megszervezett mozgásos tevékenység minden gyermek számára lehetőséget kínál a saját képességeinek, tanultsági szintjének, biológiai életkorának megfelelő saját tempóban való fejlődéséhez. A feltételek biztosítása által fejlődnek képességei, átélheti saját ügyességét, megtapasztalhatja mire képes.

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. Biztosítjuk, hogy a gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg, szabadon ismételhessék a sokféle mozgásfejlesztő eszközökön. Emellett a szervezett mozgásos tevékenységek jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését.
A négy-öt éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A szervezett mozgásos tevékenységek, különösen a gyakori rövid prevenciós, fejlesztő tornák, a mozgásigény kielégítése segít a gerinc deformitások megelőzésében. A lábboltozatot erősítő, fejlesztő mozgással a lúdtalpas gyermek lábtartása javítható.
A gyermekek egészséges életmódját úgy lehet biztosítani, ha minden nap edzési lehetőségük van. Erre legtöbb lehetőséget a szabadban tartózkodás biztosít, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét.
Mozgásszükségletük kielégítése érdekében az óvodapedagógusok napi kocogó-futó lehetőségeket szerveznek. A gyermekek meghatározott futópályán önmaguk döntik el, mennyit futnak. A felnőttekkel együttvégzett rendszeres kocogások, futások ösztönzően hatnak rájuk, és fokozzák a szív jó vérellátását, a rugalmasságot, állóképességet.
A gyermekek a víz edző hatását is megérezhetik az óvodában. Jó idő esetében az óvoda udvarán pancsolnak, zuhanyoznak.

e. <u>baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás</u>

Gyermekeink biztonsága érdekében a legfontosabb szabályok megtartása, betartása akár életet is menthet.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermeket a felnőttek óvják, mivel a gyermek még nem érzi a veszélyt.
- A gyermekek számára biztonságos környezetet alakítson ki.
- Tanítsa meg a gyermekeknek a biztonságos életvitel módját, szabályait.
- Példákon keresztül magyarázza el a biztonsági szabályokat.
- Készítse fel a gyermeket játékos formában arra, hogy mit kell tenni bizonyos veszélyhelyzetekben.

- Saját viselkedésével mutasson példát a biztonsági rendszabályok betartásában.
- A különféle biztonsági eszközöket, berendezéseket rendeltetésszerűen és rendszeresen használja.
- Tanítsa meg a gyermeket saját nevére és címére.
- Tanítsa meg a gyermeknek, hogy bármilyen baj esetén a legközelebbi felnőttől kérjen segítséget.
- Teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermekek megismerkedhessenek a mentők, tűzoltók, rendőrök munkájával.
- A szülőket is tájékoztassa a gyermekbalesetek megelőzéséről, stb. (ilyen jellegű rendezvényeken, szülői értekezleteken).
- A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezelje, szükség esetén javítását, cseréjét kezdeményezze (Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál.)
- Tapasztalatszerzések alkalmával hívja fel a gyermekek figyelmét
    - a közlekedési eszközök helyes használatára,
    - biztonságos közlekedés szabályaira,

f. A bántalmazás, erőszak megelőzése

Különösen a sérülékeny társadalmi csoportokban a sérülések és az erőszak jelentős terheket jelent a gyermekek egészsége számára. A gyermekkori sérüléseknek az a nagy kockázata, hogy hosszú távú fizikai következményeket és pszicho-szociális károsodásokat okozhatnak. Különösen nagy a családon belüli erőszak társadalmi terhe.

Az óvodapedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Szülői értekezleteken, illetve egyéb fórumokon felhívja a figyelmet az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság), az erőszakot sugárzó tömeghírközlések és filmek látványának veszélyeire és a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallja a szülőket.
A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges esztétikus, egészséges környezet megteremtése

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. A tárgyi környezet megfelel az egészségügyi előírásoknak, esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt, egyedi, praktikus megoldásokat tartalmaz, kiváló alapot ad az óvodai nevelőmunkához.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- képesek mindennapi testi szükségleteik kielégíteni, szabályozni
- a testápolási szokásoknak megfelelően önállóan, figyelmeztetés nélkül tisztálkodnak
- vigyáznak a WC, mosdó tisztaságára, rendjére
- az önellátás, önkiszolgálás teendőit egyedül végzik
- önállóan, a megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek
- öltözködésükben alkalmazkodnak az időjáráshoz
- ruhájukat rendesen elrakják, gombolnak, cipőt fűznek, kötnek
- a környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani, segítenek teremrendezésben
- ügyelnek saját külsejükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés
- esztétikusan terítenek, tisztán, kulturáltan étkeznek
- naposi feladatokat látnak el
- önállóan vizet töltenek a kancsóból
- megfelelően használják az evőeszközöket
- sokat és szívesen mozognak, próbára teszik testi erejüket, ügyességüket
- kudarcokat, sikereket igyekszenek elviselni, kezelni
- önállóan tevékenykednek, észreveszik elvégezhető feladataikat és segítséget nyújtanak társaiknak, valamint a felnőtteknek
- mozgásuk harmonikus, összerendezett
- ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára. Az ajtókat csendesen nyitják, csukják, az eszközökkel óvatosan bánnak. Észreveszik, ha valami hiányzik vagy rendetlen, a rendetlenséget megszüntetik.

5.3 AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Az óvodai nevelési folyamat alapvető, átfogó kerete, gyakorlati módszere, eljárásrendszere, amely lehetővé teszi a társadalom szempontjából értékes tulajdonságok, erkölcsi normák alakítását. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés által biztosíthatók a gyerekek fejlődéséhez szükséges tevékenységi formák és társas kapcsolatok, ezért fontos, hogy az óvodapedagógus valamennyi nevelési folyamat megoldásában – az egyéni sajátosságok figyelembe vételével – a közösségi nevelés elvi megfontolásait, gyakorlati módszereit érvényesítse.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelést segíti, serkenti a szocializáció, amelyet – a családira építve – az óvoda folytat, s ezzel tovább szélesíti a gyerek bevezetését társadalmi közegébe. A szociális tanulás legfőbb eszköze óvodáskorban az utánzás, a mintakövetés, a felnőtt, majd a társ modell szociális viselkedésének érzelmi indíttatásból fakadó átvétele, majd e minta egyre színesebb kiteljesedése, mely megnyilvánul a gyermek játékában. A szociális érzékenység fejlesztésének összetevője egy belső igény a

kapcsolatfelvételre, valamint az erre való képesség. Alakításának eszközei: empátiás átvétel, modellhatás, tudatos szoktatás.

A Jobb Veled a Világ Alapítvány magyarországi és határon túli nevelési-oktatási intézmények számára Boldog Óvoda cím elnyerésére kiírt pályázatához csatlakozott intézményünk Felsővárosi Tagóvodája a 2019/2020-as nevelési évtől. Az alapítvány egyik kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez többek között az óvodás korosztály számára kidolgozott Boldogságóra programmal.
A pozitív pszichológia kutatásainak eredményeire építve és annak módszereit alkalmazva az óvodások csoportosan és egyénileg ismerjék meg a boldogság fő összetevőit. Mindeközben olyan gyakorlatok elvégzésére inspiráljuk őket, amelyek – a boldogságkutatók tapasztalatai alapján – hozzájárulnak a gyerekek boldogságszintjének növekedéséhez.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés célja:
a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességének kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normáinak tiszteletben tartásával.

Feladataink:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családias légkör megteremtése, a befogadástól az óvodáskor végéig.
- A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.
- A Boldog Óvoda programban résztvevő gyermekek csoportosan és egyénileg ismerjék meg a boldogság fő összetevőit. Az óvónők olyan gyakorlatok elvégzésére inspirálják őket, amelyek – a boldogságkutatók tapasztalatai alapján – hozzájárulnak a gyerekek boldogságszintjének növekedéséhez.
- A szűkebb és tágabb környezet megismertetése a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés megalapozása érdekében.
- A gyermekek nevelése annak elfogadására, megértésére, hogy különböznek egymástól.
- Óvodánkba kerülő bármilyen nemzetiségű, migráns gyermek, sajátos szükségletének kielégítése, lehetőség nyújtása kultúrájának megismerésére.

Az óvodapedagógus:

- mindent tegyen meg annak érdekében, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érjék a gyermeket
- törekedjen arra, hogy az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze
- segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és én-tudatának alakulását, engedjen teret én-érvényesítő törekvéseinek
- teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse társas szükségleteit,

- nevelje a gyermekeket a másság elfogadására
- fejlessze a gyermekek erkölcsi (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség,), és akarati (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) tulajdonságait
- a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, elhanyagolt illetve a kiemelkedő képességű gyermekek nevelését tudatosan tervezze meg.

Az otthonos életkörülmények, barátságos légkör kialakítása terén:

Az óvodapedagógus:

- törekedjen a barátságos, érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családias légkör kialakítására
- teremtsen lehetőséget a gyermekek tevékenység-szükségleteinek kielégítésére
- segítse elő, hogy a szokásostól eltérő esemény következtében olykor kirobbanó jó hangulat uralkodjék
- tegye otthonossá, barátságossá a közösségi élet színtereit: csoportszoba, előtér, öltöző, mosdóhelyiség; öltözőkben, folyosókon nyugalmat árasztó hangszeres zene szól
- adjon lehetőséget a gyerekeknek arra, hogy a berendezési tárgyakat, eszközöket elmozdíthassák, átrendezhessék igényeik szerint
- minden gyermeknek biztosítson tároló helyet, ahová saját eszközeit, játékait, a mikrocsoportos tapasztalatgyűjtésen talált „értékeit” beteheti, önállóan gondozhatja, kezelheti

A felnőtt-gyermek kapcsolata terén:

Az óvodapedagógus, s valamennyi óvodai dolgozó:

- magatartása legyen határozott, következetes, barátságos, szeretetteljes, őszinte, minden gyerek számára elfogadó és toleráns,

Az óvodapedagógus:

- személyisége modellértékével hasson a csoportszerveződés folyamatára
- törekedjék önmérsékletre a különösen kedvelt gyerekek esetében
- kísérelje meg felfedezni a kevésbé rokonszenves gyerekekben azt a képességet megnyerő tulajdonságot, amelyre a gyerekek iránti valóságos rokonszenve épülhet
- fejezze ki cselekedeteivel szavaiban, hogy mit és miért tart helyesnek, mit, miért utasít el, mi áll távol tőle
- beszéljen magáról, családjáról, élményeiről
- serkentse a hallgatag gyerekeket is megszólalásra, kezdeményezzen velük beszélgetést

Gyermek-gyermek kapcsolat területén:

Az óvodapedagógus:

- állapítsa meg, tartsa számon ki hiányzik - miért

- ügyeljen arra, hogy a gyerek én-tudata megerősödjék, énképe a különböző tevékenységek során és a kapcsolatokban differenciálódjék
- ébresztgesse és fejlessze a gyerekek egymás iránti érdeklődését
- segítse, támogassa az egymáshoz közeledő gyermekek tevékenységét
- gondoskodjék olyan együttes tapasztalatokról, élményekről, amelyek a gyerekekben az egymás iránti rokonszenvet felébresztik
- törekedjék arra, hogy egy-egy gyerek hozzá hasonlóan megvigasztalja síró, bánatos társát, s segítsenek egymásnak
- segítse, hogy pozitív tulajdonságok hassanak az egyes baráti párokra, csoportosulásokra
- segítse elő, hogy különböző tevékenységek végzése közben több olyan helyzet keletkezzék, amelyben a gyerekek kisebb csoportokban együttműködve közösen oldhatnak meg számukra vonzó feladatokat
- segítse a többnyire együttjátszó mikrocsoportokat
- alakítson kisebb csoportokat az egyes feladatok ellátására
- igyekezzék kibontakoztatni minden gyereknek azt a képességét, hogy elgondol, megtervez valamit és azt elfogadtatja
- érje el, hogy minden gyerek belátásból, érzelmi elfogadásból megtanulhassa saját akaratát alávetni másokénak
- szoktassa hozzá a gyerekeket, hogy türelmesek legyenek egymás iránt, hogy viseljenek el kellemetlenebb, fárasztóbb vagy a szokottnál nehezebb helyzeteket is
- törekedjék arra, hogy a gyerekek elfogadják társaik, esetleg a többiekétől eltérő külsejét, viselkedését, beszédét, szokatlan kívánságait, különleges állapotát
- fokozatosan alakítsa a gyerekek tűrő-és konfliktust megoldó képességét
- adjon segítséget annak a gyereknek, aki a másiktól elszenvedett bántalom, sérelem miatt fordul hozzá
- tekintse meghatározónak a közösség és az egyén, az egyén és a közösség egymásra hatását
- törekedjék annak elérésére, hogy az ugyanabba az óvodába, de más csoportba járó gyerekek is érezzék, összetartoznak
- teremtsen alkalmat más csoportokkal való kapcsolattartásra az óvodai élet egész folyamatában
- igyekezzék érdeklődést kiváltani a többiekben a társaik mondanivalója iránt (különösen fontos a csoport többségétől eltérően beszélő gyerekek esetében).

A nevelés akkor lesz hatékony, ha az óvodapedagógus az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára - egyéni sajátosságait figyelembe véve - érthetővé, vonzóvá tudja tenni. A bátorító nevelés pszichológiáját alapul véve minden kapcsolatban alkalmazzuk az alábbi elveket, melyet a szülőknek is tegyünk érthetővé, alkalmazhatóvá.

A bátorító nevelés elvei

A felnőtt–gyermek kapcsolatában a következő elvek jelenjenek meg:

- A felnőtt próbálja megérteni - elsősorban érzelmileg - a gyermekeket.
- Parancsolás helyett igyekezzen kérdezni. (Ezzel elérhető, hogy a gyermekek igénye, akarata, energiája nincs visszafogva, hanem más irányba terelhetővé válik.)
- A gyermekek mágikus képzeletét vonja be a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításába. (A csoport szeretett bábja ehhez kiváló lehetőséget biztosít.)
- A felnőtt magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.
- A felnőtt a gyermekek tevékenységéhez biztosítson nagy szabadságot a határok pontos megjelölésével. Többszöri „határátlépésnél" vezessen be konzekvenciákat.
- Alakítsa ki a közösségi élet szabályait. Legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolását.
- A felnőtt segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy a kis csoportosulásokat, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.
- A felnőtt nevelje a gyermekek érzésvilágát a kialakult konfliktusok feldolgozása során. A konfliktust feloldó beszélgetéseket kellő figyelemmel, kivárással hallgassa meg, hogy véleményt tudjon mondani a történtekről úgy, hogy a gyermekek felelősségérzete erősödjön.
- A felnőtt bátorítson minden gyermeket, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakuljon. A bátortalan gyermekek nevelésekor a felnőtt minél többször örüljön a legkisebb elmozdulásnak, fejlődésnek.
- Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet agresszivitásán keresztül. A negatív viselkedési módot szándékosan mellőzni szükséges.
- A felnőtt - gyermek kommunikációjában világos, egyértelmű, konstruktív beszédhelyzet jelenjen meg, a kívánság és az elvárás megnevezésével. A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélő partner megbecsülése, megértése, a kompromisszumkeresés. Mellőzendő: a megbántás, a hibáztatás, a kritizálás, a kioktatás, a kiabálás, a panaszkodás és a prédikálás. (Az óvodapedagógus minden gyermeknek biztosítsa a személyes perceket, hogy a kapcsolatfelvevő képességüket megerősítse. Ezekben a beszélgetésekben a saját és a mások érzésének elfogadása kapjon hangot.)
- A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítása, türelme, bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észreveteti, és a sikertelenséget segít elviselni.
- A felnőttek tilalom helyett adjanak a gyermekeknek választási lehetőséget, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és képessé váljanak a változásra. A felnőtt örömével jelezze dicséretét, s csak félelemkeltés nélkül jelölje meg a veszélyeket, problémákat.

- A felnőtt használja fel a humort a szeretetkapcsolat kialakításához. (A humor a feszültséget feloldhatja, a görcsösséget megszünteti).

Ezeket az elveket nyilvánosságra hozzuk. Értelmezzük az óvoda minden dolgozójával és a szülőkkel is. Kitesszük óvodáink folyosójára, mert ez sugallja nevelési felfogásunkat is.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- A gyermekeknek igényévé válik a helyes viselkedés szokásszabályainak betartása. Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival, az udvariassági formákat használják.
- A szabályok betartására egymást is megkérik.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt.
- A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- Óvodán kívül, ha találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- Igényükké vált a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- A tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján befejezik. Képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- Ismerik saját képességüket, tudják értékeiket, de azt is meg tudják fogalmazni, mik a hiányosságaik.
- Érvényesítik kezdeményezőkészségüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.
- Értékelik saját tetteiket és az eléjük tárt magatartási formákat.
- Figyelmesen, türelemmel hallgatják meg a felnőttek és társaik közlését, kérdését.
- Vigyáznak a felnőttek és egymás munkájának eredményeire.
- A megkezdett munkát felszólítás nélkül befejezik.
- Ébredezik bennük a közösségi öntudat, örülnek a közösen elért sikereknek.
- Kialakul a csoport élete iránti érdeklődés.
- Elfogadják a tennivalótól függő alá-, fölé-, mellérendelési viszonyokat.
- Képesek egyéni érdekeiket a közösség érdekeinek alárendelni.
- Ha kiemelt figyelmet igénylő társuknál feltűnő, szokatlan megnyilvánulást tapasztalnak, megértéssel fogadják.
- Szükségleteik kielégítését késleltetni tudják.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat.
- Önálló véleményalkotásra is vállalkoznak.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

5.4 AZ ANYANYELVI, ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

<u>Anyanyelvi nevelés</u> célja:

- az anyanyelv megbecsülésére, szeretetére nevelés
- az anyanyelv fejlesztése
- a kommunikáció különböző formáinak alakítása
- a gyermek természetes beszéd-és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése
- a kommunikációs képesség megalapozása
- szókincs és szóbeli kifejezőkészség fejlesztése.

Feladataink:

Az óvodapedagógus:

- biztosítsa a beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkört
- a beszédkedv fenntartása érdekében nevelje arra a gyerekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket
- teremtsen lehetőséget minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására
- tegye képessé a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni
- biztosítsa a gyermekek szókincsének bővítését
- tegye lehetővé a beszédszínvonal emelését olyan formában, hogy a gyermekek képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni
- fejlessze a beszédmegértést
- fejlessze a beszédtechnikát, gyakoroltassa a helyes kiejtést
- tegye lehetővé a gyermeki kérdések felvetését és azok őszinte megválaszolását
- ismerje fel a beszédhibákat, javítsa megfelelő módszerekkel, logopédus bevonásával
- ismerje meg a család anyanyelvi kultúráját, táj-, és rétegnyelvi jellemzőit
- mintaadással javítsa a légzéstechnikai, artikulációs, beszédtechnikai hibákat spontán beszédnél, vers- és mesemondásnál
- legyen elfogadó, kezdeményező, együttműködő a kapcsolatteremtésben
- legyen meleg és támogató, határozott és következetes
- eszköztárában szerepeljen a humor
- tárja fel a gyerekek interakciós zavarait, keresse meg azok okait, tapintatosan törekedjék azok megszüntetésére
- éreztesse az egyes gyerekkel, hogy rá és csak rá figyel
- gyakoroltassa, szoktassa a gyerekekkel a kommunikációval kapcsolatos ismeretek, normák elsajátítását
- az udvariasság nyelvi formáit – elsősorban példaadással – alakítsa ki és használtassa (kérem, köszönöm, köszönés, stb.)

- minél több alkalmat teremtsen a nyelvi információkkal kísért mozgásos megtapasztalásra. A preventív mozgásfejlesztés a kognitív mozgásfejlesztés mellett a szociális fejlettség, érettség- és ezáltal a beszéd és kommunikáció intenzív fejlesztéséhez vezet
- biztosítson olyan együttes élményeket, amelyekkel a szociokulturális helyzetből adódó tapasztalathiány leküzdhető, a gyermekek nyelvi-kommunikációs hátránya behozható, a nyelvi-kommunikációs készség fejleszthető, kiteljesíthető.

Az anyanyelvi nevelés megvalósítását segítő eszközeink:

- helyes mintaadás
- beszélgető körök
- személyes percek
- témafeldolgozások
- a felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása – „Csak tiszta forrásból”
- a gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése az irodalom eszközeivel.

Értelmi fejlesztés és nevelés

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti, és társadalmi környezetről.

Feladataink:

- a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése
- különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása
- a gyermekek meghallgatása
- a gyermeki kérdések és a válaszok igénylésének támogatása
- az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése
- valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

A nem magyar anyanyelvű gyermek esetében a felnőttek tartsák természetesnek, hogy a gyermek elsősorban anyanyelvén beszél.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása kapcsolata más nevelési területekkel:

Az anyanyelvi, kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka, az óvodai élet minden területét. A tevékenységek mindegyik fajtája a napi nevelőmunka során folyamatosan jelen van.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél.
- Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- Minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot.
- Tisztán ejti a magán-és mássalhangzókat.
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- A gyerekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.
- Páros és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési formákkal teremtik meg és tartják fenn a kapcsolatot.
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszéd.
- Beszédüket személyiségüknek és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.
- Tevékenységekben aktívan részt vesz.
- Képességei alapján alkalmassá válik az iskolai élet megkezdésére.

6. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Az óvodai élet megszervezésénél elsősorban a gyermekek mindenek felett álló érdekeit vesszük figyelembe.

A gyermek legfőbb tevékenysége a játék, ezért a napirendünket is úgy állítjuk össze, hogy a legtöbb időt a gyerekek ezzel tölthessék. A különböző tevékenységeket úgy szervezzük meg, hogy a gyermekeknek meghagyjuk a szabad választás lehetőségét, a teljesítménykényszer elvetésével.

Törekszünk arra, hogy minél kevesebb kötöttséggel terheljük a gyerekeket (folyamatos napirend).

Szakmai elhivatottságunkkal mindent elkövetünk a gyermekek biztonságos, egészséges, esztétikus környezetének kialakítására.

6.1 SZEMÉLYI FELTÉTELEK:

Megnevezés/ Óvoda	Kőszeg Meseváross Óvoda (székhely)	Felsővárosi Tagóvoda	Újvárosi Tagóvoda	Horvátzsidányi Tagóvoda	Peresznyei Telephely	Kőszegfalvi Tagóvoda	Velemi Tagóvoda	Bölcsőde	Összesen
Csoportok száma	5	2	5	1	1	1	1	2	**16+2**
Óvodapeda-gógusok	11	4	11	2	2	2	2	-	**34**
Dajkák	5	2	5	1	1	1	1	-	**16**
Óvoda-titkár	1	-	1	-	-	-	-	-	**2**
Pedagógiai asszisztens	2	1	2	-	-	-	-	-	**5**
Udvari munkás	1	-	0,5	-	-	-	-	-	**1,5**
Kisgyermek-nevelők	-	-	-	-	-	-	-	4,5	**4,5**
Bölcsődei dajka	-	-	-	-	-	-	-	1	**1**
Konyhai kisegítő	-	-	-	0,5 (napi 4 órában)	-	-	-	-	**0,5**

Az óvodai nevelés eredményességéhez az óvoda dolgozóinak összehangolt munkája nélkülözhetetlen. Az óvodapedagógusok vonják be a pedagógiai asszisztenseket, a dajkákat a közösségi élet és az egészséges életmód, szokásainak megtervezésébe, megvalósításába, a szabad játéktevékenységekbe.

6.2 TÁRGYI FELTÉTELEK:

Az összevont intézmény nyolc épületben működik. Az épületek állapota jónak mondható. A szükséges karbantartási munkákat folyamatosan elvégeztetjük. A kötelező eszközjegyzékben szereplő helyiségek részben biztosítottak.

Intézményünk rendelkezik a programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.
Az épületek, udvarok berendezését úgy alakítottuk ki, hogy a lehető legjobban szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, biztosítsa egészségük megőrzését, nevelését, fejlesztését. Intézményünk esztétikus tárgyi környezete egyúttal segíti a gyermekek és a szülők környezettudatos magatartásának kialakítását is.

Az óvoda legfontosabb fejlesztési tere **az óvodaudvar**:

- Az udvarokon környezet-és gyermekbarát játékok állnak óvodásaink rendelkezésére.

- Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a különböző csoportokba járó gyermekek együtt játszhatnak.
- Az udvar esztétikai szépségét a sok szép virág, cserje, a gyermekekkel közösen ízlésesen kialakított virágos és/vagy veteményeskertje adja.
- A labdajátékokhoz megfelelő nagyságú terület áll a gyermekek rendelkezésére.
- Az udvarokon kialakítottunk olyan zártabb udvarrészt, „pódium-szerű" helyet, ahol énekes játékokat, dramatikus játékokat játszhatnak vagy bábozhatnak a gyermekek.
- Kerti munkához szükséges eszközök, szerszámok az udvari tárolókban, illetve tagóvodánként meghatározott helyen találhatók.
- A napi kocogó-futó edzések óvodánként kijelölt pályán valósulnak meg.

A belső terek kialakításánál arra törekedtünk, hogy a tartalom és a forma egysége erősödjön. A tárgyi környezet megfelel az egészségügyi előírásoknak, esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt, egyedi, praktikus megoldásokat tartalmaz, kiváló alapot ad az óvodai nevelőmunkához.

Csoportszobák:

- A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele biztosítja a gyermekek jó közérzetét, s egyben jó mintát ad a szülőknek is.
- A csoporttermek színben, formában, méretarányban, a díszítés anyagának tudatos összeválogatásával vannak megkomponálva.
- Többfunkciósak: alkalmasak a szabad játékra, a tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra és a pihenésre.
- A természetes világítás miatt az ablakokat szabadon hagyjuk, tűző nap esetén az árnyékolást biztosítjuk.
- Az esztétikai tevékenységekhez elkülönített kuckókat hoztunk létre.
- A személyes perceknek, napi mesélésnek, drámajátékoknak, bábozásnak esztétikus mesesarkot alakítottunk ki. Itt találhatók párnák, meseszék, kincsesláda, bábok, könyvek, gyertyák, magnó, albumok a tanult mondókákról, versekről és a mesékről stb.
- Az ábrázoló tevékenységekhez elkülönített helyeken a gyermekek nyugodtan rajzolhatnak, barkácsolhatnak, mintázhatnak, festhetnek, és mindent megtalálnak, ami a vizuális, téri alkotáshoz szükséges. Képalakításhoz különböző méretű rajzlapok, színes papírok, festékek, színes ceruzák, zsírkréták, pasztellkréták, filctoll, viaszkréták, fonalak, anyagok, madzag stb. Plasztikai munkához agyag, gyurma, fadarabok, termések, magok, kavicsok, szövőkeretek, fonalak, stb.
- A zenei készségfejlesztéshez kialakított részen minden eszköz megtalálható. Hangszerek: furulya, xilofon, dob, ritmusbot, csörgő, triangulum, cintányér (kicsi-nagy), csengő, népi hangszerek, gyermekek - óvodapedagógus által barkácsolt ritmushangszerek, hangsíp vagy hangvilla, szimbólumok a tanult dalokról stb.
- A mikrocsoportos séták alkalmával talált „kincseket" az esztétikus élősarokban gyűjtjük.
- A nagymozgásos játékok eszközeit használjuk a csoportszobákban is.

- Különböző kézi szerek a zenés-mozgásos tevékenységekhez, pl. labda, babzsák, kisebb-nagyobb karika, rövidebb-hosszabb szalag, bot, zsebkendő, zászló stb. megtalálhatók a csoportokban, illetve a tornaszobákban.
- Számos szakkönyv és módszertani kiadvány segíti nevelőmunkánkat, amit folyamatosan gazdagítunk.

Az **öltöző**k ízléses berendezése, világítása, fűtése, szellőzöttsége minden feltételt biztosít a nyugodt vetkőzéshez, öltözéshez. Az öltözőben a szülők részére esztétikus tájékoztató tábla áll rendelkezésre.

A **mosdó**ban megfelelő méretű eszközök segítik a szükségletek kielégítését. A mosdókban lévő WC-kben térelválasztó biztosítja az intimitást. A fürdőszobai tevékenységek szokásait képi formában jelenítjük meg a szokások rögzítésének elősegítésére.

A gyermekek által használt helyiségekben vizuális jelek segítik a szokások beidegződését.

A gyermekek speciális fejlesztéséhez a tárgyi feltételek részben adottak.

A művészi alkotások bemutatásához **Ovi-galériákat** alakítottunk ki. A gyermekek szemmagasságában kiállított alkotások a műalkotásokkal történő állandó kapcsolatot, a gyönyörködést, rácsodálkozást egyaránt szolgálják még a szülőknek is.

Székhelyóvodánkban és az Újvárosi Tagóvodában sószoba található. Gyermekeink egészségének védelmében rendszeresen igénybe vesszük és lehetőséget biztosítunk tagóvodáink és a bölcsőde gyermekeinek is a használatára.

6.3 AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

Az óvodai nevelés a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, melyben a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a dajkákkal, pedagógiai asszisztensekkel.
A napi életritmus kialakítása alapvető feltétele a testi-lelki harmónia megteremtésének. Az egész nap során érvényesül a folyamatosság, a rugalmasság elve. A tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítására törekszünk, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.
A kötetlen szervezési forma kiváló lehetőséget biztosít a differenciált, egyéni sajátosságokat figyelembe vevő bánásmódra, a fejlődés megfigyelésére, fejlesztésre.
A gyermekek egyéni fejlődését, fejlesztését a nevelőtestület által összeállított Gyermeki személyiség-képesség-fejlettség megfigyelő dokumentum szerint rögzítjük, melyhez felhasználtuk Nagy Jenőné: Gyermektükör Komplex személyiség-fejlettség megfigyelő dokumentumát.[1] Ez lehetőséget biztosít a fejlesztendő területek és a jó adottságok nyomon követésére egyaránt, biztosítva a komplexitás elvét. Az anamnézis felvétele óvodába járás

[1] Nagy Jenőné: Tehetségígéretek gondozásának elmélete és gyakorlata Módszertani könyv óvodapedagógusoknak.126-141. oldal „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete Szolnok (2012)

előtt, a gyermekek képességeinek, tulajdonságainak diagnosztikája befogadás végére, az egyéni fejlesztési tervek, s azok értékelése félévenként történik (fogadóórák alkalmával, a szülőkkel megbeszélve, melyet aláírásukkal igazolnak). Az anamnézist célszerű a családlátogatáson kitölteni, a gyermekek fejlettségi szintjének regisztrálását, pedig érdemes elvégezni a befogadás befejezésére, hogy tervezni lehessen az egyéni fejlesztéseket.

Az óvodai nevelést meghatározó jogszabályok, az Alapító okirat valamint az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján elkészített dokumentumaink:

- SZMSZ
- Házirend
- Pedagógiai program
- Csoportnapló (az óvodai nevelés tervezése)
- Gyermektükör (fejlettségmérő dokumentum)

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.
Mivel az intézményünk tagóvodáinak különböző a nyitvatartási idejük, ezért eltérő a napirendjük.

A székhelyóvoda és a Felsővárosi Tagóvoda napirendje:

Időtartam	Tevékenység
5.30 - 7.00	Játék összevont csoportban
7.00 – 10.00	Játék a csoportszobában vagy szabadban
	Tevékenységekben megvalósuló tanulás
8.30 – 9.10	Testápolási teendők, folyamatos tízórai
10.00 – 11.30	Készülődés a szabadban végzett tevékenységekhez
	Játék, mozgás az udvaron. Mindennapi edzés: kocogás, futás
	Tapasztalatszerző séták, megfigyelések, cselekvéses tanulás
11.30. -12.30	Előkészületek az étkezéshez, ebéd
12.30 – 16.00	Testápolási teendők
	Pihenés
	Folyamatos felkelés
14.30 – 15.10	Uzsonna
	Játék
16.00 – 16.30	Játék összevont csoportban

A Horvátzsidányi Tagóvoda napirendje:

Időtartam	Tevékenység
7.00 – 10.00	Játék a csoportszobában vagy szabadban

8.45-9.20	Tevékenységekben megvalósuló tanulás Testápolási teendők, folyamatos tízórai
10.00 – 11.30	Készülődés a szabadban végzett tevékenységekhez Játék, mozgás az udvaron. Mindennapi edzés: kocogás, futás Tapasztalatszerző séták, megfigyelések, cselekvéses tanulás
11.40-12.30	Előkészületek az étkezéshez, ebéd
12.30 – 16.30 14.30 – 15.10	Testápolási teendők Pihenés Folyamatos felkelés Uzsonna Játék

Az Újvárosi Tagóvoda napirendje

Időtartam	Tevékenység
5.30 – 11.30	A gyermekek fogadása Szabad játék – gondozási tevékenységek, - folyamatos tízórai $8^{\underline{30}}$ - $9^{\underline{00}}$ - mindennapi testnevelés - tevékenységekben megvalósuló tanulás, - séták, kirándulások, szervezett játék, játék a szabadban
11.30-12.15	Gondozási tevékenységek, ebéd
12.15-12.35	Pihenés előkészítése, testápolás
12.35-14.35	Pihenés, folyamatos ébredés, uzsonna, gondozási tevékenységek
12.35 – 16.30	Szabad játék - mozgásos játékok - tevékenységekben megvalósuló tanulás - játék a szabadban

A Kőszegfalvi Tagóvoda napirendje:

Időtartam	Tevékenység
6.30 – 9.00	A gyermekek fogadása – *Ankommen der Kinder*
6.30 – 11.45	Szabad játék – *Freispiel* Gondozási tevékenységek – *Körperpflege* Folyamatos tízórai – *Gleitende Frühstück* Tevékenységekben megvalósuló tanulás – *In die Tätigkeiten integrierte Lernen* Séta, kirándulás, szervezett játék – *Spaziergänge, Ausflüge* Mindennapi testnevelés – *Alltägliche Sport* Játék a szabadban – *Spiel im Hof*
11.45 – 12.45	Gondozási tevékenységek - *Körperpflege* Ebéd – *Mittagessen* Pihenés előkészítése, testápolás – *Vorbereitung zur Ruhe, Körperpflege*
12.45 – 15.00	Pihenés – *Schlafenzeit*

15.00 – 15.30	Gondozási tevékenységek - *Körperpflege* Uzsonna – *Jause*
15.30 – 16.30	Szabad játék, mozgásos játék – *Freispiel, Bewegungspiel*

A Peresznyei Telephely napirendje:

Időtartam	Tevékenység
7.00 – 10.00	**Játék a csoportszobában vagy szabadban** Tevékenységekben megvalósuló tanulás
8.30 – 9.10	Testápolási teendők, folyamatos tízórai
10.00 – 11.30	Készülődés a szabadban végzett tevékenységekhez Játék, mozgás az udvaron. Mindennapi edzés: kocogás, futás Tapasztalatszerző séták, megfigyelések, cselekvéses tanulás
11.30. -12.30	Előkészületek az étkezéshez, ebéd
12.30 – 16.30	Testápolási teendők Pihenés Folyamatos felkelés
14.30 – 15.10	Uzsonna Játék

A Velemi Tagóvoda napirendje:

Időtartam	Tevékenység
6.30 – 12.00	A gyermekek fogadása, öltöztetés szabad játék -gondozási tevékenység tízórai 9,00 –9,30 - mindennapi testnevelés - személyes percek, tevékenységekben megvalósuló tanulás játék a szabadban
12.00 – 13.00	Gondozási tevékenységek, ebéd Pihenés előkészítése, testápolás
13.00. -15.30	Pihenés, folyamatos ébredés, uzsonna, gondozási tevékenységek
15.30 – 16.30	Szabad játék - mozgásos tevékenység, - játék a szabadban, - folyamatos hazaindulás

Javaslat a tanulási tevékenységek heti rendjének elkészítéséhez

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Verselés, mesélés Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Verselés, mesélés A külső világ tevékeny megismerése	Verselés, mesélés A külső világ tevékeny megismerése	Verselés, mesélés Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Verselés, mesélés Mozgás

6.4. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Az óvoda és a család

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve segíti a gyermekek fejlődését. A család és az óvoda között szimmetrikus kapcsolat van. A szülő tud legtöbbet a gyermekéről, ő ismeri legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, viszont az óvodapedagógusoknak van olyan szaktudása és olyan korosztályi tapasztalata, amely alapján hatékony segítséget tud nyújtani a gyermekek fejlesztéséhez. Korrekt, partneri együttműködésük elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében.

Az óvoda körültekintően szervezi meg, szabályozza a szülőkkel együtt kialakított együttműködés formáit, mely a folyamatos információk áramoltatását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit és a fejlődés eredményeit hivatott közvetíteni. A szülők, nagyszülők segítik az óvoda érzelmi, szociális, esztétikai nevelését, hogy az óvoda a választott értékeit minél magasabb szinten tudja teljesíteni.

Alapelveink:

- A nevelésben az óvoda ismerje el a család elsőségét.
- A kapcsolattartást az őszinte odafordulás, a tisztelet, az empátia, a segítő szándék jellemezze.
- A kapcsolat épüljön a tapintatra, az előítéletektől mentességre, a titoktartási kötelezettség betartására.
- Az együttműködésben a gyermekek mindenek felett álló érdeke érvényesüljön.
- Fontos, hogy minden egyes családdal az együttműködés, a segítés legmegfelelőbb módját megtaláljuk, különös tekintettel a hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek esetében.
- A kapcsolattartásban is érvényesüljenek a szülők jogai és kötelességei.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Ismerje meg és tartsa tiszteletben a család elsődleges szerepét.
- Előítéletektől mentesen közeledjen a családhoz.
- Ismertesse meg a szülőket Pedagógiai programunk, Házirendünk és az SZMSZ tartalmával.
- Félévente fogadóórán, illetve rendszeresen tájékoztassa a szülőket gyermekük fejlődéséről.
- Hallgassa meg a szülők véleményét, gondjait, hogy a megoldást közösen kereshessék meg.
- Adjon a neveléshez tanácsokat, nyújtson segítséget.

- Az év folyamán többször is tartson nyílt napot.
- Szülői értekezleten oldott hangulatú beszélgetésre, jól kiválasztott, a szülők érdeklődését is kiváltó téma megvitatására törekedjen.
- Lehetőség szerint látogasson el a család otthonába még a gyerek óvodába lépése előtt, illetve szükség esetén.
- Biztosítsa a családos beszoktatás lehetőségét.
- Vonja be a szülőket egyes programok szervezésébe, lebonyolításába (séta, kirándulás, közös rendezvények).
- Adjon lehetőséget arra, hogy a szülők kinyilváníthassák elégedettségüket, igényeiket.

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái:

- Szülői értekezlet: augusztusban (tájékoztató a leendő óvodások szülei részére), illetve az adott nevelési év munkatervében meghatározottak szerint.
- Nyílt napok: szülői igény, óvodapedagógus kezdeményezésére, egyeztetés alapján.
- „Én napom”-A szülőknek aktív bekapcsolódási lehetőséget biztosít a csoport életébe, tevékenységébe. Anya vagy Apa ezen a napon együtt játszik gyermekével teljes értékű partnerként (Újvárosi-és Kőszegfalvi Tagóvoda).
- Családlátogatás: óvodába lépés előtt amennyiben a szülő beleegyezik, illetve szükség esetén többször.
- Közös programok, rendezvények, kirándulások, munkadélutánok, jeles napok alkalmával.
- családos befogadás, (kiválóan alkalmas arra, hogy a szülő megismerje az óvodai életet, szokásokat, s mintát kapjon a gyermeke neveléséhez)
- a napi kapcsolattartás, (elengedhetetlenül szükséges, hogy a szülő a gyermekével történt fontos eseményről még azon a napon értesüljön)
- félévi beszélgetések a gyermekek fejlődéséről (a gyermekek egyéni dokumentuma alapján végzett korrekt tájékoztatás megszervezése)
- fogadó óra (szülői vagy óvodapedagógus kezdeményezésre)
- igény és elégedettségi vizsgálatok (az óvoda évenként felméri a szülők igényeit, elégedettségét, elégedetlenségét. Az eredményeket nyilvánosságra hozza. A felvállalható igényekre intézkedési tervet készít).
- Az óvoda megszervezi a szülők érdekegyeztető, érdekérvényesítő fórumait.
- A Szülők Közössége koordináló és kezdeményező a folyamatos együttműködésben.

Az óvoda és a bölcsőde

Intézményünk intézményegysége a bölcsőde, így kapcsolatunk sajátos, mely során egymás nevelőmunkáját folyamatosan segíthetjük.

A kapcsolattartás formái: látogatások, tapasztalatcserék, továbbképzések, közös rendezvények.

Az óvoda és az iskola

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

Az iskolával igyekszünk olyan tartalmas kapcsolatot kialakítani, melyben ezt az átmeneti időszakot, a gyermekek zavartalan iskolakezdését megsegítjük.
A kölcsönös érdeklődés hozzájárulhat egymás nevelési céljainak, elképzeléseinek megismeréséhez, megértéséhez.

A kapcsolattartás formái: látogatások, tapasztalatcserék, tájékoztatások a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, várható alkalmazkodási nehézségekről, értekezletek, munkaközösségi foglalkozások, továbbképzések, egymás rendezvényein, ünnepein való részvétel, közreműködés és a közvetlen partneri kapcsolatok megbeszélése, tervezése, értékelése.

Az óvoda és a művészeti együttesek, civil szervezetek

Törekszünk arra, hogy jó kapcsolatot alakítsunk ki a környezetünkben működő művészeti együttesekkel, alkotókkal. Velük együttműködve tudjuk elérni, hogy a zene, a tánc, az alkotások, a környezet esztétikai értékei megjelenhessenek az óvodáinkban.

A kapcsolattartás formái: kapcsolatfelvétel, együttműködési megállapodások megkötése, látogatások megbeszélések, egymás rendezvényein való részvétel.

Az óvoda és a közművelődési intézmények

Fontosnak tartjuk, hogy jó kapcsolatot ápoljunk a környezetünkben működő közművelődési intézményekkel: Jurisich Vár Művelődési Központ és Várszínházzal, könyvtárakkal, múzeummal, művelődési házakkal, Budaker Gusztáv Zeneiskolával,. Kínálatukból úgy válogatunk, hogy az elősegíti a nevelési feladatok sokoldalú, színes megoldását, s kizárja azokat a kezdeményezéseket, amelyek pedagógiai elveinkkel, értékközvetítésünkkel, annak tartalmával nem egyeztethetők össze.

A kapcsolattartás formái: látogatás, tájékoztatás, megbeszélések, értekezletek, rendezvényeken való részvétel.

Kőszegi Szociális Gondozási Központ - Család- és gyermekjóléti szolgálat

Együttműködésünk folyamatos, kölcsönös. Jelzőrendszer mindkét partner részéről jól működik.

A kapcsolattartás formái: látogatás, tájékoztatás, megbeszélések, értekezletek, rendezvényeken való részvétel.

Vas Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Kőszegi Tagintézménye

Kapcsolatunk speciális, szakemberek segítenek a gyermekek szűrésében, a szülők tájékoztatásában, a fejlesztésben.

A kapcsolattartás formái:

- logopédiai ellátás
- segítségnyújtás a gyermekek fejlesztésében
- nevelési tanácsadás
- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

Vas Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottsága

A gyermekek SNI státuszának megállapítása, a további teendők kijelölése.

A kapcsolattartás formái:

- felülvizsgálati kérelmek jelzése
- Vas Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Kőszegi Tagintézménye által továbbküldött gyermekek vizsgálatát elvégzik, a szakértői véleményeket kiállítják, melyek alapján a szükséges intézkedéseket megtesszük.

Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ

Elsősorban szakmai munkánkat segítik.

A kapcsolattartás formái:

- továbbképzések
- értekezletek
- szakmai napok

Egészségügyi intézmények

Megállapodás és munkaterv alapján.

A kapcsolattartás formái:

- szűrések (védőnő, orvos, fogorvos, …)
- problémák jelzése
- megbeszélések, egyeztetések

Az intézmény fenntartójával való együttműködés

Cél: A kapcsolat lehetőségeinek folyamatos felülvizsgálatával az intézményfenntartóval, illetve annak munkatársaival való eredményes és hatékony együttműködés kiemelten az alábbi tartalmak vonatkozásában:

- a beszámoltatás szempontjainak és eljárásrendjének kidolgozása, működtetése
- adatszolgáltatás rendjének szabályozása
- egyéb kapcsolattartási tartalmak

Az intézmény és a fenntartó kapcsolata elsősorban a következő főbb területekre terjed ki:

- az intézmény Alapító okiratának módosítására
- pénzügyi-, gazdálkodási tevékenységére, az éves költségvetés jóváhagyása, elfogadása, módosítása
- intézményünk ellenőrzése gazdálkodási szempontból
- intézményünk ellenőrzése működési szempontból
- intézményünk ellenőrzése törvényességi szempontból
- intézményünk ellenőrzése a szakmai munka eredményessége tekintetében
- intézményünk ellenőrzése a gyermekbalesetek megelőzése érdekében tett intézkedések tekintetében
- intézményünk pedagógiai programjában meghatározott feladatok végrehajtásának, a pedagógiai-szakmai munka eredményességének értékelése
- az SZMSZ, Pedagógiai Program, Házirend készítésénél, módosításánál vélemény kikérése, illetve jóváhagyása amennyiben költségvetési kihatása van
- Továbbképzési program, Beiskolázási terv jóváhagyása
- a Pedagógiai program, a házirend, valamint a SZMSZ ellenőrzése

Nemzetiségi Önkormányzatokkal
Kapcsolattartás a jogszabályokban meghatározottak szerint, valamint a nemzetiségi önkormányzatok által szervezett rendezvényeken való részvétel. Betekintési lehetőség biztosítása a nemzetiségi nevelésbe.
Történelmi egyházakkal
A Köznevelési Törvényben meghatározottaknak megfelelően helyet és időt biztosítunk a „játékos hitoktatáshoz".

A Kárpát – medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőség szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

7.1. JÁTÉK

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek minden nap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyerek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék tájékozódó tevékenységgé. A játék fejleszti a gyerekek mozgását, értelmi képességeit, a társas kapcsolatokat, elősegíti a kreatív együttműködést, közlési vágyat ébreszt. A játék folyamán közelivé és elfogadhatóvá válnak a viselkedési szabályok, alakul ízlésük, az „én-tudat" mellett a közösségi érzés, a „mi-tudat". Sajátos módon újraélik élményeiket.

Alapelveink
Az óvodapedagógus:

- tartsa tiszteletben a gyermeki játék önállóságát
- törekedjen arra, hogy a tapasztalatszerzés pozitív érzelmeket váltson ki, élménnyé váljon, amit a gyermek a játékában megjeleníthet
- hagyja, hogy lehetőség szerint a gyerekek maguk oldják meg konfliktusaikat
- igyekezzék pozitív fordulatot adni a játéknak, ha a játék tartalma nemkívánatos viselkedési formák kialakulását váltja ki
- vegye figyelembe a fejlődés egyéni sajátosságait
- tartsa lényegesnek, hogy a közös játékban a gyerekek érdeklődéssel, aktivitással, igazi játékkedvvel vegyenek részt, hogy minden gyerek szabadon és minél elmélyültebben játsszon
- legyen mindig rendelkezésre álló, együttműködésre és segítésre kész partner, akihez bármikor, bármilyen problémával szívesen fordulnak a gyerekek
- tegye lehetővé, hogy a gyermekek önkéntessége érvényesülhessen a játéktéma, eszköz megválasztásában

- tartsa tiszteletben, hogy a gyermekek játszótársukat szabadon választhassák ki, s hogy a gyermek gyermeki jogán akár el is utasítsa a hozzá közeledőt.

A játéktevékenység célja:

- a gyermekek szabad képzettársításának elősegítése
- az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok, élmények többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása
- minél sokrétűbb tájékozódó tevékenységgé váljon a játék, s a játékos, cselekvésen keresztül megvalósuló tanulás.

Feladataink

Az óvodapedagógus:

- teremtse meg az elmélyült játék feltételeit: megfelelő csoportlégkört, helyet, időt; egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakoztatását segítő anyagokat, eszközöket, játékszereket
- biztosítson minél több élményszerzési lehetőséget a különböző játékformákhoz
- tegye lehetővé, hogy a gyermekek saját elgondolásaikat valósítsák meg a játékban
- tudatos jelenlétével biztosítsa az elmélyült játék kibontakozását
- a folyamatos napirenddel biztosítsa a szabad játék túlsúlyának érvényesülését
- a játék megfigyelésénél alkalmazza az „értő figyelmet”
- ismerje meg a gyermek otthoni játékfeltételeit
- segítse a gyerekeket, hogy a különböző élethelyzetekben és tevékenységekben növekedjék önállóságuk
- törekedjék arra, hogy a gyerekek az óvodába érkezéstől a hazamenetelig sokféle játékot indíthassanak el és szervezhessenek önállóan
- a magányosan játszó gyerekeket segítse abban, hogy a közös játékba is bekapcsolódhassanak
- alakítsa ki a legmegfelelőbb helyet a gyerekek szabad mozgása, a játék térbeni kibontakozása, az egymás mellett játszó csoportok és az egyedül játszó gyermekek számára
- biztosítsa az elmélyült, nyugodt játékot és az ehhez szükséges helyet az udvaron, játszótereken és kirándulások alkalmával is
- szoktassa a gyerekeket ahhoz, hogy önállóan alakítsák ki maguknak a játékhoz szükséges helyet
- biztosítsa esztétikus, veszélytelen, jó minőségű, lehetőleg természetes alapanyagú eszközöket
- a játékszereket könnyen elérhető helyen helyezze el
- igyekezzen megismerni a gyermekek óvodán kívüli tapasztalatait
- közvetítse a társak felé azt, hogy a szomorúakat, elesetteket, bátortalanokat felkarolni, segíteni kell, a rendbontókat pedig tapintatosan megszelídíteni
- ügyeljen arra, hogy a különböző mozgásos játékot játszó gyerekek tekintettel legyenek egymásra, ne zavarják egymást, kíméljék egymás játékát
- hívja fel a figyelmet a jelentéktelennek látszó szerepek vonzó, érdekes tartalmára

- a félénk, bátortalan, passzív vagy csoportba újonnan érkező gyerekeket kapcsolja be a játékba, szerepvállalásukat kísérje figyelemmel, segítsen nekik a tapasztalatszerzésben, buzdítsa őket, játsszon velük együtt
- alakítsa ki a gyerekekben azt az igényt, hogy maguk készítsék el a játékukhoz szükséges eszközöket
- teremtse meg a feltételeket, hogy a gyerekek játékidőben bármikor barkácsolhassanak, annyi segítséget nyújtson, amennyit a gyerekek igényelnek és amennyi feltétlenül szükséges
- adjon lehetőséget a gyerekeknek arra, hogy mese-, vers-, filmélményeik alapján elképzeléseik, szándékaik szerint formálják át vagy tovább a történetet, válasszák ki a szereplőket
- tegye lehetővé, hogy a mesék hőseinek tetteit, a cselekmény menetét, a szereplők mondanivalóját, hangját stb. a gyerekek saját elgondolásaik alapján játsszák el
- igyekezzék elérni, hogy minden gyerek megtalálja a neki legmegfelelőbb építő és konstrukciós elemeket, tanítsa meg az eszközök használatára, az anyagok kezelésére
- játéksegítő metódusai legyenek szituációtól függőek. A gyermekek, ha nyugodtan játszanak, vagy ha érezhető, hogy problémamegoldóak, az óvodapedagógus irányítása legyen játékot követő, szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni.
- a kiscsoportosok esetében - ha szükség van rá - legyen játékot kezdeményező, modellnyújtó játszótárs. Ebben a játékhelyzetben is legyen támogató, engedő és elfogadó.
- segítsen azok játékában, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények
- avatkozzon be a játékba, ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik egymás épségét, nyugodt játékát.

A gyermekek tevékenységei

Gyakorlójátékok:

- megismerik az ismétléses cselekvések közben az anyagokat, eszközöket
- ismerkednek a tárgyak egymáshoz való viszonyával, működésével
- a szerepjáték és konstruáló játék elemeiként játsszák a gyakorló játékot
- hangokat, szavakat, mondatokat dallamokat ismételnek, „halandzsáznak”
- ritmikus mozgást végeznek.

Szimbolikus játék:

- jellegzetes cselekvéseket, műveleteket utánoznak
- élethelyzeteket alkotnak újra
- szabályokat követnek (egyénenként és csoportokban)
- elfogadják és betartják a játékszabályokat
- beépítik a környezet jelenségeit, eseményeit önálló vagy csoportos játékba
- utánozzák - különösen a hozzájuk érzelmileg közel álló - felnőtteket és társaikat
- megjelenítik a felnőttek és a gyerekek közti kapcsolatokat
- cselekvéseket hangolnak össze
- közös játékokat szerveznek meg a szerepjáték témájának megfelelően

Konstruáló játék:

- összerakosgató, összeszerelhető játékszerekkel játszanak egyéni elképzelések alapján
- homokból különböző formákat alakítanak ki
- az építést, konstruálást szerepjátékhoz kapcsolják
- a valóság tárgyaihoz hasonlót készítenek
- bonyolultabb alkotásokat hoznak létre
- különböző anyagokat, eszközöket kombinálnak egyéni ötletek alapján

Szabályjáték:

- mozgásos játékokat játszanak
- dalos-és mondókás népi játékokat játszanak: fogócskák, bújócskák, körjátékok, szembekötősdik, labdajátékok, mozgásos versenyjátékok
- értelmi képességeket fejlesztő játékokat játszanak: társasjátékok, kirakók, dominó, kártyajátékok, stb.
- nyelvi játékokat játszanak
- drámajátékokat játszanak.

A játék kapcsolatai más nevelési területekkel, tevékenységi formákkal

A játék kapcsolatban van:

- a külső világ tevékeny megismerésével, mert a játék útján ismerkednek a gyermekek a világgal, a tárgyakkal, a tárgyak tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel; a játékban megjeleníti a szerzett tapasztalatokat
- az érzelmi, erkölcsi, és értékorientált közösségi neveléssel, mert a játékban közelivé és elfogadhatóvá válnak a viselkedési szabályok; megnyilvánulnak és fejlődnek a társas kapcsolatok, együttműködés szabályai; önérdekek alárendelődnek a közösségeinek
- a mozgással, mert segíti az új mozgásformák kialakulását, gyakorlását; minden játéktevékenység mozgás és minden mozgás játékosan valósul meg
- az anyanyelvi neveléssel, kommunikációval, mert a játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek, fokozódik a gyerekek beszédkedve, a beszédkedv ösztönzi a nyelvi kommunikációs készség fejlődését
- verseléssel, meséléssel, mert a játék ösztönzi őket az ismert mondókák, versek, mesék ismételgetésére, mondására
- ének, zene, énekes játék, gyermektánccal, mert a közös játék során feleleveníthetők a hagyományok, népi játékok; éneklésre, mondókázásra készteti a gyerekeket a sok játékszituáció
- rajzolás, mintázás, kézimunkával, mert a saját játékukhoz készített eszközök kreatívabb megoldásokra ösztönzik őket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermekek képesek kitartóan, több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték. Ehhez a gyermekek önállóan kialakítják a teret, és eszközöket biztosítanak.
- Egymás ötleteit, javaslatait meghallgatják, elfogadják, a közösen alkotott szabályokat betartják és betartatják,
- Bonyolult építményeket képesek létrehozni.
- Élvezik a szabályjátékokat, és képesek a normák betartására.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
- Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető.
- Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz.
- Figyelmeztetik egymást a szabályok betartására.
- Versengenek egymással.
- Játékhelyzetben újraalkotják élményeiket.
- A társak a játék során cselekvéseiket összehangolják.
- Kiegészítő játékszereket készítenek.
- A játékhoz készített eszközöket felhasználják további játékuk során.
- Megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját.
- Le tudnak mondani egy-egy kedves játékszerről.
- Képesek szerepvállalásra.
- Képesek szerepjátékok megszervezésére, az ahhoz szükséges játékeszközök kiválasztására.
- A játéktémát napokon keresztül folytatják.
- Az építés, konstruálás gyakran a szerepjátékhoz kapcsolódik.
- Bonyolultabb alkotásokat hoznak létre, az eredményességre törekszenek.
- Az elképzelt modell egyre pontosabb a valóséhoz viszonyítva.
- Különböző anyagokat, eszközöket kombinálnak.

7.2 VERSELÉS, MESÉLÉS

A mese és a vers emberi kapcsolatokra tanít, erkölcsi tartalma van, belső indulati élményeket közvetít. Fontos szerepe van a gyermek pszichés nevelésében, az anyanyelv, a fantázia fejlesztésében, a teljes személyiség kialakításában.
A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

Alapelveink

Az óvodapedagógus:

- a művek kiválasztásakor érvényesítse a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság és a tradicionális értékek továbbéltetését
- építsen spontán adódó helyzetekre, a kedvező körülmények kivárására, előidézésére
- álljon készen a megfelelő alkalmak felismeréséhez és megragadásához: sok mondókát, verset, mesét tudjon
- éreztesse, hogy a mesemondás a nap lényeges eseménye
- törekedjen a gyermekekkel való szoros érzelmi kapcsolat megteremtésére
- előadásmódjában nyilvánuljon meg személyisége
- lehetőleg ne szavaltassa a gyerekeket kórusban.

A tevékenység célja:

- az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítása
- a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása elsősorban a népmesék segítségével
- a mesék mágikussága, a csodás meseélmények, a versek zeneisége, rímeinek csengése, valamint a mesék feldolgozása, adjon a gyermekeknek igazi irodalmi művészi élményt
- a mindennapi mesélés biztosítsa a kisgyermekek lelki nyugalmát, lelki békéjét
- a gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése az irodalom eszközeivel.

Feladataink

Az óvodapedagógus:

- a verselés, mesélés anyagához a magyar gyerekköltészetből, a népi, dajkai hagyományokból, valamint a népi, a klasszikus, és a kortárs irodalmi művekből válogasson a gyermekek életkorának megfelelően
- teremtsen lehetőséget naponta többször a mesélésre, verselésre, mondókázása
- biztosítsa a meséléshez szükséges nyugodt, meghitt környezetet
- előadásmódjában érvényesítse a beszéd zenei elemeit
- teremtsen lehetőséget a gyerek önálló szöveg-és mese, mondásához
- késztesse a gyerekeket a mesefeldolgozásra
- segítse elő, hogy megfelelő eszközökkel el is dramatizálhassák, bábozhassák a gyerekek a meséket
- a vers, mese, dramatikus játékok illusztrálásához csak olyan kellékeket használjon, amelyek elősegítik a képzeleti képek előhívását, s a meséhez való erős kötődés kialakulását
- ösztönözze a gyerekeket saját vers-és mesealkotásra, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálására
- adjon lehetőséget a gyakori ismétlésre, többszöri feldolgozásra
- a mesehallgatásra utaló ismétlődő szokásokkal teremtse meg a mesemondás hangulatát (pl. zenei szignál, mesepárnák, mesegyertya)

- egy mesét egy, vagy két hét alatt dolgozzon fel úgy, hogy a második héten eljátszhassák, megjeleníthessék a különböző mesealakokat, kiemelhessék a mese mondanivalóját, megerősítve pl. egy közmondással
- ha a csoportban vannak nem magyar anyanyelvű gyermekek is, akkor alkalmanként az ő anyanyelvi népmesekincséből is válasszon egyet-egyet
- ha vannak helyi, családi szájhagyományban élő mesék válasszon közülük is
- ösztönözze a szülőket arra, hogy otthon is rendszeresen meséljenek a felnőttek a gyerekeknek, mondogassanak verseket
- fordítson kiemelt figyelmet az ezen a területen jó adottságokkal rendelkező gyermekekre.

A gyermekek tevékenységei

- Irodalmi műveket, az óvónő történeteit illetve a gyermekek által kitalált meséket, verseket hallgatnak.
- Verset, mesét, mondókát mondanak:
  - mondókák: népi mondókák, kiszámolók, felelgetők, csiklandozók, kiolvasók, állathívogatók, altatók, ébresztgetők…
  - mesék: állat-, tündér-, tréfás mesék, népmesék, műmesék, folytatásos mesék, verses mesék …
  - versek: népköltészeti alkotások, klasszikus és mai gyermekversek.
- Könyveket, folyóiratokat nézegetnek.
- Elbábozzák, dramatizálják irodalmi élményeiket.
- Filmet, (mese, versösszeállítást, népszokásokat…) néznek diavetítőről, videóról.
- Színházi előadásokat, bábelőadásokat tekintenek meg.

A verselés, mesélés kapcsolata más nevelési területekkel, tevékenységi formákkal

A verselés, mesélés kapcsolatban van:

- az anyanyelvi neveléssel, mert az irodalmi élmények, azok befogadása során gyarapodik a gyermekek szókincse, fejlődik kifejezőképességük, kommunikatív viselkedésük. A felidézés dramatikus és bábjátékkal biztosíthatja az újra átélést, mely egyúttal fejleszti a nyelvi emlékezetet, lehetőséget ad az összefüggő beszéd és a párbeszéd gyakorlására
- a játékkal, mert a versek, mondókák, mesék játéktémákat kínálnak számukra szerepjátékukhoz, illetve minden játéktevékenységüket színesítik, gazdagítják
- külső világ tevékeny megismerésével, mert a népi és irodalmi művek témái sok lehetőséget kínálnak közvetlen környezetünk megismerésére, a hagyományaink felelevenítésére
- az ének, zene, énekes játékokkal, mert mondókázás, mesélés közben fejlődik beszédritmus érzékelésük, hangok tiszta képzése, beszédhangok pontos észlelése
- a mozgásfejlesztéssel, mert többnyire a játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek érzéki-érzelmi élményeket adnak

- rajzolás, festés, mintázás, kézi munkával, mert a vers, mese élmények fantáziadús alkotásokra ihletik a gyermekeket
- érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi neveléssel, mert a mese és a vers az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, olyan kapcsolatokat, helyzeteket mutat fel a gyermekek számára, amelyek megértésére más eszközökkel ebben az életkorban nincs mód.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermekek szívesen ismételgetik a verseket, rigmusokat.
- Egyénenként vállalkoznak a mesék, versek és a mondókák elmondására.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak
- A gyerekek játék közben odaillő szövegeket, rigmusokat mondogatnak.
- Több mesét, verset, mondókát képesek emlékezetből felidézni.
- Tudnak történeteket, verseket kitalálni, azt elmondani, megjeleníteni.
- Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a feltételek kialakításában.
- A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni.
- Van néhány kedvelt mesehősük, a vele megtörtént dolgokat beleviszik játékukba, elbábozzák, dramatizálják.
- Jellemző képek alapján felismerik az egyes meséket.
- A meséskönyvek képeit önállóan is szívesen nézegetik, a képekről mesélnek.
- Vigyáznak a könyvekre.

7.3 ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

Alapelveink

Az óvodapedagógus:

- vidám játékokkal, sokféle formában szerezzen a gyerekeknek közös élményt
- segítse a gyerekek kezdeményezését, aktivitását
- ügyeljen az éneklés könnyedségére
- a zenehallgatásra szánt anyag összeállításánál a zene szépségét és művészi értékét vegye figyelembe
- engedje, hogy a zene hasson sajátos művészi módon
- a zenéhez való viszonya legyen modellértékű.

A tevékenység célja:

- az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a dallam, a ritmus, a mozgás szépségének, a közös éneklés örömének felfedezése
- a népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerésének, továbbélésének segítése
- közös énekes játék örömének megéreztetése a gyermekekkel, hogy azon keresztül formálódjon zenei ízlésük és az esztétikai fogékonyságuk
- a gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket
- zenei érdeklődés felkeltése, zene iránti nyitott befogadóképesség kialakítása, zenei ízlés formálása.

Feladataink

Az óvodapedagógus:

- biztosítson nyugodt, megfelelő érzelmi légkört a zenei élmények befogadására
- vegye figyelembe a zenei feladat és anyag kiválasztásánál a csoport, a gyerekek egyéni fejlettségi szintjét, kövesse a fokozatosság elvét
- napközben többször is énekeljen, mondókázzon, dúdolgasson, találjon ki játékos mozdulatokat, hogy kedvet ébresszen a gyerekekben az utánzásra, énekelgetésre
- biztosítsa, hogy a gyermekek önállóan is kezdeményezzenek zenei tevékenységeket,
- fejlessze a gyermekek zenei képességét, zenei kreativitását
- ösztönözze a gyerekeket a tiszta, szép – csoportos és egyéni – éneklésre
- minél több lehetőséget biztosítson arra, hogy a gyerekek megismerhessék környezetük hangjait
- ismertesse meg a népi játékokat, néphagyományokat, különös tekintettel a helyi vonatkozásúakra
- tegye lehetővé, hogy a gyerekek ösztönös alkotó hajlama kibontakozhasson
- figyeljen az éneklésnél a helyes artikuláció, légzéstechnika fejlesztésére
- segítse elő, hogy a gyerekek emlékezetében minél több dallamfordulat rögződjön, amit felhasználva maguk is dúdolgathatnak
- a gyerekekkel együtt variálja az énekes játékok mozgásos anyagát olyan egyszerű táncos lépésekkel, amit a felnőtti minta utánzásával követni tudnak
- törekedjen arra, hogy az énekes játékok a gyerekek mozgásigényének kielégítését is szolgálják
- biztosítson a gyermekek számára mindig hozzáférhető ritmus-dallamjátszó hangszereket
- legalább egy hangszeren biztonsággal játsszon
- alkalmanként hívjon vendégeket a zeneiskolából - hangszerbemutatóra, élő előadásra
- a zenehallgatásra szánt dalokat, műveket a gyerekek életkorának és az aktualitásoknak megfelelően válassza ki; ha van,vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi gyermekek hovatartozását

- az ének-zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel, mikrocsoportos munkaformában szervezze meg a zenesarokban
- bíztassa a családot arra, hogy a gyermekek otthon is énekelgessenek a szüleikkel együtt
- ha van a csoportban nem magyar anyanyelvű, alkalmanként az ő anyanyelvükön is szólaltasson meg egy-két dalt.

A gyermekek tevékenységei

- Magyar népi, más népek énekes-mozgásos játékait játsszák.
- Mondókáznak: altatók, hintáztatók, simogatók, hajladozók, höcögtetők, lovagolók, tapsoltatók, táncoltatók, sétáltatók, labdázók stb.
- Énekes játékokat játszanak: fogyó és gyarapodó, párválasztó, sor-és ügyességi, stb.
- Magyar népszokások, hagyományok játékait játsszák.
- Kortárs művészeti alkotásokat hallgatnak, énekelnek,
- Táncmozgásokat végeznek.
- Egyszerű hangszereket készítenek különböző anyagokból.
- Hangszereket használnak.
- Megfigyelik a természet és a közvetlen környezetünk hangjait.
- Ritmus-és hallásfejlesztő gyakorlatokat végeznek.
- Zenei formaérzék-fejlesztő játékokat játszanak.

Az ének, zene, énekes játék kapcsolata más nevelési területekkel, tevékenységi formákkal

Az ének, zene, énekes játék kapcsolatban van:

- a verselés, meséléssel, mert a népi mondókák, dúdolók sajátos ritmusát, dallamát, hangzó világát megfelelő formában közvetíti,
- rajzolás, festés, mintázás, kézi munkával, mert a zenei élmény serkenti a gyerekek képi, irodalmi alkotások iránti kíváncsiságát, esztétikai fogékonyságát, elősegíti a szép mozgás kialakulását,
- a külső világ tevékeny megismerésével, mert a gyermek megismeri a népi kultúrát, népszokásokat, zenei hagyományokat, környezetünket,
- játékkal, mert az énekes játékok kialakítják az együttjátszás örömét, lehetőséget teremtenek a különböző fiús és lányos szerepek gyakorlására,
- mozgással, mert az énekes játékok fejlesztik a mozgáskoordinációjukat, hozzásegít a szép testtartás és a mozgásformák kialakításához és gyakorlásához.
- érzelmi nevelés, az erkölcsi és az értékorientált közösségi neveléssel, mert a közös énekes játékok során alakulnak a társas kapcsolatok, udvariassági formák.
- anyanyelvi neveléssel, mert a mondókák és dalok gazdagítják a gyermekek szókincsét, kifejezőkészségét.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- Élvezettel vesznek részt ének-zenei tevékenységekben.
- A gyerekek tudják a mondókákat, 6 hangterjedelmű dalokat, alkalmi dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelni az egyvonalas C és a kétvonalas C abszolút magasságok között.
- Tudnak dallam vagy ritmusmotívumokat egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni.
- Ismerik a halk és hangos közti különbséget, tudnak halkan, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni…
- Felismerik a magas és mély éneklés közötti különbségeket, maguk is tudnak magasabban és mélyebben énekelni, dalt kezdeni.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, külön-külön is tudják érzékeltetni.
- A dalok, mondókák ritmusát belső hallás alapján is összekapcsolják.
- Összehasonlítják és énekléssel, mozgással bemutatják a normál tempónál gyorsabbat és lassabbat.
- Felelgetős játékokat két csoportban folyamatosan, az óvodapedagógus segítsége nélkül is tudnak énekelni.
- Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről, a hasonló fordulatokból, sajátos kezdő, erősen eltérő belső vagy záró motívumokról.
- Felfigyelnek az óvodapedagógus és társaik énekének és beszédhangjának és a környezetük különböző hangszíneire.
- Az óvodapedagógus segítségével bővítik a kitalált szövegeket, változatos, ritmizáló szavakkal.
- Kitalálnak a dalokhoz, vagy a negyed szünet érzékeltetésére játékos mozdulatokat.
- Egyöntetűen körbejárnak szép testtartással, kézfogással.
- A gyerekek mozgásában megjelenhetnek a járás és lépés változatos formái is.
- Zenéhez kapcsolódó mozgásuk jó, maguk is kitalálnak mozgásokat.
- Egyszerű, játékos táncmozgásokat esztétikusan, kedvvel végeznek.
- Képesek egyensúlyváltást kívánó mozgásokra.
- Térformákat alakítanak.
- Ritmushangszereket használnak.
- Ismerkednek néhány hangszerrel, azok hangjával, megszólaltatásuk módjával.
- A bemutatott élőzenét a hangulatban egymástól eltérő népdalokat, műzenei szemelvényeket, más népek dalait figyelmesen hallgatják.

7.4 RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

Az ábrázoló tevékenység a gondolatok, érzelmek, a szárnyaló fantázia kifejezési módja. Összetett, sokszínű nevelési terület. Magában foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalakítást, kézi munkát. A műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

A gyerekeket egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően képi-plasztikai kifejezőképesség birtokába juttatja, kialakítja bennük az elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességet.

Alapelveink

Az óvodapedagógus:

- tegye lehetővé, hogy a gyerekek az alapvető technikákban egyre inkább kialakíthassák és érvényesíthessék saját kifejezési módjukat, ebben fejlődjenek
- késztesse a gyerekeket a szemlélődés, a rácsodálkozás, a felfedezés lehetőségével a jelenségek formai, színbeli tulajdonságainak megfigyelésére
- engedje a gyerekek ötleteit érvényre juttatni
- vegye figyelembe az egyéni fejlettséget, adottságot és a képességeket.

A tevékenység célja:

- a gyermekek élmény-és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése
- a gyermekek tér, forma, szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása
- igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Feladataink

Az óvodapedagógus:

- teremtsen megfelelő légkört, elegendő időt az alkotó tevékenységekhez
- igényesen formálja környezetét, természetes, jó minőségű anyagokat használjon a csoportszoba rendjében, mértéktartóan, ízlésesen díszítsen
- segítse elő az esztétikus környezet felismerését, óvását, alakítását
- alakítson ki a csoportszobában egy állandó „műhelysarkot” az ábrázoló tevékenységekhez
- ebben a térben helyezze el a gyermekek „Mini-galériáját”, ahová önállóan teszik ki az alkotásaikat
- a szülőknek a gyermekek alkotásait albumszerűen elrendezett formában tegye ki
- biztosítsa, hogy a gyerekek a játékidőben bármikor szabadon ábrázolhassanak,
- biztosítson megfelelő, jó minőségű, változatos technikák gyakorlására alkalmas eszközöket,
- helyezze el az eszközöket úgy, hogy a gyermeke számára elérhető legyen,
- tegyen meg mindent az eszközhasználati szokások kialakításával a balesetek kiküszöbölése érdekében is,
- törekedjen az életkori sajátosságok figyelembe vételével változatos és rendszeres élménynyújtásra,
- ismertesse meg a gyermekeket különböző technikákkal, törekedjen a technikai jártasság kialakítására,
- egy témán belül legalább két technikát kínáljon fel a szervezett tevékenység során

- részesítse előnyben azokat az ábrázolási módokat, amelyekre a gyerekek egyedül is képesek, valóban önálló, szabad alkotásokat tudnak létrehozni,
- ösztönözze őket a kitartó munkára,
- figyeljen arra, hogy az ábrázoló tevékenység közben a gyermekek egymásra is tekintettel legyenek, ne zavarják társaikat,
- tegye lehetővé, hogy városunk műemlékeit, múzeumait a gyerekekhez közel álló műalkotásokat megismerhessék,
- biztosítsa városunkban lévő állandó és időszakos kiállítások megtekintését (játékkiállítás, gyermekalkotások, kőszegi festőművészek kiállítása, jeles napokhoz kapcsolódó kiállítások, stb.),
- tegye lehetővé, hogy városunkban lévő kézműves műhelyek munkájával megismerkedhessenek,
- segítse elő, hogy a szülők otthon is adjanak a gyermekeknek lehetőséget az ábrázolásra és a kész alkotásaikat őrizzék, becsüljék meg, örüljenek neki,
- a jó adottságokkal rendelkező gyerekeknek biztosítson lehetőséget a kreativitásuk, alkotóképességük kibontakoztatására
- ösztönözze a szülőket, hogy otthon is adjanak lehetőséget az ábrázolásra.

A gyermekek tevékenységei

Képalakítás:

- Rajzolnak: az emberalakokat; környezetben található tárgyakat, formákat, jelenségeket; mese-, versélményeiket; képzeletük alapján; bottal a földre, homokba, aszfaltra; krétával; papírra (ceruzával, zsírkrétával, tussal, stb.)…
- Festenek: egyénileg megválasztott színekkel érzelmeik, élményeik és az óvónő ötletei alapján különböző technikákat alkalmaznak; „játszanak” a festékkel (új színeket hoznak létre…).
- Kompozíciókat hoznak létre.

Plasztikai munkák:

- Természeti tárgyakat gyűjtenek az óvoda környékén, séták, kirándulások alakalmával; ezeket összehasonlítják, csoportosítják, ezekből alkotásokat hoznak létre.
- Emberalakot, állat- és játékfigurákat mintáznak.
- Ajándéktárgyakat, játékokat készítenek.
- Bábokat, díszleteket, kellékeket készítenek,
- Könnyen megmunkálható anyagokat használnak (homok, agyag, textil, bőr, stb.),
- Különféle technikákkal ismerkednek, gyakorolják alkalmazásukat,
- Tapasztalatokat szereznek formákról, alakíthatóságról,

Építés:

- Különböző térbeli alakzatokat formálnak,
- Megépítik városunk egy-egy nevezetességét,

Környezet alakítása:

- Közvetlen környezetük szépítésében, díszítésében részt vesznek.
- Megtekintik a város nevezetes épületeit, múzeumait, kiállításokat.
- Élményeiket megjelenítik ábrázolásukban.
- Városunkban működő kézműves műhelyekben folyó munkákkal ismerkednek, lehetőség szerint kipróbálják a technikákat (fazekas, szíjgyártó, fafaragó, virágkötő…).
- Népi kismesterségekkel ismerkednek (agyagozás, szövés, fonás, gyöngyfűzés, textildíszítés).

A rajzolás, mintázás, kézimunka kapcsolata más nevelési területekkel, tevékenységi formákkal

A rajzolás, mintázás kézimunka kapcsolatban van:

- a külső világ tevékeny megismerésével, mert a környezetükből szerzett tapasztalatszerzések során megfigyelik a színeket, formákat, ismerkednek az anyagok tulajdonságaival, formálhatóságával, téri viszonylatokkal, sík formákkal,
- az anyanyelvi neveléssel, mert hozzájárul a szavak mögötti képzettartalom formálásához,
- a verselés, meséléssel, mert a mesék, versek képi megjelenítésével a gyerekek gondolkodása, nyelvi kifejezőkészsége sokoldalúan fejleszthető,
- a játékkal, mert a konstruáló játékok során fejlődik komponáló képességük,
- a mozgással, mert a tevékenységek során fejlődnek a nagy-és finommozgások, azok összekapcsolása,

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- Örömmel, önmaguktól ábrázolnak.
- Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére.
- Építésben gazdag a fantáziájuk, képesek egyéni ötleteiket megvalósítani.
- Téralakításban közösen, aktívan részt vesznek, megvalósítják ötleteiket.
- Tudnak egyszerű formákat mintázni, papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
- Ábrázolásuk változatos színhasználatot és tagoltságot mutat.
- Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák, egyszerű mozgások.
- Képalkotásukban kifejezik gondolataikat, élményeiket, elképzeléseiket.
- Képi emlékezetük, megfigyelésük (részletek ábrázolása) pontos.
- Önállóan és csoportosan is szívesen készítenek játékokat, ajándékokat, kellékeket.
- Díszítő, tervező feladatot változatos színekkel, rajzolással, festéssel, ragasztással, karcolással stb. önállóan végeznek.
- Tudnak különféle technikákkal képet alkotni, a technikát önállóan, a rendelkezésre álló anyagokból megválasztani.
- Plasztikai munkáik egyéniek, részletezőek
- Ötleteket elfogadnak.
- Érdeklődnek szokatlan, érdekes jelenségek iránt.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- Megfogalmazzák értékítéletüket, képesek beszélgetni az alkotásokról
- Alkotásaikat ízlésesen elhelyezik a Mini-galériában

7.5 MOZGÁS

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.
Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza.
A mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása biztosítható

- a sokszínű, változatos és örömteli,
- érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal,
- játékokkal.

A mozgásos játékok, tevékenységek rendszeres alkalmazása

- kedvezően hat a kondicionális képességek (erő és az állóképesség) fejlődésére
- befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését.
- fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában,
- felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

Alapelveink

Az óvodapedagógus:

- törekedjen arra, hogy a mozgástevékenységek változatosak legyenek
- biztosítsa, hogy a mozgás minden gyermek számára egyaránt élményt, sikert és tanulási lehetőséget jelentsen
- vegye figyelembe, hogy a mozgásfejlesztés az egész személyiség fejlesztésére irányul,
- a mozgásnál is a komplexitásra törekedjen
- teremtsen minden nap, minél több lehetőséget a spontán, szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységekre
- vegye figyelembe az egyéni szükségleteket és képességeket, minden gyerek számára biztosítson lehetőséget
- a szervezett mozgásoknál figyeljen arra, hogy a gyerekek a legkevesebb várakozási idővel folyamatosan mozogjanak
- törekedjen a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására
- biztosítsa, hogy a gyermekek a játék során fizikai és érzelmi biztonságban legyenek.

A tevékenység célja:

- a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének elősegítése
- a gyermeki személyiség fejlesztése mozgásos tartalmakon keresztül
- a gyermekek természetes, harmonikus, összerendezett, nagy-és kismozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában
- a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése
- a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.

Feladataink

Az óvodapedagógus:

- gondoskodjon a gyermekek mozgáskedvének fenntartásáról, mozgásigényük kielégítéséről, a mozgás megszerettetéséről
- minél több mozgásfejlesztő játékot tervezzen
- mozgásos tevékenységgel végzett feladatmegoldásokkal erősítse a gyermekek problémamegoldó képességét
- különböző szervezeti formákkal segítse elő a gyermekek mozgás-szükségletének kielégítését
- a mozgás közben is fejlessze a gyermekek nyelvi képességeit
- fordítson külön figyelmet a jó adottságokkal, képességekkel rendelkező gyerekekre
- sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal játékokkal segítse elő a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatását
- biztosítsa a derűs légkört, a jó hangulatot

- teremtse meg azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodó képességét (jó levegőjű, tiszta környezet, megfelelő hely, eszköz)
- biztosítsa a mindennapos, rendszeres mozgást
- naponta szervezzen mozgásos feladatokat, melyekben a játékosság dominál jon
- minden nap végeztessen tartásjavító gyakorlatokat
- ismerje meg a gyerekek mozgásszintjét, mozgásigényét
- adjon lehetőséget, hogy a mozgásformákat mindenki saját képességei szintjén hajtsa végre
- késztesse a gyerekeket elvárható erőkifejtésre
- fejlessze a nagy-és finommozgásokat, (egyensúlyérzék, szem-kéz, szem-láb koordináció, ritmusérzék-fejlesztés), a testsémát (testrészek ismerete, testfogalom, kezesség), a mozgással kapcsolatos szókészletet
- figyeljen a gyerekek helyes testtartására, helyes légzésére, javítsa azokat
- erősítse a gyerekekben a versenyszellemet
- használjon szakkifejezéseket
- a mozgásos tevékenységekben a gyermekeket eltérő képességei szerint értékelje
- a hibajavításokat tapintatosan végezze
- működjön együtt a mozgás megszerettetésében a családdal, érje el, hogy a szülők óvodán kívül is minél több mozgási lehetőséget biztosítsanak gyermekük számára, győzze meg a szülőket a mozgás fontosságáról, személyiségfejlesztő hatásáról
- próbálkozzon a szülőkkel együtt, a szülők bevonásával sportnapokat szervezni.

<u>A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás lehetőségei</u>

- zenés, mozgásos percek
- mindennapos futás, kocogás
- szabad mozgáslehetőségek
- irányított egyéb tevékenységekben megvalósuló mozgás (mozgáson keresztüli feldolgozás) – mozgással tanulás
- speciális tornák

<u>A szabad mozgáslehetőségek megvalósíthatók:</u>

- játékidőben, egy-egy nagymozgáshoz kapcsolódó eszköz biztosításával, csoporton belül vagy kívül
- folyosókon elhelyezett mozgásos eszközök differenciált használatával
- udvaron elhelyezett nagymozgásos eszközök használatával.

A gyermekek tevékenységei:

- Természetes mozgásokat végeznek (járás, futás, kúszás, mászás, csúszás, stb.).
- Mozgásos játékokat játszanak.
- Ritmusos mozgást végeznek.
- Rendgyakorlatokat, gimnasztikai gyakorlatokat végeznek.

- Szökdelnek, ugrálnak különböző magasságban és távolságban elhelyezett tárgyakon át. Gyakorolják a távol-és magasugrást.
- Labdagyakorlatokat végeznek.
- Támaszkodnak, függeszkednek.
- Egyensúlygyakorlatokat végeznek.
- Talajtorna elemeit gyakorolják (guruló átfordulás, stb.).
- Tornaszereket használnak (pad, bordásfal, szőnyeg, stb.).
- Egyéni-, csoportos-, sor-és váltóversenyeket játszanak.
- Tartásjavító gyakorlatokat végeznek.
- Szerep-, utánzó játékokat játszanak.

A mozgás kapcsolata más nevelési területekkel, tevékenységi formákkal

A mozgás kapcsolatban van:

- a külső világ tevékeny megismerésével, mert a mozgás segíti a térben és időben való tájékozódást
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi neveléssel, mert erkölcsi és akarati tulajdonságokat fejleszt (egymás segítése, együttműködés, kitartás, segítőkészség, alkalmazkodás, stb.)
- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és neveléssel, mert a gyermekek gyakorlatot szereznek abban, hogy szóbeli leírás alapján hajtsanak végre bizonyos gyakorlatokat
- az ének, zene, énekes játék, gyermektánccal, mert egyszerű mozgásokat szépen megformálnak (lépések, változatos irányok, átbújások, dobbantás, stb.), ritmusérzékük fejlődik.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Egyéni-, csoportos-, sor- és váltóversenyt játszanak az óvodapedagógus segítségével és a szabályok betartásával.
- Teljesítőképessége növekszik, mozgásuk összerendezettebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.
- Tér-, idő- és tájékozódó képességük életkoruknak megfelelő.
- Csoporthelyzetben kialakult önfegyelmük, szándékos figyelmük, kitartásuk, feladattudatuk, az iskola megkezdéséhez szükséges magatartásuk.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeretnek futni, képesek 50-100 métert kocogni.
- Mozgástapasztalataik egyensúlyozásban és ugrásban növekednek, (pl. képesek babzsákkal a fejen egyensúlyozó járásra vízszintes padon).
- Különböző típusú futógyakorlatokat végeznek (pl. sorverseny, váltóverseny, gyors,- lassú futás, stb.).
- Talajgyakorlatokat végeznek.
- Természetes hely-helyzetváltoztató mozgásokat végeznek.
- Különböző labdagyakorlatokat végeznek (dobás, elkapás, pattintás, kislabda hajítás, stb. egyénileg, párokban és kisebb csoportokban).
- Ugrásgyakorlatokat végeznek (szökdelnek, sorozatugrások, tárgyakon át, magas-távolugrás, stb.).
- Megértik az egyszerű vezényszavakat.

7.6 A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

A környezettudatosság személy szerinti tudatos felelősségvállalás, tájékozottság, érzékenység a közvetlen és tágabb környezetünkkel, élőhelyünkkel szemben.
Ennek a felelős gondolkodásnak, cselekvésnek az átadása óvodásaink számára mára már létszükségletté vált, hiszen csak így várhatjuk, hogy az évek múlásával is környezetükre igényes, természetet szerető, tisztelő és védő felnőtteké váljanak. Célunk akkor lesz elérhető, ha már óvodáskorban érzékennyé tesszük őket a környezeti problémák iránt és szokásokat alakítunk ki bennük, amelyek egy életen át kísérik őket.
Ehhez elsősorban a fenntarthatóság pedagógiája iránt elkötelezett, felelősen gondolkodó, a környezeti kultúrára való nevelést kiemelt feladatként kezelő nevelőtestületre van szükség. Ennek érdekében nevelési célkitűzéseink és feladataink meghatározásában a természet- és környezetvédelmi feladatokat kiemelten kezeljük és olyan innovatív módszereket alkalmazunk, amelyek elősegítik a hatékony tanulási környezet megteremtését. A játék, a játékban tanulás, a szenzitív módszerek, a terepi gyakorlatok, a kerti munka, a megfigyelés, felfedeztetés, kísérletezés, az élmény és projektpedagógia alkalmazása mind-mind ezt segíti.

Fontos, hogy az óvoda egész közösségén, a külső és belső megjelenésében is tükröződjön a „másfajta gondolkodás”.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-, emberi-, tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

Alapelveink

Az óvodapedagógus:

- tartsa szem előtt a gyerekek egyéni sajátosságait, eltérő fejlettségi szintjét
- tegye lehetővé az élménybe ágyazott tapasztalatszerzést
- fokozatosan érvényesítse a valóság, az ahhoz kapcsolódó cselekvés, az erről alkotott kép, és az ezt kifejező szó egységét
- használja fel a váratlan helyzetből, eseményekből adódó tapasztalatszerzési lehetőségeket is
- tervezés közben induljon ki a külső világ tevékeny megismerésére nevelés céljából, a helyi adottságokból, csoportja eddigi tapasztalataiból, a gyermekek gondolkodásának fejlettségéből
- törekedjen arra, hogy a problémahelyzeteket a gyerekek önállóan, kreatívan oldják meg
- támaszkodjon a gyerekek spontán szerzett tapasztalataira
- a játékosság érvényesüljön a tevékenységekben
- saját példamutatásán keresztül ösztönözze a gyerekeket a természet iránti szeretetre, védelmére.

A tevékenység célja:

- A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a szülőföld, a helyi hagyományok és néphagyományok, természeti, emberi, tárgyi világ értékei iránt.
- A természeti és épített környezet megismertetésével sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek alakítása.
- A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása.
- A környezet megszerettetése közben a külső világ mennyiségi és formai viszonyainak tevékeny megismerése.
- A gyermekek elemi ismerete alakuljon ki önmagukról és közvetlen környezetükről.

Feladataink

Az óvodapedagógus:

- tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését

- biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására
- teremtsen lehetőséget minél több megfigyelésre, kísérletezésre, felfedezésre
- fejlessze a gyermekek kommunikációs képességeit a közvetlen tapasztalatok, vizsgálódások, kísérletezések, és az átélt élmények feldolgozása során
- segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési, problémamegoldó képességeinek fejlődését
- a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására
- alapozza meg az energiatudatosságra nevelés, az ÖKO tudat és a biztonságos életvitel szokásait
- teremtsen lehetőséget az élmények minél több érzékszervvel való megtapasztalására,
- erősítse azt az érzést, hogy a természet szépségét és az ember által kialakított környezetet védeni, óvni kell
- törekedjen arra, hogy a gyerekek megismerjék a szülőföld, az ott élő emberek, a táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a népi-, a családi- és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is
- segítse elő, hogy a gyerekek maguk fedezhessék fel környezetük tárgyait, jelenségeit
- lehetőleg természetes alapanyagú eszközöket biztosítson a gyerekek tevékenységeihez
- sok dicsérettel, buzdítással alakítsa a környezethez való alkalmazkodást, a helyes viselkedést
- teremtsen lehetőséget, hogy a gyermekek matematikai tapasztalatokat szerezzenek a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokról
- alakítsa a gyermekek ítélőképességét
- támaszkodjon a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire
- szervezzen mikro-csoportos tapasztalatszerzést
- használja ki helyi történelmi és természeti adottságainkat,
- szervezze meg a jeles napokat, ünnepeket, lehetőség szerint vonja be a szülőket is
- törekedjen a téma projekt rendszerű feldolgozására
- figyeljen minden gyerekre, kérdéseikre hiteles, érthető, pontos választ adjon
- segítse a szülőket, hogy felismerjék a gyerek környezet iránti érdeklődésének fontosságát
- a gyermekeken keresztül alakítsa a szülők szemléletmódját a környezettudatos életvitelre (pl. szelektív hulladékgyűjtés)
- támaszkodjon a gyerekek családi kiránduláson, üdülésein szerzett tapasztalataira
- biztosítson külön lehetőséget a kreatív, kiemelkedő problémamegoldó- alkotó képességgel rendelkező gyerekek számára

A gyermekek tevékenységei

A társadalmi környezet megismerése területén:

- különböző játékokat játszanak a családról (drámajátékok, szerepjátékok, stb.),
- ismerkednek testükkel, testrészeikkel, azok funkcióival, tisztántartásukat gyakorolják,
- megismerik az óvodában dolgozó felnőttek munkáját,
- ápolják környezetüket (mosdó feltörlése, seprés, stb.)
- tapasztalatokat szereznek megfigyelhető, felnőtt foglalkozásokról,

- tapasztalatokat szereznek az időzónákról: évszakok, évek, hónapok, hetek, napok, napszakok,
- nagycsoportosok ellátogatnak leendő iskolájukba,
- megtekintik a település legjellegzetesebb műemlékeit, építészeti értékeit,
- gyakorolják a helyes gyalogos közlekedést,
- megismerik természetes közegben a lakóhelyükön fellelhető közlekedési eszközöket, a nem elérhetőket megnézik filmen, képeken,…
- megismerkednek hazájuk és néhány más ország nevével, jellemző élővilágával.
- megismerik településük helyi hagyományait
- részt vesznek az óvodákban helyileg kialakított jeles napokon (Mihály-napi vásár, szüret, Márton nap, Mikulásvárás, lucázás, adventi készülődés, betlehemezés, farsang, kiszézés, húsvét, májusfa állítás, anyák napja, pünkösd, évzáró, gyermeknap),
- megismerkednek nemzeti ünnepeinkkel: március 15.

Természeti környezet megismerése területén:

- megfigyelik a természet változásait, az évszakokat, az időjárást,
- kirándulnak a környező hegyekbe, erdőkbe,
- megismerik, védelmezik, gondozzák a növény- és állatvilágot,
- gondoskodnak a közvetlen környezetükben élő madarakról,
- lehetőség szerint élőhelyükön figyelik meg a háziállatokat,
- gondozzák a növényeket,
- videofilmeket néznek a vadon élő állatokról,
- részt vesznek a természet jeles napjainak tevékenységeiben (takarítási világnap – szeptember 23., állatok napja – október 4., víz napja – március 22., föld napja – április 22., madarak és fák napja – május 10., környezetvédelmi világnap – június 5.).

Környezetalakítás területén:

- részt vesznek környezetük átalakításában,
- játéktevékenységük során igényük és lehetőségük szerint átrendezik a berendezési tárgyakat,
- munka jellegű tevékenység, vizuális tevékenység után helyreállítják környezetüket.

Környezetvédelem:

- védik az élő környezetet, gondozzák, gondoskodnak életfeltételei biztosításáról,
- természetes anyagokat, terméseket gyűjtenek, ezeket felhasználják játékukban („azokat a természeti kincseket hozhatjuk el, amit a természet elengedett”),
- közvetlen környezetükben összegyűjtik a szemetet, nem szemetelnek,
- szelektíven gyűjtik a PET palackot, műanyag kupakot, papírt, elemet, stb.

Környezetünk mennyiségi és formai viszonyai területén:

- tárgyakat, személyeket, halmazokat hasonlítanak össze, válogatnak szét tulajdonságaik alapján,
- sorba rendeznek megnevezett mennyiségi tulajdonságok, felismert szabályosság szerint,
- mérési, összemérési feladatokat végeznek mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel,

- tapasztalatokat szereznek a geometria körében (építenek, síkbeli műveket alkotnak, stb.),
- mozgásokat végeznek a tükör előtt,
- különböző térbeli tájékozódási képességet fejlesztő játékokat játszanak (drámajátékok, labirintus, stb.).

A külső világ tevékeny megismerésének kapcsolata más nevelési területekkel, tevékenységi formákkal

A külső világ tevékeny megismerése kapcsolatban van:

- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi neveléssel, mert lehetővé teszi a csoporthoz való érzelmi kötődést, kapcsolatépítést, a szülőföld szeretetének megalapozását
- az anyanyelvi neveléssel, mert a társadalmi szokások, az együttélés normái biztosítják a kommunikáció képességének tudatos és a személyiség fejlődésének szempontjából nélkülözhetetlen érzelmi színezetű kialakítását, fejlesztését
- a játékkal, mert a gyermek a környezetéből szerzett tapasztalatait, ismereteit játékában felhasználja, átéli, folyamatosan gyakorolja
- a rajzolás, festés, mintázás, kézi munkával, mert a megismert környezet esztétikai hatást vált ki; az élmények, tapasztalatok megjelennek az ábrázolásban
- az ének, zene, énekes játék, gyermektánccal, mert tapasztalatokat szereznek a népi hagyományokról, népszokásokról, folklórról
- a mozgással, mert lehetőséget nyújt a térben való tájékozódásra, az irányok gyakorlati alkalmazására.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről (tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat).
- Ismerik szűkebb lakóhelyüket.
- ismerik és gyakorlatban alkalmazzák a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- Ismerik a környezetükben élő növényeket, állatokat, azok gondozását, védelmét.
- A tárgyak, jelenségek között néhány feltűnő összefüggést felismernek.
- Felismerik az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Felismerik, értelmezik az ok-okozati összefüggéseket.
- Ismerik a viselkedés alapvető szabályait.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, melyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Elemi mennyiségi ismereteik vannak.
- Játékukban a matematikai ismeretek megjelennek.
- A tárgyakat össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín és egyéb megadott szempont szerint.
- Értik és helyesen használják tevékenységek során előforduló mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat.
- Képesek jól ismert tulajdonságok szerinti válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére; saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére.
- Azonosítani tudnak különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- A tükörrel való játék során tapasztalatokat és élményeket szereznek.
- Tő-és sorszámneveket helyesen használják.
- Biztonsággal tájékozódnak a térben, ismerik az irányokat.
- Helyesen használják a térbeli viszonyokat jelentő névutókat.
- Felismerik és megnevezik az alapszíneket és a kevert színek sötét és világos változatait.

7.7 MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű, önként – azaz örömmel és szívesen – végzett játékos tevékenység. A tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges képességek, készségek, tulajdonságok alakításának fontos lehetősége. A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze. Hozzájárul a gyerekek közti társas kapcsolatok alakulásához, a közösségért végzett tevékenység átéléséhez.

Alapelveink:

Az óvodapedagógus:

- az egyes munkafajtákat fokozatosan vezesse be és a munka mennyiségét is csak fokról-fokra növelje
- biztosítsa munka állandóságát és folyamatosságát
- vegye figyelembe az egyes gyermekek egyéni sajátosságait

- igyekezzen tudatosan felhasználni nevelési céljai megvalósítása érdekében a gyermekek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését
- a lassúbb vagy gyakorlatlanabb gyerekek számára kezdetben kevesebb vagy könnyebb feladatokat adjon és ezek sikeres ellátása után növelje a tennivalókat
- tapintattal és türelemmel igyekezzék a gyerekek munkakedvét felkelteni
- törekedjen arra, hogy minden munkatevékenység örömöt jelentsen és teljes önállósággal végezhessék azokat
- az együttesen végzett munka, a közös öröm és felelősség, az együtt elért eredmények segítsék a baráti kapcsolatok, kisebb csoportok kialakulását és megszilárdulását.

A tevékenység célja:

- A környezet megismerése a tapasztalatszerzések közben.
- A munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakítása.
- A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok, kompetenciák kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelesség-teljesítését.
- A gyermekek együttműködésének, szervezőképességének fejlesztése.

Feladataink

Az óvodapedagógus:

- a különböző típusú munka jellegű tevékenységek tervezze meg, s azok feltételeit biztosítsa
- ismertesse meg velük az adott munka eszközeit, azok ésszerű használatát, a munka legcélszerűbb fogásait, azok sorrendjét, a munka ellenőrzésének módjait
- a gyermekeket konkrétan, reálisan és saját magukhoz mérten fejlesztő módon értékelje
- a gyermekek nyelvi képességét fejlessze
- alakítsa a munkakészségeket és szokásokat
- a munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják a szükséges eszközöket
- teremtse meg az önálló munkavégzés lehetőségét
- előzze meg a baleseteket
- erősítse a munkára késztető indítékokat a gyerekekben
- ösztönözze a gyerekeket a tényleges aktivitásra
- adjon a gyermekeknek alkalmi megbízatásokat
- ebédnél gyakoroltassa a naposságot, segítse a gyerekeket a munka folyamatos ellátásában, a célszerű együttműködésben
- az udvaron a gyerekek szélesebb körét vonja be a növénygondozásba (kerti munkák)
- alakítson ki élősarkot a csoportszobában, s adjon lehetőséget a folyamatos gondozásra, megfigyelésre
- hívja fel a szülő figyelmét a türelem, az érdeklődés, a segítés és a munka értékelésének fontosságára.

A gyermekek tevékenységei

Rendszeresen végzett munkák:

- önkiszolgálás (testápolás, öltözködés, étkezés, stb.)
- az étkezéssel kapcsolatos tevékenységek (terítés, naposság, stb.)
- a környezet tisztán tartása (söprés, feltörlés, stb.)
- rendrakás
- környezet-, növény- és állatgondozás.

Alakalomszerűen végzett munkák:

- olyan feladatokat végeznek, amelyek bizonyos alkalmakhoz kötöttek (segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, egymásnak, ajándékkészítés, sütés, egyéb megbízatások, stb.).

A munka jellegű tevékenységek kapcsolata más nevelési területekkel

A munka jellegű tevékenység kapcsolatban van:

- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi neveléssel, mert a gyermeki munka elsősorban közösségért végzett tevékenység, hozzájárul a gyerekek közti társas kapcsolatok alakulásához, közösségformáló szerepe is van, sokoldalúan fejleszti a személyiséget
- mozgással, mert a munka mozgással valósul meg, ami a testi fejlődés egyik legfontosabb tényezője
- játékkal, mert a gyermek a munkát is játékként éli meg, reprodukálja játékában
- külső világ tevékeny megismerésével, mert új munkaeszközöket, munkafolyamatokat ismer meg tevékenysége során, segít környezete rendjének, szépségének megtartásában
- anyanyelvi neveléssel, mert a munkafolyamatok közben sajátos kommunikációra van szükség.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- Önkiszolgálásban teljesen önállóak.
- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Az eszközöket rendeltetésszerűen használják.
- Örülnek, ha a kötelességüket teljesítik.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek a növények és állatok gondozásában.
- Szeretnek meglepetést készíteni a kisebbeknek, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak, a felnőtteknek.
- Részt vesznek a csoportszoba elrendezésében, saját ötleteiket megvalósítják az átrendezésben.
- Vigyáznak a terem rendjére.
- Folyamatosan segítenek az udvar és a kert rendezésében.
- Segítenek az udvari játékok elrakásában.
- Folyamatosan gondozzák a növényeket, állatokat.
- A gyűjtött terméseket, magvakat, stb. meghatározott szempontok szerint csoportosítják és önállóan elhelyezik az élősarokban.
- A munkavégzéshez szükséges eszközöket önállóan is használják.
- A kapott és vállalt feladatokat befejezik.
- Az elvégzendő munkát képesek megtervezni és megszervezni.
- Részt vesznek az aktuális udvar-kerti munkában.
- Részt vesznek a csoportszoba díszítésében.
- Az óvodapedagógus és a dajka segítségével megjavítják a megrongálódott játékszereket.
- Részt vesznek a játékszerek tisztításában.
- Különböző alkalmakra ajándékot készítenek.
- Üzeneteket közvetítenek.

7.8 A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Alapelveink

Az óvodapedagógus:

- biztosítsa a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségét
- a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását
- a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire építsen
- törekedjen arra, hogy minden gyermek minden nap kapjon valamilyen pozitív megerősítést
- kerülje a sztereotip értékeléseket (pl. ügyes vagy,)
- vegye figyelembe az egyéni sajátosságokat, képességeket
- alkalmazza a differenciálás módszerét
- érvényesítse a játékosságot a tanulás egész folyamatában
- építsen a családban szerzett élményekre, tapasztalatokra is
- nevelőmunkája tudatos, tervezett, rendszeres legyen.

Az óvodai tanulás célja:

- az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése
- tapasztalatainak bővítése, rendezése.

Feladataink

Az óvodapedagógus:

- alakítson ki tanulást támogató környezetet
- a tanulási tevékenységek során használja fel a gyermek előzetes élményeit, tapasztalatait, ismereteit
- biztosítsa a gyermek sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségét
- személyre szabottan pozitívan értékeljen
- erősítse a gyermekek kreativitását, alkotóképességét
- a tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát úgy irányítsa, hogy támaszkodjon a gyermekek megismerési vágyára, önkéntelen figyelmére, érzelmi beállítottságára
- a játékos tanulás során segítse a gyermekek kognitív tanulási eredményességét
- törekedjen a komplexitásra
- a gyermekeket képességeiknek, érdeklődésüknek, adottságaiknak megfelelően fejlessze
- az iskolába lépés idejére a gyermekeket önmagukhoz képest juttassa el legmagasabb szintre
- egész nap folyamán biztosítsa a tanulás különböző formáinak lehetőségét
- teremtsen olyan szituációkat, amelyekben a gyermekek maguk találhatják ki a megoldást, átélhetik a felfedezés örömét
- biztosítsa az önkéntességet
- alakítsa úgy a tevékenységet, hogy se a bekapcsolódó, se a távozó gyerekek ne zavarják egymást
- tudatosan fejlessze a gyermekek magatartási, viselkedési és erkölcsi szokásait.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- a spontán játékos tapasztalatszerzés
- a játékos, cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- a gyakorlati problémamegoldás.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

- A gyermekek örömmel, önként tanulnak.
- A tevékenységek befejezése után visszatérnek eredeti játékukhoz, vagy újat kezdenek.
- Betartják a szabályokat, normákat.
- Ha a helyzet megkívánja, kivárják, amíg rájuk kerül a sor.
- Szándékos figyelemre képesek, melynek időtartama életkoruknak megfelelő.
- Képesek a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.
- Cselekedeteikben és gondolkodásukban egyszerű problémákat megoldanak.
- Érdeklődnek környezetük tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt.
- Feladataik végrehajtásában kitartóak.
- Munkatempójuk életkoruknak megfelelő.

8. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Intézményünk elkötelezett abban, hogy

- az egyenlő bánásmód elve teljes körűen érvényesüljön
- az intézményen belül a szegregációmentességet biztosítsa
- az intézmény szolgáltatásaihoz egyenlően minden gyermek hozzáférjen
- intézményünkben érvényesüljön a diszkriminációmentesség
- megvalósítsa az inkluzív nevelést
- a minőségi neveléshez való hozzáférés mindenki számára biztosított.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- különleges bánásmódot igénylő gyermek:
    - sajátos nevelési igényű gyermek,
    - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek,
    - kiemelten tehetséges gyermek
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

8.1 KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek – olyan gyermekek, akiknek állandó vagy átmeneti jelleggel fizikai, biológiai, pszichikai, intellektuális, családi vagy szociokulturális okok miatt egyéni, sajátos nevelési-oktatási szükségleteik vannak, ezért a speciális nevelési-oktatásiszükségletekhez, sajátosságokhoz egyénenként igazodó bánásmódot igényelnek az óvodában.

8.1.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Óvodánk az alapító okiratban meghatározottak alapján az alábbiak szerint tudja befogadni a sajátos nevelési igényű gyermekeket:
- mozgásszervi, értelmi vagy beszédfogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermekek ellátása
- érzékszervi fogyatékos - enyhe fokban hallássérült - gyermekek ellátása (székhely)
- érzékszervi fogyatékos - enyhe fokban látássérült - gyermekek ellátása (Újvárosi Tagóvoda)

A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs (pl. Sindelar program, Mozgáskotta) valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.
A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakvéleménye.

Feladataink:
- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődéséhez az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet biztosítása
- az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése
- a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk
- az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermek támogatása
- kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciált fejlesztésével
- rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához

- a sérült gyermek elfogadása úgy, hogy mindig az értéket keressük benne, és a többi gyermeket is az elfogadásra, együttműködésre nevelni
- annyi segítséget adni, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges
- folyamatos konzultáció, együttműködés a speciális szakemberekkel
- egyéni fejlesztési terv készítése a szakemberek útmutatása szerint
- a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadásáról
- együttműködés a sérült gyermek családjával.

8.1.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

A fejlesztés tartalmilag kiterjed mindazon részterületekre, amelyeket a szakértői bizottság megjelöl (mozgás, testséma, téri orientáció, percepciófejlesztés, stb.).

8.1.3. Kiemelten tehetséges gyermekek

„Kiemelten tehetséges gyermekek azok a különleges bánásmódot igénylő gyermekek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkeznek, és felkelthető bennük a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.” Óvodában a tehetséggondozás sajátos módon értelmezendő. A gyermekek legjobb adottságának figyelembe vételére építve kidolgozott folyamat.

Programunk teljes mértékben támogatja és segíti a gyermeki kreativitás felszabadítását, a tehetségígéretek felfedezését és fejlesztését, melyet óvodai csoportjainkban differenciáltan valósítunk meg.

Tehetségígéreteket gondozó alapvető módszerünk a gazdagítás:
- mélységben történő
- tartalmi
- feldolgozási képességekben
- tempóban történő gazdagítás

A gyermekek előzetes ismereteikre, tapasztalataikra építünk. Nagyobb hangsúlyt kap a kreativitás fejlesztése, az együttműködés kialakítása, a szociális kompetenciák fejlesztése. A művészeti tevékenységek segítségével is mozgósítjuk az erkölcsi, esztétikai és intellektuális érzelmeket. Ezek adják az alapját fejlesztésünknek.

A tehetségígéretes gyermek erős oldalát fejlesztjük, ezzel egyidőben kiemelkedő adottságával összefüggő gyenge oldalait kiegyenlítjük.

Alapelveink

- A nevelőtestület minden tagja elkötelezett a gyermekek átlagon felüli adottságának felfedezésében és fejlesztésében. Az innovatív pedagógus közösség igényként fogalmazta meg a kreatív, tehetségígéretes gyermekek külön gondozását.
- Törekszünk arra, hogy minden gyermeknek megtaláljuk önmagához képest a legjobb adottságát. Ezek a tehetségígéret megmutatkozási formái lehetnek.
- Minden óvodapedagógus a legjobb tudását adja annak érdekében, hogy az óvodánkba járó gyermekek közül mindenki megkaphassa a lehetőséget átlagon felüli adottsága kibontakoztatásához.
- A játéktevékenységben az alkotáshoz szükséges szabadság biztosítása.
- Olyan feltételek megteremtése, amely lehetőséget ad a gyermekek kreativitásának kibontakozásához, eredeti ötleteik megvalósításához, variálásához, szempontjaik megváltoztatásához, problémahelyzetek többféle módon történő kezeléséhez.
- Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek értékeit megismertessük az óvodát követő intézménnyel.

Célunk

- A kiemelkedő képességű, kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése.
- A mindennapi tapasztalatszerzéseken túl az ismeretek bővítése, a többszörös intelligencia, a gyermekek produktív, komplex, kritikai gondolkodásának, kreativitásának fejlesztése.
- Megelőzzük a tehetségígéretek elkallódását.
- A kreatív tehetségígéretes gyermekek gondozása gazdagító program keretében.

A tehetségígéretek gondozásának folyamata

- A szülők tájékoztatása a tehetségígéreteket gondozó rendszerről az előzetes szülői értekezleteken.
- Anamnézis kitöltése.
- A gyermekek személyiségjegyeinek, fejlettségének megfigyelése.
- Az eredmények rögzítése az egyéni fejlettségmérő dokumentumban - tehetségazonosítás.
- A tehetséggondozó feladatok rögzítése a prevenciós, korrekciós és/vagy tehetséggondozó egyéni fejlesztési tervben.
- Gyermekek egyéni fejlesztése.
- Egyéni képességek változásainak rögzítése.
- Szülők félévi tájékoztatása.
- Tervkészítés a gyermek fejlesztéséhez.
- Gyermekek egyéni fejlesztése.
- Fejlesztési eredmények rögzítése, értékelése.

- Konzultáció a szülővel a gyermek fejlettségéről, az átlagon felüli adottságairól.
- Hatásvizsgálatok (gyerekek, szülők, iskoláktól kapott visszajelzések, pedagógus önértékelése, értékelése, nyílt napok,), utánkövetés.

Feladataink

- Minden gyermek legjobb adottságának felismerése.
- A tehetségígéretes gyermekek erős oldalának fejlesztése:
    - a gyermekek motiváltságának, érdeklődésének fenntartása
    - tevékenységek széles skálájának kínálata
    - differenciált képességfejlesztés
    - a hagyományos tanulási tapasztalatok bővítése
    - az önkiteljesedéshez szükséges jó kommunikációs készség (szövegalkotás, önálló ítéletalkotás) fejlesztése
    - azon oldalak kellő segítése, amelyben a tehetségígéretnek mutatkozó gyermekek az átlagnál jobb teljesítményt nyújthatnak.
- A tehetséggel összefüggő gyenge területek kiegyenlítése:
    - a pszichomotoros képességek, az érzelmi-szociális érettség területén felmerülő problémák megoldásának segítése (a gyermek önértékelésének, önbizalmának erősítése, fejlesztése)
    - szükség esetén szakember segítségének igénybevétele.
- Toleráns, támogató környezet, kreatív légkör kialakítása.
- Szabadidős, lazító programok beiktatása, amelyek biztosítják a feltöltődést, pihenést.
- Szakmai kompetenciájának növelése a továbbképzéseken való részvétellel.
- Szakmai együttműködés szakemberekkel, segítő intézményekkel, más óvodákkal, tehetségpontokkal, stb..
- A szülők tájékoztatása és megnyerése a közös munka érdekében.
- Segítségadás a szülőknek a megfelelő iskola és az intézményen kívüli speciális fejlesztés lehetőségeinek kiválasztása érdekében.

A tehetségígéretek gondozásának kommunikálása:

- folyamatos együttműködés a szülőkkel
- kiállítások rendezése
- képek, videofelvételek bemutatása
- nyílt napok szervezése
- beszámoló készítése a fenntartónak
- az elért eredmények ismertetése a kolléganők, a tehetséggondozást segítők felé.

8.2 HÁTRÁNYOS ÉS HALMOZOTTAN HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK

Kiemelt feladatunk a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének, elősegítse. Iskolai sikerességük záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk.
Az élet első évei meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában. Az alapvető készségek, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei,

kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásáig - megterhelés nélkül - rendkívül hatékonyan fejleszthetőek. A kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarcokat.
Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja.

A hátrányos helyzet okai lehetnek környezeti-, anyagi-, egészségügyi, a gyermek személyiségében rejlő okok.

Pedagógiai munka kiemelt területei

- Az óvodába lépéskor részletes anamnézist készítünk a belépő gyerekről. Erre a programunk által elfogadott formanyomtatvány áll rendelkezésre.
- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése) a nevelési tervben kapnak helyet. Munkánk ezen területének fejlesztését logopédus segíti.
- Érzelmi és közösségi nevelés, (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés) a nevelési tervben kapnak helyet.
- Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás) a nevelési tervben kapnak helyet.
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése a nevelési tervben kap helyet (közösségi nevelés, szokások fejlesztése, életre nevelés).
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei) a nevelési tervben kap helyet. Egyéni-, mikrocsoportos képességfejlesztő foglalkozások, táncház, közös programok szervezése).

9. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGÜNK

Természetesnek tartjuk a problémákkal, különböző hátrányokkal küzdő családokkal, gyermekekkel való egyéni törődést, a segítségnyújtást.
Alapelvünk, hogy mindenkihez szeretettel, odafigyeléssel, bizalommal közelítünk. Fontosnak tartjuk a kölcsönös megbecsülést.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében

Az óvodapedagógus:

- tájékoztassa a szülőt az anyagi körülmények javításának lehetőségeiről
- a tolerancia, segítőkészség kialakítása a gyerekekben, a másság elfogadása, elfogadtatása
- segítse a mindennapi élethez szükséges készségek kialakítását
- működjön együtt azokkal a szolgálatokkal, melyek a családokat támogatják, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak

- a szülővel együttműködve a tehetséges gyerekek fejlődésének elősegítése, tanácsadás, külső segítség felajánlása
- a családok körében is szorgalmazza az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel szokásainak fontosságát
- hangsúlyozza az egészségfejlesztő mozgás és sport jelentőségét, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét.

Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére

- egészséges életmódra nevelés
- a sport és egyéb mozgástevékenységek megismertetése, megszerettetése
- interkulturális ismeretnyújtás: Pl. életvezetés, migráns és nemzetiség kultúrája
- tehetségígéretes gyermekek felfedezése
- felzárkóztató foglalkozás a lemaradó gyermekeknek
- igény szerint ügyelet biztosítása: szülői értekezletek és fórumok időtartama alatt
- a családi életre nevelés tanítása: tanácsadás, külső segítség felajánlása
- mozgáslehetőség biztosítása
- kulturális rendezvények csoportos látogatása.
- az eltérő egyéni igények kielégítése
- az éhesen érkező gyermekek étkeztetése a folyamatos tízóraiztatással
- a személyes intimitás védelme WC használatkor, és más esetekben, ha a gyermek igényli
- a különböző családi háttérből érkező gyermekek helyes higiénés és étkezési szokásainak kialakítása
- személyes gondozottság kialakítása
- fontos a hátrányos környezetből érkező gyermekek számára a mozgás és pihenés összhangjának megteremtése, és egy helyes élet, biológiai ritmus kialakítása
- az egyéni eltérésekre épülő, de életkoruknak megfelelő terhelést adjunk a gyermekeknek
- fejlődésüket mindig önmagához mérjük, és a kis lépéseket is becsüljük meg, dicsérettel jelezvén a gyermeknek, hogy sikerélményhez juttassuk.

A családok bevonása az óvoda életébe

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője. Az előzőeket tiszteletben tartva minden szülői részvételt szívesen fogadunk, nem lehet azonban az óvodai nevelésben az óvodapedagógus szerepét a segítő szülővel behelyettesíteni.

- A szülők felelősségérzete megnő az által, hogyha bevonjuk őket az óvoda életébe, megtapasztalja az óvodapedagógus felkészültségét, a gyermek fejlesztésére tett erőfeszítéseket, és hogy családjával szemben nincsenek előítéletek. Az óvodapedagógus sok-sok információt szerezhet a családokról, a gyermek otthoni hátteréről. Ez segít abban, hogy jobban megismerhessük a gyermekek egyéni eltéréseit, adottságait, érdeklődését, erősségeit, valamint a szülők gyermekekkel szemben támasztott elvárásait.

- Az őszinteség, a segítőkész emberi hangnem bizalmat kelt a hátrányos helyzetű szülőkben, különösen, ha látja, és tapasztalja, hogy gyermekét elfogadják.
- Közös programokon történő részvételi lehetőség az óvodában: nyitott napok, barkácsolás, kertgondozás, stb.
- Ismeretterjesztő klubfoglalkozások, előadás és tréning a szülők és pedagógusok részére
- Felvilágosítás a szociális juttatások lehetőségeiről a szülői értekezleten, családi beszélgetéseken (fogadó órákon), a gyermekvédelmi megbízott által szóban, valamint írásos tájékoztatón keresztül
- A cigány családok szokás és értékrendje különböző, ám az a szülő, aki már maga is járt óvodába, onnan pozitív emlékei vannak, szívesen engedi a saját gyermekét is, és örömmel fogadja az óvodapedagógus instrukcióit.

10. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása **nevelési alapelveinkben és értékeinkben** rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mindahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Az egyenlő bánásmód követelményét intézményünk minden tevékenysége során figyelembe veszi és alkalmazza:

- az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- gyermeki jogok gyakorlása során
- az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során (a jogszabály alapján járó juttatások
- az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és a gyengébb képességű gyermek részére segítséget nyújtson
- beiratkozásnál, csoportba sorolásnál
- a nevelés és az ismeretközvetítés gyakorlatában
- a gyermekek megfigyelésében, értékelésében
- a gyermekek egyéni fejlesztésében
- a fegyelmezés gyakorlatában
- az óvodai programok kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében
- a humánerőforrás-fejlesztésben
- az óvodapedagógusok szakmai továbbképzésében (esélyegyenlőség témában)
- a kapcsolattartásban (partnerekkel-szülőkkel, segítőkkel, szakmai és társadalmi környezettel)
- a teljesítmények értékelése során

- szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben részesüljön
- megfelelő számú szülői igény esetén nemzetiségi nevelésben részesüljön.

11. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Az emberi jogoktól elválaszthatatlanok a gyermeki jogok. A gyermekeket is megilletik az alapvető jogok, joguk van a testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.

Célunk

- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítése, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése.
- Hátránykompenzálással az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

Feladatunk

- A gyermek alapvető szükségletének, érzelmi biztonságának biztosítása.
- A személyi- és tárgyi feltételek biztosítása, amely elősegíti minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot.
- Kiemelten fontos a tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség.
- A gyermekek egyéni képességét, fejlődési ütemét, szociokulturális hátterét figyelembe véve a tehetség kibontakoztatásának, valamint a hátrányos helyzetből való felzárkóztatásának segítése.
- A migráns gyermekek nevelése során az önazonosság megőrzésének, ápolásának, erősítésének, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségének, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmének biztosítása.

Az intézményvezető köteles:

- jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a Család-és gyermekjóléti szolgálatnál
- hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása, vagy egyéb más súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén

Az óvodapedagógusok feladata:

- az óvodába járó gyermekek szociális, szociokulturális hátterének megismerése
- az új óvodások befogadását elősegíteni, beilleszkedésüket az adott csoportba a lehető legzökkenőmentesebbé tenni
- szükség szerint környezettanulmány végzése

- a problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismerni, és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kérni
- a feltáró munka után az indulási hátrányok kompenzálására tervet készíteni és végrehajtani, a felzárkóztatást megszervezni
- a tehetséggondozást megvalósítani, illetve elősegíteni
- az integrált nevelést elősegíteni a gyermekek problémái szerinti súlyossági foknak megfelelő ellátási formában
- hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett helyzet jelzése az óvodavezetőnek
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése
- biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, az óvodán belül, szükség esetén védő-óvó intézkedésekre javaslatot tenni
- a rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése az óvodavezetőnek
- a családok szociális és anyagi helyzetének javítása érdekében tájékoztatást adása a különböző támogatási formákról
- minden rendelkezésre álló eszközzel segíteni a gyermek családban történő felnevelését
- a szülőkkel való együttműködő kapcsolat kialakítása, a szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítése
- a prevenció minden gyermekre történő kiterjesztése
- pályázatok figyelése

Az intézményvezető által megbízott gyermekvédelmi felelősök feladata

Az óvodában:

- a nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre
- a nevelési év elején tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi tevékenységről, fogadóórájáról, arról, hogy probléma estén milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel
- évente legalább egyszer, illetve szükség szerint egyeztet az önkormányzatok illetékes előadójával és a Család-és Gyermekjóléti Szolgálattal, Vas Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Kőszegi Tagintézményével, Védőnői szolgálattal, orvossal
- szükség szerint családgondozó, védőnő segítségének igénybevétele
- összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvodapedagógusok között
- nyilvántartja a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekeket, feljegyzi az intézkedéseket, azok eredményeit
- folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, ill. a megszüntetés okait
- elősegíti az óvodapedagógusok felderítő tevékenységét, szükség esetén családlátogatásra megy velük
- tájékoztató előadást tart, egyes gyermekek érdekében teendő intézkedésekről tanácsot ad

- javaslatot tesz a különböző segélyezési formákra, segít segélykérelmek, a környezettanulmány elkészítésében
- az óvodai gyermekétkeztetés igénybevételéhez szükséges nyilatkozatok alapján nyomon követi a térítési díj fizetési kötelezettséget, illetve mentességet
- részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében
- az óvodában jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézmények címét, telefonszámát
- rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit
- biztosítja a gyermekekkel kapcsolatos adatok védelmét.

A gyermekvédelmi munkát elősegítő tevékenységek:

- rendszeres családlátogatások, szülői értekezletek, nyílt napok, ünnepélyek, fogadóórák
- előadások, tanácsadás szervezése a szülők részére
- közös kirándulások, munkadélutánok szervezése
- gyermeki és szülői jogok érvényesítési módjainak megismertetése
- fejlődés, fejlesztés nyomon követése, eredmények rögzítése a fejlettségmérő dokumentációban
- kapcsolattartás, együttműködés szakemberekkel
- segítségnyújtás megszervezése az új és pályakezdő kollégák részére a gyermekvédelmi munkához.

Az óvodai dolgozókat hivatali titoktartási kötelezettség terheli, kötelességük a jogszabályok betartása és betartatása.

12. A NEMZETISÉGI ÓVODAI NEVELÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

Az intézmény Alapító okiratának megfelelően a székhelyóvoda egy csoportjában és a Kőszegfalvi Tagóvodában német, a Peresznyei Telephelyen horvát, a Horvátzsidányi Tagóvodában német és horvát nemzetiségi nevelés folyik.

A nemzetiségi óvodai nevelés sajátos célkitűzéseit és feladatait az **Óvodai nevelés országos alapprogramja**, és a **Nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve** határozza meg.

Intézményünkben a nemzetiségi óvodai nevelés „nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda” formájában valósul meg.

A nemzetiségi nevelés célja

Az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerése, elsajátítása, a kulturális hagyományok ápolása, átörökítése és fejlesztése.

A nemzetiségi nevelés feladatai

Az óvodapedagógus:

- biztosítson anyanyelvi környezetet a gyermekek számára
- ápolja és fejlessze a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat
- készítse fel a gyermeket a nemzetiségi nyelv iskolai tanulására
- segítse a nemzetiségi identitástudat kialakulását és fejlesztését
- teremtse meg a gyerekek érzelmni biztonságának feltételeit
- törekedjen arra, hogy minél teljesebbé váljon a nemzetiség nyelvén folyó kommunikáció
- rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel, biztosítsa az utánzáson alapuló nyelvelsajátítást
- a nemzetiségi kultúrkincsből (irodalom, zene, népi játék) és az anyanemzet kultúrájából tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezze meg a nyelvelsajátítást
- rugalmasan alakítsa ki a heti-és napirendet
- használja ki a lehetőséget a játékszituációkban a nyelvi helyzetek megteremtésére a látás, hallás, beszéd, cselekvés egy időben történő érzékelésére
- az óvodapedagógus beszéde (mimikája, artikulációja, gesztikulációja) szolgáljon mintául a gyermekek számára
- az óvoda környezetének alakítása, hogy az tükrözze a kisebbség kultúráját, a kisebbség életmódját, szokásait, hagyományait és tárgyi emlékeit.

Tevékenységformák

Nemzetiségi csoportjainkban

- a tevékenységi formákat az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján alakítjuk ki,
- a tartalmakhoz felhasználjuk a nemzetiségi nyelvi, irodalmi, zenei, szellemi és tárgyi kultúra értékeit,
- a nevelés magába foglalja a nemzetiségi hagyományok, szokások továbbörökítését, valamint a nemzetiségi identitás megalapozását és fejlesztését.

Játék

A különböző játékfajták pozitívan hatnak a nyelv elsajátítására.

A játék során a gyerekek leutánozzák az óvodapedagógus kiejtését, hanglejtését, artikulációját (pl. ölbeli játékok).

<u>Az óvodapedagógus feladata:</u>

- teremtse meg az elmélyült játék feltételeit
- biztosítson élményeket, ötleteket, lehetőségeket a sokszínű játék kialakulásához
- segítse elő bábozással és dramatizálással a nyelv gyakorlását.

Verselés, mesélés

A gyermek örömét leli a ritmusban, hangzásban. A rímek, versek beépíthetők az óvoda mindennapjaiba. A nyelv zeneisége, ritmusa segítséget nyújt a kiejtés megtanulásában. A gyermekek körében kedveltek a mondókák, felkeltik érdeklődésüket az idegen nyelv iránt, ismétlésre ösztönzi őket.

Jelentős szerepe van a képeskönyveknek, mert ezek megjelenítik, és egyben érthetőbbé teszik a hallott kifejezéseket, szavakat.

Az óvodapedagógus feladata:

- olyan mesék, versek, mondókák, képeskönyvek kiválasztása, amelyek nyelvileg egyszerűek, könnyen érthetőek.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei anyagok ismétlése fokozza a gyermekek biztonságérzetét. A tanulásuk során a kisebbségi hagyományok ápolásával is megismerkednek a gyermekek, nő a szókincsük.

Az éneklés, mondókázás, énekes játékok során a kiejtés begyakorlására is van lehetőség.

Az óvodapedagógus feladata, hogy törekedjen:

- a hallás, éneklés, mozgás, beszéd egységére
- az egyéni és közös tevékenységek biztosítására.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A tevékenységi formák sokféle lehetőséget biztosítanak a nemzetiségi nyelv használatára.

Az óvodapedagógus feladata:

- alkotás közben nevezze meg a felhasznált anyagokat, színeket, formákat, stb.
- a technikai lépéseket is a nemzetiség nyelvén magyarázza el.

Mozgás

A nyelvi anyagot ezen a tevékenységi területen a szakkifejezések adják.

Az óvodapedagógus feladata:

- a gyermekek mozgásigényének kielégítése
- nemzetiségi nyelven vezesse le a mozgásos játékokat
- szemléletes bemutatással segítse a megértést.

A külső világ tevékeny megismerése

A környezeti és a nyelvi nevelés kölcsönhatásban áll egymással. A nyelvi feladatoknak a gyermeki tapasztalatokhoz, ismeretekhez kell igazodniuk, melyet a gyermek a környezetéből merít.

Az óvodapedagógus feladata:

- olyan témákat válasszon, amely felkelti a gyermekek érdeklődését
- közvetlen környezetben szervezzen tapasztalatszerzést, mert ezzel megkönnyíti a nyelvhasználatot

Munka jellegű tevékenységek

Az óvodapedagógus feladata:

- egyszerű utasításokkal, megbeszélésekkel bővítse a gyermekek szókincsét.

Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység. Az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben valósul meg.

Az óvodapedagógus feladata:

- a tevékenységek során olyan lehetőségeket biztosítson, amelyek a nyelvismeret megszilárdítását, bővítését teszik lehetővé
- beszéde legyen példamutató, minta: kiejtés, nyelvtani helyesség stb.
- biztosítson minél több alkalmat ismétlésre
- a tevékenységeket magyar nyelven alapozza meg
- a nemzetiségi nyelv használatát a nevelésbe folyamatosan építse be.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

Az általános jellemzőket pedagógiai programunkban foglaltuk össze.

A nemzetiségi óvodai nevelés jellemzői óvodáskor végére

- a gyermekekben pozitív érzelmi viszony alakul ki a nemzetiség kultúrája és nyelve iránt
- életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelően rendelkeznek olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket a nemzetiség nyelvén tudja közvetíteni
- tudnak tájékozódni a kommunikációs helyzetekben
- ismernek a nemzetiség, az anyaország kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat (esetenként tájnyelven is)
- ismernek a helyi nemzetiségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeiből, megtanulják azok tiszteletét és megbecsülését.

13. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE[2]

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

[2] Óvodai nevelés országos alapprogramja 363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet 1.melléklet

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

– az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

– megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

– a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

– érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

– elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

– egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,

– feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

JOGSZABÁLYI ALAPOK

Törvények

- Magyarország Alaptörvénye (2011.április 25.)
- 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről
- 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 2003. évi CXXV. Törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- Az 1998. évi XXVI. Törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról

Rendeletek, irányelvek

- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. Rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve (https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_nemzetisegi_oktatashoz) letöltés ideje: 2020.07.27.
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve (https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok) letöltés ideje: 2020.07.27.

Felhasznált szakirodalom:

- Nagy Jenőné: Csak tiszta forrásból; ONME Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete Szolnok 2002.
- Nagy Jenőné: Tehetségígéretek gondozásának elmélete és gyakorlata; ONME Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete Szolnok 2012.

Legitimációs záradék

A Pedagógiai Program elkészítése az intézményvezető felelőssége, a nevelőtestület fogadja el, a Közalkalmazotti Tanács és a szülői szervezet véleményének figyelembevételével, amely az intézményvezető jóváhagyásával válik érvényessé.

A hatálybalépéssel egyidejűleg érvényét veszti a Központi Óvoda és Bölcsőde Többcélú Közös Igazgatású Köznevelési Intézmény és az Újvárosi Óvoda 2019-ben módosított Pedagógiai Programja.

A Pedagógiai Programban foglaltak megtartása az intézmény valamennyi alkalmazottjára kötelező, megszegése esetén az intézményvezető munkáltatói jogkörében intézkedhet.

Az óvodai nevelési program módosítása
A nevelési program módosításának indokai:

- Jogszabályi változás esetén,
- Nevelőtestületi javaslat.

A módosított pedagógiai programot a jóváhagyást követő nevelési év szeptember 1. napjától kell bevezetni.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala:
Óvodánk Pedagógiai Programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.
A program egy-egy példánya a következő helyeken tekinthető meg:

- https://www.oktatas.hu/kozneveles/intezmenykereso/koznevelesi_intezmenykereso - intézmény közzétételi lista,
- a Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde honlapján,
- az óvodai irattárban,
- az intézményvezetői, tagóvodavezetői, bölcsődevezetői irodákban.

ZÁRADÉK

Kőszeg, 2020. ……...

Ph.

Guttmann Ferencné
intézményvezető

Nyilatkozatok

A Központi Óvoda és Bölcsőde Többcélú KIKI Szülői Közössége, a Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai programjának elfogadásához a véleményezési jogát korlátozás nélkül, a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta. A dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg.

Kelt: ……. év …… hó …….. napján

……
A szülői szervezet elnöke

Az Újvárosi Óvoda Szülői Közössége, a Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai programjának elfogadásához a véleményezési jogát korlátozás nélkül, a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta. A dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg.

Kelt: ……. év …… hó …….. napján

……
A szülői szervezet elnöke

A Központi Óvoda és Bölcsőde Többcélú KIKI Közalkalmazotti Tanácsa a Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai programjának elfogadásához magasabb jogszabályban meghatározott kérdések rendelkezéséhez általános véleményezési jogát korlátozás nélkül, a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta. A dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg.

Kelt: ……. év …… hó …….. napján

……...
A Közalkalmazotti Tanács elnöke

Az Újvárosi Óvoda Közalkalmazotti Tanácsa a Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai programjának elfogadásához magasabb jogszabályban meghatározott kérdések rendelkezéséhez általános véleményezési jogát korlátozás nélkül, a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta. A dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg.

Kelt: ……. év …… hó …….. napján

……...
A Közalkalmazotti Tanács elnöke

A Központi Óvoda és Bölcsőde Többcélú KIKI nevelőtestülete határozatképes ülésén készült jegyzőkönyvben szereplő …….. %-os igenlő elfogadó határozat alapján …….. év …… hó ……. napján a Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai programját ..... határozatszámon elfogadta. Az elfogadás tényét a nevelőtestület képviselői az alábbiakban hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

……	……..
KIKI Óvoda, Bölcsőde képviselője	Felsővárosi Tagóvoda képviselője
……	……
Horvátzsidányi Tagóvoda képviselője	Peresznyei Tagóvoda képviselője

……
Bölcsőde képviselője

Kelt: …….....

Ph.

……
intézményvezető

Az Újvárosi Óvoda nevelőtestülete határozatképes ülésén készült jegyzőkönyvben szereplő …….. %-os igenlő elfogadó határozat alapján …….. év …… hó ……. napján a Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde Pedagógiai programját ..... határozatszámon elfogadta. Az elfogadás tényét a nevelőtestület képviselői az alábbiakban hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

……..
Újvárosi Óvoda
képviselője

…… ……
Kőszegfalvi Tagóvoda képviselője
Velemi Tagóvoda képviselője

Kelt: …….....

Ph.

……
intézményvezető

1. számú melléklet

Szakmai Program

Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde Bölcsődéje
Kőszeg
2020.

Intézmény neve:

Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde

Intézmény székhelye:

9730 Kőszeg, Várkör 42.

Az intézmény telephelye:

Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde Bölcsődéje
9730 Kőszeg, Bajcsy-Zsilinszky Endre u. 25.

Ellátási formája:

- *szakmailag önálló intézmény*
- *munkáltatói jogokat az intézmény vezetője gyakorolja*

A bölcsőde elérhetőségei:

9730 Kőszeg, Bajcsy-Zsilinszky Endre u. 25.

***Tel/fax.:* 94/656-130**
***Mobil:* 30/237-0534**
***e-mail:* koszegibolcsi@gmail.com**
honlap: *koszegibolcsi-hu.webnode.hu*

Tartalom

1. BEVEZETŐ 90
2. BÖLCSŐDE BEMUTATÁSA 90
   1.1. Tárgyi feltételek 90
   1.2. Személyi feltételek 92
3. AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT ÉS AZ ELLÁTANDÓ TERÜLET JELLEMZŐI 92
4. A BÖLCSŐDEI NEVELÉS CÉLJA 93
5. A BÖLCSŐDEI NEVELÉS FELADATAI 94
   5.1. A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése 94
   5.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása 95
   5.3. Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése 96
   5.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése 96
6. A BÖLCSŐDEI NEVELÉS ALAPELVEI 97
   6.1. A család rendszerszemléletű megközelítése 97
   6.2. A koragyermekkori intervenció szemléletének befogadása 97
   6.3. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete 97
   6.4. A kisgyermek személyiségének tisztelete 97
   6.5. A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe 98
   6.6. A biztonság és a stabilitás megteremtése 98
   6.7. Fokozatosság megvalósítása 98
   6.8. Egyéni bánásmód érvényesítése 98
   6.9. Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége 99
   6.10. A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása 99
7. SZAKMAI PROGRAM ISMERTETÉSE 99
8. SZAKMAI PROGRAM ISMERTETÉSE HAVI BONTÁSBAN 100
   8.1. Ősz jeles napjai 100
      8.1.1. SZEPTEMBER 100
      8.1.2. OKTÓBER 102
      8.1.3. NOVEMBER 103
   8.2. Tél jeles napjai 104
      8.2.1. DECEMBER 104
      8.2.2. JANUÁR 106
      8.2.3. FEBRUÁR 107
   8.3. Tavasz jeles napjai 107
      8.3.1. MÁRCIUS 108
      8.3.2. ÁPRILIS 109
      8.3.3. MÁJUS 110
   8.4. Nyár jeles napjai 111
      8.4.1. JÚNIUS – JÚLIUS – AUGUSZTUS 111
9. A BÖLCSŐDEI NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SAJÁTOS FELTÉTELEI 113
   9.1. „Saját kisgyermeknevelő”- rendszer 113
   9.2. Gyermekcsoportok szervezése 113
   9.3. Tárgyi feltételek 114
   9.4. Napirend 114
10. CSALÁDOK TÁMOGATÁSÁNAK MÓDSZEREI, LEHETŐSÉGEI 115

10.1.A családlátogatás 115
10.2.Beszoktatás (adaptáció) – szülővel történő fokozatos beszoktatás 116
10.3.Kapcsolattartás a szülőkkel 116
10.3.1. Napi kapcsolattartás 116
10.3.2. Egyéni beszélgetés 116
10.3.3. Szülőcsoportos beszélgetések 117
10.3.4. Szülői értekezlet 117
10.3.5. Indirekt kapcsolattartási formák 117
10.3.6. Szervezett programok 117
10.4.A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató kapcsolatrendszere 117
10.4.1. A bölcsődék kapcsolata a bölcsődei hálózaton belül 118
10.4.2. Bölcsőde és óvoda kapcsolata 118
10.4.3. Egyéb kapcsolatok 118
11. A BÖLCSŐDEI NEVELÉS FÖBB HELYZETEI 118
11.1.Tanulás 119
11.2.Gondozás 119
11.3.Játék 120
11.4.Mozgás 120
11.5.Mondóka, ének 121
11.6.Vers, mese 122
11.7.Alkotótevékenységek 122
11.8.Egyéb tevékenységek 123
12. AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA 123
13. AZ ALAPELLÁTÁSON TÚLI, A CSALÁDI NEVELÉST TÁMOGATÓ SZOLGÁLTATÁSOK 124
14. DOKUMENTÁCIÓ 124
15. AZ IGÉNYBE VEVŐK ÉS A SZEMÉLYES GONDOSKODÁST VÉGZŐ SZEMÉLYEK JOGAI ÉS AZOK VÉDELME 126
16. SZAKMAI TOVÁBBKÉPZÉSEK MÓDJA, FORMÁI 127
17. A SAJÁTOS NEVELÉSŰ IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSE- GONDOZÁSA 128
18. MELLÉKLETEK 130
18.1.BÖLCSŐDEI FELVÉTELI KÉRELEM 130
18.2.MEGÁLLAPODÁS 132
18.3.BÖLCSŐDE HÁZIRENDJE 136
18.4.HELYISÉGEK/JÁTSZÓUDVAR 139
19. BIBLIOGRÁFIA 140

BEVEZETŐ

„Az újabb lélektan meggyőzően fejti ki, hogy a nevelésben
a kora gyermekkor sokkal fontosabb a következő éveknél.
Amit ez a kor elront vagy elmulaszt,
később helyrehozni nem lehet.
Ezekben az években eldől
az ember sorsa jóformán egész életére.”

(Kodály Zoltán)

A bölcsőde működését meghatározó jogszabályok, irányelvek:

- A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet
- A bölcsődei nevelés-gondozás szakmai szabályai módszertani levél – SZMI 2009
- A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja

BÖLCSŐDE BEMUTATÁSA

Kőszeg Vas megye nyugati részén, az osztrák határ közelében, az Alpok lábánál terül el. Bölcsődénk a Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde intézményegysége (telephelye). A bölcsőde 2009-ben nyitotta meg kapuit. A város egyik legszebb részén, a Csónakázó-tó közelében, családi házas övezetben, jó levegőjű, nyugodt környezetben helyezkedik el, a Felsővárosi Tagóvoda új építésű toldaléképületeként.

Városunkban jelenleg nem működik más bölcsőde.

Az intézmény 1 gondozási egységgel, azaz 2 csoporttal, 24 férőhellyel működik. A csoportok tágasak, világosak, otthonosságot keltő, játéktevékenységre kedvet ébresztő, inger gazdag környezet. Játszókertünk védett, fákkal, bokrokkal körül ölelt terület, ahol szívesen tartózkodnak a gyermekek.

A bölcsődei szolgáltatás igénybevétele egész évben folyamatos. A bölcsőde a funkciójának megfelelően kialakított, akadálymentesített épület.

Tárgyi feltételek

A **gyermekszobák** világosak, tágasak, falai pasztellszínűek, berendezésük modern, a szakmai feltételeknek megfelelő. A nyílászárók (ablak, teraszajtó) jól zárhatók, buktathatók és nyithatók. A két csoportszoba között dupla szárnyú ajtó van, ez fontos az átláthatóság és a felügyelet miatt. A gyermekszobák alapterülete közvetlen természetes megvilágítást kap az ablakokon és az üvegezett ajtón át. A **játékkészlet** minden tevékenységformához rendelkezésre áll, egészségügyi és pedagógiai szempontból megfelelőek, jól tisztíthatóak, elhelyezésük nyitott polcon, tároló kosarakban történik. A felügyeletet igénylő játékok a

kisgyermeknevelők által elérhető polcon vannak. Mindkét csoportszobában biztosítottak az alapjátékok (babák, labdák, képeskönyvek, játszókendők, mozgásfejlesztő játékok). A csoportszobák üveges ajtóval kapcsolódnak a fürdőszobákhoz. Egyik **fürdőszoba** kapcsolódik a közös **gyermeköltözőhöz.** A gyermekek önállósodását segítő berendezési tárgyak, felszerelések (gyermekmosdó, gyermekfürdőkád, pólyázó asztal, törölközőtartó, tükör, gyermeköltöző szekrény) a gyermekek igényeihez, méreteihez igazodnak. A helyiségek teljes alapterülete természetes megvilágítású, az üvegezett ajtók biztonsági üveggel ellátottak.

Az **alvás, pihenés** könnyű műanyag ún. Wesco ágyakon, illetve szükség esetén gyermekkiságyban történik, saját ágynemű használattal. A bölcsőde napi négyszeri étkezést biztosít. Az **étkezést** a bölcsőde – a fenntartó által kötött ellátási szerződés keretében – a JustFood Kft. vállalkozásában üzemeltetett konyháról biztosítja. A tárgyi feltételek megfelelőek, de törekedni kell jobbá tételükre.

Az **udvar** a gyermekek szabad levegőn történő játékához biztosítja a szükséges mozgásteret.

A **játszókert** tágas, fák biztosítják az árnyékos területeket, valamint a homokozó árnyékolását is. A homokozó szélvédett, jól megközelíthető helyen van kialakítva. A külső szennyeződésektől hálóval védett, a szegélyzetének burkolata „U” gumiprofil, talajjal egy szinten helyezkedik el.

Udvari játékok többfunkciós mozgásfejlesztő játékok (mászóka, csúszda, bújócskacső kombinációja), lábbal hajtós járművek, hintaasztal, roticom, mászóvár. A játékok EU szabványnak megfelelőek, biztonságosak.

A **terasz** burkolata járólap, mely jól tisztán tartható. Árnyékolását mozgatható napvédő ponyva biztosítja. A terasz közvetlenül kapcsolódik a csoportszobákhoz teraszajtókkal, illetve játszóudvarhoz, lejtős kijárattal és oldalt lépcsővel. A terasz a gyermekek levegőztetését szolgálja. A gyermekek a teraszon babakocsit tologathatnak, motorozhatnak, kisautózhatnak. Ezek is fejlesztik a reakcióidőt, nagymozgást, az egyensúlyérzéket. A teraszon akár pihenő-szivacsok, kis műanyag székek, asztalok, szőnyeg elhelyezése is megoldható, ezek a gyermekek pihenését szolgálják, illetve játszhatnak is rajta.

A bölcsőde egyéb helyiségei:

- iroda
- dolgozók szociális helységei (teakonyha (irodával egyben) öltöző, zuhanyzó, WC)
- takarítószer raktár
- mozgáskorlátozott WC
- babakocsi tároló

Bölcsődénkben 2 db 12 fős vegyes életkorú csoport található.

Csoportok elnevezései:
Katica csoport - Pillangó csoport

A bölcsőde nyitva tartása:

A bölcsőde munkanapokon 6.30-16.30 - ig tart nyitva.

Személyi feltételek

- 1 fő bölcsődevezető, kisgyermeknevelő
- 4 fő kisgyermeknevelő, ebből 1 fő részmunkaidőben
- 1 fő bölcsődei dajka

A szakdolgozók besorolás szerinti beosztása:

Kategória	A	B	C	D	E	Pedagógus I.
Fő				1	2,5	2

Feladataikat munkaköri leírásuk tartalmazza.

A kisgyermeknevelő legfőbb munkaeszköze a saját személyisége. Alapvető tulajdonsága az empátia, az elfogadás és a hitelesség. Tudatában van annak, hogy személye és viselkedése mindenkor példa a gyermekek és a szülők számára.

Elvárásunk, hogy a kisgyermeknevelő képes legyen:

- érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes kapcsolat kialakítására minden gyermekkel
- a gyermeki személyiség kibontakoztatására
- a gyermekek neveléséhez, fejlesztéséhez egyéni módszereket alkalmazni
- énekével, mesemondásával esztétikai élményhez juttatni a kisgyermekeket
- a szülőkkel együttműködve elősegíteni a szokások, a viselkedési szabályok elsajátítását
- folyamatos megújulásra, szakmai fejlődésre

AZ ELLÁTANDÓ CÉLCSOPORT ÉS AZ ELLÁTANDÓ TERÜLET JELLEMZŐI

Bölcsődénkben - a gyermekjóléti alapellátás részeként - a családban nevelkedő 20 hetes – 3 éves korú gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű nevelését-gondozását végezzük, életkorának megfelelő étkeztetését biztosítjuk azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerő-piaci részvételt elősegítő képzésük, betegségük vagy egyéb ok miatt a gyermekek napközbeni ellátásáról nem tudnak gondoskodni.

Ha a gyermek a 3. életévét év közben betöltötte, - a sajátos nevelési igényű gyermek 5. életévét - a nevelési-gondozási év végéig, augusztus 31-ig maradhat a bölcsődében. Amennyiben a gyermek szeptember 1. és december 31-e között tölti be a 3. életévét, - a sajátos nevelési igényű gyermek 5. életévét - a szülő, törvényes képviselő vállalja, hogy a gyermek ellátását a nevelési év végéig a bölcsőde biztosítja.

Ha a gyermek a 3. életévét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését a bölcsőde orvosa nem javasolja, bölcsődében gondozható negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig.

A bölcsőde Felvételi Szabályzata is tartalmazza az ellátásra jogosultak körét és az ellátás igénybevételének módját.

A bölcsődébe elsősorban Kőszeg Város közigazgatási területéről érkező 20 hetes – 3 éves korú gyermekeket veszünk fel bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel /lakcímkártyával igazolva/, az Alapító Okirat 4.5 pontja alapján („A költségvetési szerv illetékessége, működési területe: ***bölcsőde tekintetében*** *Kőszeg Város közigazgatási területe"* (Alapító Okirat, 2020.07.)*)*

A bölcsőde alapellátás keretében napközbeni ellátást nyújt a gyermekek számára.

Feladata: a három éven aluli gyermekek nevelése-gondozása, harmonikus testi-szellemi fejlődésének segítése az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével.

A bölcsődei ellátás során a gyermek életkorának és egészségi állapotának megfelelően biztosítjuk:

- nevelés és gondozás feltételeit
- a fokozatos beilleszkedés lehetőségét
- megfelelő textíliát és bútorzatot
- a játéktevékenység feltételeit
- a szabadban való tartózkodás feltételeit
- az egészséges táplálkozás követelményének megfelelő étkeztetést.

A BÖLCSŐDEI NEVELÉS CÉLJA

A bölcsődei nevelés célja, hogy a kisgyermekek elsajátítsák azokat a készségeket, képességeket, amelyek segítik őket abban, hogy hatékonyan és kiegyensúlyozottan viselkedjenek saját kulturális környezetükben, sikeresen alkalmazkodjanak annak változásaihoz. A bölcsődei nevelés mindezt olyan szemlélettel és módszerekkel teszi, amelyek segítik a családi nevelés elsődlegességének tiszteletét.

A bölcsődei nevelés további célja, hogy a koragyermekkori intervenció szemléletének széles körű értelmezésével összhangban minden kisgyermekre és családjára kiterjedő prevenciós tevékenységet folytasson. A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató családbarát intézményként, szolgáltatásként hozzájárul a családok életminőségének javításához, a szülők munkavállalási esélyeinek növeléséhez.

Célunk a családban nevelkedő kisgyermek számára a családi nevelést segítve, napközbeni ellátás keretében a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának és jóllétének megteremtésével, feltétel nélküli szeretettel és elfogadással, a gyermek nemzetiségi, etnikai hovatartozásának tiszteletben tartásával, identitásának erősítésével kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával elősegíteni a harmonikus fejlődést.

A hátrányos helyzetű, a szegény és a periférián élő családok gyermekei esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítésére törekvés, szükség esetén más intézményekkel, szervezetekkel, szakemberekkel együttműködve.

A valamilyen kisebbséghez tartozó gyermekek esetében fontos a nemzetiségi/etnikai hovatartozás tiszteletben tartása, az identitástudat kialakulásának segítése.

A BÖLCSŐDEI NEVELÉS FELADATAI

A bölcsődei nevelés feladata a családban nevelkedő kisgyermekek bölcsődei nevelésének és esetlegesen kiegészítő szolgáltatásoknak biztosításával 20 hetes – 3 éves egészséges, és a 20 hetes - 6 éves sajátos nevelésű igényű gyermek testi - és pszichés szükségleteinek kielégítése, az optimális fejlődés elősegítése. A hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányok és következményeik enyhítésére törekvés. A sajátos nevelési igényű gyermekek habilitációjának és rehabilitációjának segítése a gondozás, nevelés, az egyéni és a csoportos foglalkozások keretében.

A családok támogatása, annak erősségeire építve a szülői kompetencia fejlesztése

A bölcsőde, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézmény jelentős szerepet tölt be a szülői kompetencia fejlesztésében. A család erősségeinek megismerése, támogatása a pozitívumok kiemelésével valósul meg.

A családi és bölcsődei nevelés összhangja, a szülők és a kisgyermeknevelők közötti egyenrangú, kölcsönös bizalmon alapuló partneri kapcsolat, elengedhetetlen feltétele a kisgyermekek harmonikus fejlődéséhez. **Nevelőmunkánk a családnevelésre épül, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek és a család érdekeit.** A szülő ismeri legjobban gyermekét, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve ezzel a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A családokkal való kapcsolatfelvétel a jelentkezés alkalmával kezdődik. A szülők tájékozódhatnak bölcsődénk környezetéről, szakmai programjáról, nevelői munkánkról. Mi is megtudjuk milyen elvárásai, elképzelései vannak a családoknak. Az első szülői értekezlet, valamint a beszoktatást megelőző családlátogatás alkalmával a családok megismerkednek a kisgyermeknevelőkkel, a személyes kapcsolat, a segítő, támogató magatartás, az igények, elvárások, szokások összehangolásával pozitív együttműködés kezdődik. **A kisgyermeknevelő,** mint szakember, szaktudására, tapasztalataira építve, a szülők igényeihez igazodva közvetíti a kora gyermekkori fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos ismereteket, módszereket**. Bölcsődénkben családi programjaink során a kapcsolat elmélyítése, megerősítése fontos célkitűzés. A szülőcsoportos beszélgetések, szülői értekezletek, a szakmai programunkra épülő családi összejövetelek: Adventi délután, farsangi előkészület, gyermeknap…stb. alkalmas arra, hogy megosszák a kisgyermeknevelőkkel és egymással, a felmerülő kérdéseiket, támogathassuk, segíthessük az őket érintő kérdésekben.**

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása

A szakemberek feladata a kisgyermek fejlődésének nyomon követése, dokumentálása, támogatása, a harmonikus testi és lelki fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése. **Célunk az egészségügyi szokások, életmód kialakítása, melynek bölcsődénkben alapozó jellege van.**

A primer szükségletek egyéni igények szerinti kielégítése a gondozási helyzetekben valósul meg. A rugalmas, kisgyermek életkorához, évszakhoz igazodó **napirend** biztosítja a **harmonikus fejlődést**. Az életkornak megfelelő változatos és egészséges korszerű táplálkozás, a gyermekek tápanyagigényét kielégíti, figyelembe véve a gyermekek étrendjét, diétás szükségleteit. A táplálék mennyiségileg és minőségileg is helyes összetételű, higiénés követelményeknek megfelelő konyhatechnikai eljárással készül**.** A nevelői munka során a kisgyermeknevelők **gyümölcsnap** keretén belül az egészséges táplálkozásra nagy hangsúlyt fektetnek. A vitamin szükségleten kívül elősegíti a megismerési folyamatokat, tapasztalatot, tudást, élményt közvetít. Bölcsődénkben a kisgyermeknevelőink tavasszal a kiskertben, valamint a terasz virágládáiba a gyermekekkel együtt virágokat, növényeket ültetnek. A tavaszi-nyári hónapokban a gyermekekkel együtt nevelgetik-gondozzák ezeket.

Bölcsődénk melletti tagóvodában melegítő konyha működik. Összekötő folyósón keresztül, tálaló kocsin, az előírásoknak megfelelően lefedve, letakarva tolja át a bölcsődei dajka az ételt. A szülőknek a beszoktatás során lehetőségük van megkóstolni, gyermekük milyen ételt fogyaszt bölcsődénkben.

A játékhoz, mozgáshoz, a biztonságos környezet megteremtése szükséges, mely az egészséges testi fejlődést szolgálja. A gyermekek mozgásigényének kielégítésére, mozgásos játékra, a szabad levegőn való változatos mozgásra, megfelelő mozgásfejlesztő eszközökkel, udvari játékokkal teremtünk lehetőséget.

Nyugodt, szeretetteljes légkört biztosítunk a gyermekek pihenéséhez, alvásához. Igazodunk a gyermekek egyéni alvásritmusához, amennyiben szükséges biztosítjuk a napi kétszeri alvást.

Az egészséges életmód, az egészségnevelés érdekében törekedni kell az alapvető kultúrhigiénés szokások kialakítására. Nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés feladatokra, környezetünk tisztántartására. A kisgyermekeknél a kultúrhigiénés szokások kialakítására, azok beépülésére. A reggeli érkezéskor bevételnél, valamint étkezések előtt és szükség szerint a kézmosásra. Az étkezések utáni szalvéta használatra. A fogmosás technikájának kialakítására, a szájöblítésre, fogszuvasodás elleni védelemre. A gyermekek megfelelő öltözetére, és a fényvédelemre, melyek mind a kisgyermekek egészségvédelmét szolgálják.

Bölcsődénk szakmai programja a hagyományőrzésre épül. A kisgyermeknevelők a foglalkozások során a gyermekek által készült alkotásokkal a környezet szépítését, díszítését színesítik, ezzel is elősegítjük életmódbeli szokások kialakítását. Feladatunk ismeretek átadása, egészségvédő szokásaink kialakítása a kisgyermekeknél, a családok számára felvilágosítás.

A prevenciós feladatok megvalósításához szükség esetén speciális szakemberek is bevonhatók – dietetikus, gyógypedagógus, pszichológus, mentálhigiénés szakember, gyermekfogszakorvos, stb.

Preventív szerepet tölthet be, az intézmény lehetőségeihez mérten a nagymozgások gyakorlásához, fejlesztéséhez szükséges eszközök.

Az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztése

A feladat megvalósításának alapja az érzelmi biztonságot nyújtó nevelői magatartás. Ez magában foglalja, a szakember érzelmi elérhetőségét és hitelességét, az érzelmek kifejezésére való ösztönzést, a pozitív és bíztató üzenetek rendszeres közvetítését, a világos elvárások és határok megfogalmazását. A kisgyermek bölcsődébe kerülése több lehetőséget teremt a társas kapcsolatok megtapasztalására.

Az együttlét helyzetei az én érvényesítés, tolerancia, empátia gyakorlásának színterei. Ezek felismerése és támogatása hozzájárul az érzelmi és társas kompetenciák fejlesztéséhez.

Az együttélés szabályainak elfogadtatására, a mások iránti nyitottság megőrzésére is törekedni kell. A kisgyermeknevelő feladata a kisgyermekek kommunikatív képességének fejlesztése érdekében, az ingerekben gazdag nyelvi környezet biztosítása, a kommunikációs kedv felkeltése és fenntartása a bölcsődei nevelés minden helyzetében. **A napi tevékenységek során a kisgyermeknevelők mondókákkal, énekekkel, versekkel, mesékkel, és tiszta beszéddel formálják a beszédkészség fenntartását, kialakítását, amelyek az érzelmi biztonság fejlesztését is szolgálják. Játék során a folyamatos kommunikáció, az ismeretek átadása, a közös élmények, az egymásra figyelés tükrében folynak.** Alkalom nyílik társas kapcsolatok alakítására, formálására alkotásaink során. Megszokják, hogy vigyáznak, megbecsülik, társaik és saját maguk által készített munkáikat, rajzaikat, plasztik formáikat.

A gyermekek születésnapját bölcsődénkben megünnepeljük, ezzel erősítjük az én tudatukat, érzelmi világukat, közösségben betöltött szerepük fontosságát. Saját készítésű ajándékunkkal örömöt, boldogságot csalunk szívükbe.

Különös figyelmet kell fordítani a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű gyermekek társas és érzelmi kompetenciáinak fejlesztésére szükség esetén más szakemberek bevonásával is. **Fontos számunkra, hogy a hátrányos helyzetű gyermekek beilleszkedését, alkalmazkodását, fejlődését elősegítsük, támogassuk a szüleiket gyermekük szocializációjának elősegítésében**.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése

A kisgyermek érdeklődésének kialakítása és erősítése, a játékos felfedezés és a cselekvéses tanulás lehetőségeinek megteremtése a kisgyermeknevelő aktív részvételével történik. A bölcsődei nevelés helyzeteiben a szakember ismeretet nyújt, segíti a tájékozódást, a tapasztalatok és élmények feldolgozását.

A kisgyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során szerepet kap az élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, az önálló próbálkozás és a kreativitás támogatása.

Az önálló választás és a döntési képesség kialakulását segíti a bátorító, ösztönző nevelői magatartás. Nevelői munkánk során lehetőséget teremtünk sokoldalú észlelésre, érzékelésre, emlékezet, képzelet, gondolkodás fejlesztésére. A különböző technikák,

anyagok felhasználásával, az eszközökkel és saját kezükkel való tevékenység során kialakul bennük az alkotás iránti vágy. Síkban és térben való ábrázolással is megismertetjük őket. A foglalkozások során a kisgyermeknevelők felkeltik a gyermekben az alkotás örömét, mely a vizuális alkotóképesség és befogadóképesség fejlesztését szolgálja.

A BÖLCSŐDEI NEVELÉS ALAPELVEI

A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése. A rendszerszemlélet lényege, olyan komplex látásmód alkalmazása, amely nemcsak a kisgyermeket, hanem a családot tekinti kiinduló pontnak. Az alrendszerek működését és az interakciós mintákat a kisgyermek visszatükrözi, ezáltal képet kaphatunk a család erősségeiről és gyengeségeiről. Az erősségek hangsúlyozása által a szakember hozzájárul a családi jólét fenntartásához.

A koragyermekkori intervenció szemléletének befogadása

A koragyermekkori intervenció azt jelenti, hogy minél korábban és minél szélesebb körben, már az esetleges problémák kialakulása előtt, figyelmet kell fordítani a családok támogatására. Magába foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek támogatását szolgálja. A bölcsőde funkcióját tekintve alkalmas színtere a koragyermekkori intervenció szemléletének befogadására, alkalmazására. Ennek értelmében a kisgyermeknevelő feladata a rizikóval terhelt családok fokozott támogatása, az estlegesen felmerülő fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerése és jelzése.

A családi nevelés elsődlegességének tisztelete

A kisgyermek nevelése a család joga és kötelessége. A bölcsőde a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében. Mindezek értelmében fontos a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsődei életbe. A szülők számára lehetővé tesszük a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsőde életébe.

A kisgyermek személyiségének tisztelete

A kisgyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető individuum, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg.

A bölcsődei nevelés a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, a szociális és a kognitív kompetenciák fejlődésének segítésére irányul az alapvető emberi jogok tiszteletben tartásával. Figyelmet kell fordítani a különböző faji, kulturális, vallási, nyelvi, nemi valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségek iránti tolerancia kialakítására.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

A bölcsődei nevelésben a korosztály életkori sajátosságaiból adódóan meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra. A feladatok színvonalas megvalósítására megfelelő szakmai identitással, kellő önismerettel, magas szintű társas készségekkel bíró szakember képes. Éppen ezért a kisgyermeknevelő felelős szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, mentális állapota karbantartásáért, szakmai kompetenciái fejlesztéséért.

A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek egyéni igényeitől függő adaptációs időszakra úgy tekintünk, mint a kisgyermek elveszett biztonságának újrateremtésére.

A kisgyermek személyi- és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelői”-rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét.

A biztonság nyújtása természetszerűleg magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás estén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új megismerését, a szokások kialakulását.

Egyéni bánásmód érvényesítése

A kisgyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a kisgyermeknevelő elfogadó, empatikus, hiteles nevelői magatartása. A gyermeki kompetenciákat elismerjük, és választási lehetőségeket biztosítunk az egyes élethelyzetekben, a pozitív megnyilvánulásokat támogatjuk, megerősítjük.

A kisgyermeknevelő meleg, szeretetteljes odafordulással, a megfelelő környezet kialakításával, a gyermek életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti a gyermek fejlődését.

Fontos, hogy a bölcsődébe járó gyermekek folyamatosan érezzék a róluk gondoskodó felnőtt elfogadását akkor is, ha lassabban fejlődik, akkor is, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat, ha viselkedése bizonyos esetekben különbözik a megszokottól, emiatt nehezebben kezelhető. A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális, és vallási hovatartozását.

Fontos, hogy a bölcsődébe járó kisgyermekek mindegyike egyéni szükségleteihez igazodó mértékben részesüljön érzelmi biztonságot nyújtó gondoskodásban és támogatásban.

Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek a kisgyermeknevelő és a kisgyermek interakciójának bensőséges, intim helyzetei.

A nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia. A fiziológiás szükségletek kielégítése megteremti a magasabb rendű szükségletek kielégítésének feltételeit. A professzionális gondozás, hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához és a nevelési feladatok megvalósulásának egyik kiemelt színtere.

A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben. Biztosítani kell annak a lehetőségét, hogy a kisgyermek a játékon, a gondozási helyzeteken és egyéb tevékenységeken keresztül ismeretekhez, élményekhez, tapasztalatokhoz jusson, átélhesse a spontán tanulás örömét, megerősödjön benne a világ megismerésének vágya. Segíteni kell a kisgyermekek önálló kezdeményezéseit, kíváncsiságuk fenntartásával, pozitív visszajelzésekkel. Így teremtünk biztos alapokat az egész életen át tartó tanulás folyamatához.

SZAKMAI PROGRAM ISMERTETÉSE

„Kultúrát nem lehet örökölni. Az elődök kultúrája egy-kettőre elpárolog, ha minden nemzedék újra meg újra meg nem szerzi magának.”

(Kodály Zoltán)

Szakmai Programunk a hagyományőrzésre épül.

Bölcsődénkben fontosnak tarjuk a hagyományok ápolását. Minden jeles napot egy hosszabb előkészülettel vezetünk be. Arra törekszünk, hogy az együttmunkálkodás, együttjátszás, a tervezgetés által izgalmassá tegyük a várakozás időszakát. A szülőkkel együtt minél több szerepet vállalunk, hogy a gyermekeknek igazi élményt jelentsenek ezek a napok.

A hagyományőrzés által évszakonként, havonként a természet, a környezet, a növényvilág és az állatvilág megfigyelése, megtapasztalása különböző játékos tevékenységek segítségével. Beszélgetések az időjárásról, a növényekről, állatokról, környezetünkről. Lehetőségünk van a Felsővárosi Tagóvodába színházi előadásokra (természetesen a bölcsődések életkorának megfelelőekre), óvodások előadásaira ünnepek alkalmával (pl. Pünkösd) átmenni, melyek szintén élményekkel gazdagítják a gyermekeket.

A bölcsődések számára szervezett programok alkalmával (Advent, gyermeknap, farsangi mulatság…stb.) is igyekszünk zenei élményekben részesíteni a gyermekeket, hangsúlyt fektetve a **minél korábbi zenei nevelésre**. Fontosnak tartjuk az élő zenét, a furulyázást a kisgyermekek számára. Különböző hangszerek használata a kisgyermeknevelők által, melynél

fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek is megtapinthassák, megszólaltathassák, játszhassanak rajta, ezeket mindennapjaink során használva.

A zenei, énekes foglalkozások fejlesztik a gyermek ritmusérzékét, zenei hallását, kommunikációs készségét, közösségbe való beilleszkedését, beszédkészségét, figyelmét. Az énekes együttlét alkalmával játékosan és önfeledten szívja magába az új ismereteket.

A jeles napok hangulatát előidéző népdalok, versek, mondókák, mesék felelevenítése, felhasználása.

A hagyomány az a tudás, tapasztalat, örökség, kultúra, amit elődeink ránk hagytak. A hagyományőrzés ezek megtartása, átörökítése a bölcsődei nevelésben.

A mai modernizált, gépiesített világban még fontosabbnak tartom, hogy megismertessük a gyermekeket már egészen kiskorban a természet szépségeivel, a hagyományokkal. A tv, számítógép, mobiltelefonok…stb. világában még inkább szükséges őseink ránk hagyott kincseit megőriznünk, továbbadnunk.

Nekünk, kisgyermeknevelőknek példát kell mutatnunk a szülőknek, családoknak, hogy a gyermekek érdeklődését hagyományainkkal is fel lehet kelteni és fenn lehet tartani, és mindez mennyivel értékesebb a gyermekek fejlődése szempontjából, mint a technikai vívmányok.

A hagyományőrzést nem külön témaként alkalmazzuk, hanem a bölcsődei nevelés részeként, vagyis beépítjük napi, heti tevékenységeinkbe, hétköznapjainkba, ünnepeinkbe, mese, vers, ének, zenei foglalkozásainkba, alkotótevékenységeinkbe, bábozásba, mozgásos játékokba.

A természet megszerettetésének célja, hogy a kisgyermek egyre jobban megismerje az őt körülvevő világot, környezetének változásait. Felfedezhetjük vele a természet szépségeit, rácsodálkozhatnak az állat- és növényvilágra. A tevékenységek során megismerkedhetünk a minket körülvevő természetes anyagokkal, azok esetleges felhasználásával, tulajdonságaival, valamint környezetünk szebbé varázsolásában, díszítésben is segítségünkre lehetnek.

SZAKMAI PROGRAM ISMERTETÉSE HAVI BONTÁSBAN

Ősz jeles napjai

Az ősz nagy munkát rótt az egyszerű falusi emberekre. Ebben az időben a betakarítás, a termények elraktározása, eladása, tartósítása, az állatok behajtása mind a télre való előkészületet szolgálta. A népszokások, hagyományok is ezekhez a gazdasági évet lezáró eseményekhez kapcsolódtak.

A csoportszoba és a bölcsőde fő helyiségeinek (folyosó, gyermeköltöző, csoportszoba) őszi díszítése, őszi hangulat megteremtése. A gyermekek őszi alkotásainak elhelyezése a csoportszobában.

SZEPTEMBER

A gyermekek felvétele a Felvételi lap kitöltésével kezdődik, bölcsődelátogatással, szülői értekezlettel, a kisgyermeknevelő családlátogatásával folytatódik és a szülővel történő

fokozatos beszoktatással fejeződik be. Ezek a találkozások alkalmat adnak arra, hogy a szülők megismerjék a bölcsődei nevelés-gondozás elveit és gyakorlatát, a kisgyermeknevelő pedig a szülő segítségével megismeri a gyermeket, annak egyéni szokásait.

Az adaptáció 2 hetet vesz igénybe. Ezen időszak alatt egymáshoz közelítjük a napirendeket, segítjük az alkalmazkodást a családoknak, gyermekeknek. Fokozatosan megismerkednek a bölcsődei élettel, ezáltal könnyebb lesz az elválás, a beilleszkedés a közösségbe. Állandó támogatással, bíztatással, felvilágosítással is segítjük a szülőket a beszoktatás során. A szülővel történő fokozatos beszoktatás a bölcsődei nevelő – gondozó munka fontos része, mely a család elsődlegességét, a vele való együttműködést helyezi előtérbe. A beszoktatás során fokozatosan vesszük át a gondozási feladatokat a szülőktől, a szülői jelenlét időtartalmát is folyamatosan csökkentjük.

Az érzelmi kötődés fokozatosan alakul ki a gyermek és a kisgyermeknevelő között, ez segíti új környezetének elfogadásában. A gyermeket „saját kisgyermeknevelője" szoktatja be, akivel a családlátogatás alkalmával sikerült megismerkednie. Ő marad a kisgyermeknevelője egész bölcsődei élete folyamán. A folyamatosan és rugalmasan kialakított napirend biztonságot és kiszámíthatóságot jelent a kisgyermek számára.

Már a beszoktatás ideje alatt alkalom nyílik a hagyományőrzés megismerésére, gyakorlására. Kihasználjuk az udvar nyújtotta lehetőségeket: homokozás, fű tépése, falevelek gyűjtése, préselése, felhasználása, aszfaltkrétával rajzolás, udvarunk környezetünk tisztán tartása stb. Már a beszoktatás alatt hallja a gyermek a mondókákat, énekeket, furulyázásunkat, verseket, meséket, melyek az évszakokhoz illetve tevékenységeinkhez igazítottak. Amíg a szülő jelen van őt is bevonjuk, így részese a program gyakorlati megvalósításának.

- **Környezetvédelmi nap keretén belül**: Takarítási világnap (szeptember 20-a körül). Ehhez a jeles környezetvédelmi világnaphoz kapcsolódva különféle alkotásokat, dekorációs eszközöket készítünk újrahasznosított anyagok felhasználásával. Beszélgetések által felhívjuk a figyelmet környezetünk tisztán tartására. Napi szokásainkba is beépítjük ezeket a fontos dolgokat (pl. szalvéta, zsebkendő szemetesbe való eldobása, nem szemetelünk a szabadban sem…stb). Virágokat ültetünk a teraszok ládáiba, azokat ápoljuk, környezetünket tisztán, rendben tartjuk. A programban részt vesznek a beszoktatásban jelen lévő szülők is.

- **Szeptember 30. Népmesék napja, Benedek Elek születésnapja**. Ezen a napon magyar népmeséket mesélünk, és jelenítünk meg különböző formában. Minden évben más mese kerül feldolgozásra a kisgyermek életkorát figyelembe véve, ami számukra is érthető és élvezhető.

- **Szüret:** A szüret többet jelentett, mint egyszerű betakarítás. Ünnep volt, társas esemény. A szüret végeztével szüreti bált rendeztek, mivel sok ember gyűlt össze, így akár az ismerkedésre is kiváló alkalom volt.

Szüret a bölcsődében:

- a kisgyermekek lehetőség szerint szőlőt, gyümölcsöt hoznak a bölcsődébe,
- az udvaron vagy a csoportszobában szőlőt szemezgetnek, mustot kóstolnak,
- megbeszélik a kisgyermeknevelőkkel a formákat, színeket, ízeket
- a kisgyermeknevelőktől énekeket, mondókákat hallgatnak a szüretről, gyümölcsökről.

OKTÓBER

Az ősszel kapcsolatos jelenségek megismerése játékos módon.

Az időjárás változásainak megfigyelése: napsütés, felhő, eső, szél, hőmérsékletváltozás (hideg, meleg), az őszre jellemző színek (sárga, piros, barna), őszi öltözködés megismerése. Környezet hangjainak megfigyelése.

Levelek és termények gyűjtése, felhasználása alkotásokhoz, környezetünk díszítéséhez. Őszi levelek préselése, ragasztása, tenyér- és levél lenyomat készítés, szőlő, körte, alma festése ujjal, szivaccsal, esőcseppek nyomdázása parafa dugóval, nyomdázás almával, burgonyával. Hangszerkészítés szárított termésekből, terményekből, ezek kipróbálása, megszólaltatása. A gyermekcsoport életkori sajátosságait figyelembe véve a hangszerek kiválasztásakor előnyben részesítjük a csörgőket. Az őszi termésekből készült csörgők egyszerre több érzékszervet is foglalkoztatva, audiovizuális hatással bírnak a gyermekekre. A csoportban lévő hangszerek megismertetése, megismerése, kipróbálása. Mindennapjainkba való beépítése. Furulyázás, éneklés, évszaknak megfelelő mondókák, versek, mesék a gyermekek számára.

Idénygyümölcsök kóstolása, beszélgetés a tulajdonságaikról. A megszerzett tapasztalatok felhasználása az alkotójáték során (nyomdázás, szárított formában fűzés), gyümölcsökhöz kapcsolódó énekek, mondókák, versek, mesék megismertetése.

Egész nap lehetőség van a ceruza, zsírkréta használatára. Célunk a firkálás, rajzolás, mint önkifejezés eszközének a megszerettetése. Udvaron a homokban, sárban való nyomhagyás, aszfaltkréta használata időjárás függvényében.

Bevezetjük a **gyümölcsnapot**, hiszen fontosnak tartjuk a vitaminpótlást ebben az időszakban is. **Minden hét szerdáján** valósítjuk meg ezt a programot, a szülők segítségével, akik különböző gyümölcsöt hoznak gyermekükkel ezen a napon a bölcsődébe. A gyümölcsnap keretein belül a gyermekek megismerkednek a gyümölcsökkel, zöldségekkel.

A nyers zöldségek, gyümölcsök megfigyelése: íze, színe, alakja, illata, tapintása...

Szokások kialakítása (fogyasztás előtt meg kell mosni, mely gyümölcsöknek nem lehet elfogyasztani a héját).

A tervezett heti programok elindítása, a beszoktatások lezajlása után, október hónapban megkezdődnek.

- **Október 04. Az állatok világnapja.** Ezen a napon előtérbe kerül az állatok védelme, gondozása. Beszélgetés a háziállatokról, a szabadon élő állatokról. Mondókák, versek, énekek, mesék által a kisgyermeknevelők megismertetik a gyermekeket a különböző állatokkal, azok tulajdonságaival. Képeskönyv nézegetés, informatikai eszközök segítségével az állatok megfigyelése (kinézetük, termetük, színűk…)

- **Megtartjuk az első szülőcsoportos beszélgetéseket.** Fő témája: a beszoktatás tapasztalatai, a napirend megfelelő kialakítása és a további programok ismertetése.

NOVEMBER

Ebben az időszakban megerősítjük a kialakult szokásrendszert. Célunk, hogy a gyermekek már ismerjék jelüket (életkoruknak megfelelően), megszokják új helyüket, segítséggel használják: a szobatiszta gyermekek a kis WC-t, WC- papírt, életkori sajátosságok figyelembe vételével a csap megnyitását és elzárását, folyékony szappant, ruha ujjának fel- és lehúzását, kezük szárazra törlését. Bátran kérjenek segítséget, ismerkedjenek meg a játékeszközök helyével, mivel-, hol lehet játszani. A csoport minden tagja kapcsolódjon be a játékok elrakásába, csoportszoba rendben tartására (az életkori sajátosságokat figyelembe véve).

A néphagyományokat követve **e hónap fő témája a liba**. **November 11. Márton napja.** Fontos időjárásjósló nap volt. A néphagyomány úgy tartja, ha ezen a napon fagy, akkor a karácsony enyhe lesz, de fordítva is igaz. „Ha a lúd Márton napján jégen jár, karácsonykor vízben poroszkál, ha Márton napon vízen jár, karácsonykor jégen poroszkál.” (Graph-Art Kft., 2013: 39) A néphit úgy tartja, hogy ezen a napon libát kell enni, és jól kell lakni, mert aki nem ezt teszi, az egész évben éhezni fog. A liba mellcsontjából szintén megjósolták az időjárást. Ha fehér és hosszú volt a csont, azt jelentette, hogy hosszú és havas tél következik.

Ez a nap a paraszti év vége, azaz a téli pihenő kezdete.

Bölcsődénkben a Márton nap megvalósítása:

- gyermekekkel libás alkotások készítése (többféle technikával)
- libás énekek, mondókák, történetek, mesék, versek
- beszélgetés Márton napról

Vizuális-, környezeti-, anyanyelvi-, zenei képesség-fejlesztésben egyaránt megjelenítjük ehhez a hagyományhoz kapcsolódó tevékenységeket, énekeket, mondókákat, verseket, meséket. (hangszerek bevonása, pl. furulyázás; illetve a csoportszobában a gyermekek számára is megtalálható hangszerek)

A hónap utolsó hetében már készülünk a decemberben megrendezésre kerülő Adventi délutánunkra.

- Beszélgetés az öltözködésről (kabát, sapka, sál, meleg cipő), a változó természetről, az időjárásról (csapadék jellegének, mennyiségének megfigyelése… stb).

- Madáretető kirakása, feltöltése magokkal, a madarak megfigyelése. Beszélgetés az állatokról (madarak költözése, téli álmot alvó állatok…). Mondókák, versek, énekek, mesék

- Az időjárás további figyelése (kevesebbet süt a nap, korábban sötétedik).

- Egészséges életmódra nevelés, fogmosás (fogmosás technikájának gyakorlása fogkrém nélkül), szájöblítés bevezetése.

- Előkészületek a Mikulás érkezésére. Mikulás csizma, puttony festése, ragasztása (pl. vattával), szánkó színezése. Mikulás „felöltöztetése" színes papírból.

A karácsonyvárás időszaka sok új és szép élményt nyújt a bölcsődében a gyermekek számára. A karácsony nagyon bensőséges családi ünnep, ezért ezt az ünnepet a Mikulással ellentétben a bölcsődében nem tartjuk meg. A várakozás varázsos hangulatát, a készülődés örömét viszont megpróbáljuk különféle formában „becsempészni" a bölcsőde falai közé. Megismertetjük a gyerekekkel, hogyan kell a karácsonyt várni, mit jelent az ünnepi készülődés.

Tél jeles napjai

A téli időszak szintén gazdag ünnepekben és népszokásokban. Az őszi időszak után lakodalmak, disznótorok, családi összejövetelek következtek. A karácsony és a farsang köré több ünnep és népszokás fonódott.

A gyermekszobákban, a bölcsődében téli hangulat megteremtése, díszítések. Gyermekek alkotásainak elhelyezése a csoportszobákban.

DECEMBER

Télen a természet alszik, melyet az is jól tükröz, hogy rövidek a nappalok. Fontos, hogy a kisgyermekek megfigyeljék az évszakhoz kötődő csapadékformákat (hó, dér, zúzmara, eső), illetve e jelenségek természetben betöltött szerepét.

Ebben az időszakban hangsúlyosabb szerepet tölt be a madarak gondozása, madáretetők karbantartása, a madarak etetése. Jellegzetes színként a fehér, és a szürke dominál, melyek hideg színek, de ugyanakkor megjelenik már a Mikulás-várás, a karácsonyra való készülődés, ezzel együtt a meleg színek is jelen vannak (arany, piros, bordó, zöld…), amely rengeteg meghittséget hordoz magában.

Ez a hónap nyújtja a legbensőségesebb élményeket az ünnepek hangulatával. Már előző hónap végén megkezdődik a Mikulásra való felkészülés a szoba díszítésével és a Mikulásról szóló dalokkal, versekkel, mondókákkal, mesékkel, beszélgetésekkel. A Mikulás megérkezése után még napokig visszaidéződnek a vele töltött percek, de már egyre több szó esik a karácsonyról is.

- Csoportszobák feldíszítése, ráhangolódás az ünnepre.

- Alkotótevékenységek, környezetünk megismerése, akusztikus észlelés és figyelem, zenei képességfejlesztés, anyanyelvi nevelés, különböző mozgások továbbra is jelen vannak mindennapjainkban az ünnepekhez és az évszakhoz kapcsolódva.
- A tél adta lehetőségek kihasználása. (Ismerkedés a hóval. Hóember és hógolyó, hóangyal készítése, hópehelyfestés stb.)

- **Mikulás várás:**

A Mikulás napi ünnepséget több hetes készülődés, várakozás előzi meg. A bölcsődés gyermekeknek először meg kell barátkozni magával a Mikulással. Fontos, hogy mint kedves, szeretett személyt ismerjék meg, ne legyenek kételyeik, félelmeik. Ennél az ünnepnél különösen szükséges a ráhangolódás, a megfelelő felkészülés, hogy az ajándékot, örömet hozó Mikulásból nehogy félelmet keltő személy legyen. Az elkészített alkotások, a Mikulásról szóló énekek, versek, mondókák, mesék is ezt a célt szolgálják. Mikulást, szánkót, csizmát, puttonyt ragasztanak, színeznek, festenek, nyomdáznak. Vattát tépkednek, majd felragasztják Mikulás szakállnak. A több napos készülődésnek köszönhetően a várva várt Mikulás érkezésekor a gyerekek egyáltalán nem félnek a Mikulástól. Nagy izgalommal várják a már sokat emlegetett puttonyban rejtőző ajándékokat. Hangos énekléssel várjuk, hogy az „öregapó" beintegessen az ablakon, és bejöjjön közénk a csoportszobába. Miután a gyermekek megkapják csomagjaikat (ez is tartalmaz kisgyermeknevelők által saját készített apróságot is), énekelünk a Mikulásnak, aki örömmel hallgatja dalainkat. Integetve, nagy élményekkel búcsúzunk tőle.

- **December 13. Luca napja:**

Minden gyermek kiscserépbe ültet búzát, melynek növekedését figyelemmel kíséri, és a Karácsony előtti napokban a szülőknek, testvéreknek saját kézzel készített ajándékokkal együtt hazaviszi.

- **Adventi készülődés:**

Advent a karácsonyi ünnepkör egyik legfontosabb időszaka. Az ünnep december 25-ét megelőző negyedik vasárnap veszi kezdetét, és Jézus születésének napjáig, karácsonyig tart. Az Advent szó jelentése eljövetel, az Úr eljövetele, az adventi időszak a karácsonyt megelőző várakozásban telik. Advent az egyházi újév kezdetét is jelenti.

A legelterjedtebb szokás az adventi koszorú készítése, melyet 4 gyertya díszít, vasárnaponként gyújtják meg, minden alkalommal eggyel többet. A bölcsődében a két csoport gyermekeivel közösen készítjük el az adventi koszorút. A vasárnapot követő hétfőn közösen a gyermekekkel, énekszó kíséretében, meghitt hangulatban történik a gyertya meggyújtása. A bölcsődében karácsonyt nem ünneplünk a gyermekekkel, de készülődünk rá, december elejétől adventi készülődéssel. Napi programjainkban megjelennek a téli és az adventi időszak előkészületei:

- a gyermekek ismerkednek az Advent jelképeivel (koszorú, adventi naptár)
- egyszerű ajándékot készítünk a gyermekeknek, feldíszítjük a termet

- mézeskalácsot gyúrunk, szaggatunk, díszítünk, sütünk, melyet megkóstolunk és ajándéknak is kapnak belőle
- az ünnephez kapcsolódó mondókákat, énekeket, verseket, meséket mondunk, éneklünk a gyermekeknek és velük együtt
- az adventi koszorún minden héten gyertyát gyújtunk ének kíséretében

Adventi készülődés címmel délutánt tartunk, melyre a gyermekek szüleit, testvéreit, nagyszüleit meghívjuk, hogy egy szeretetteljes és meleg hangulat jegyében közösen készüljünk az ünnepre. A Budaker Gusztáv Zeneiskola tanárai és diákjai együttműködésében ünnepi dalokat hallgatunk meg különböző hangszereken játszva, közös énekléssel. Ezt követően a gyermekek és hozzátartozóik közös alkotótevékenységekkel, játékokkal készülődhetnek az ünnepre, melyre a kisgyermeknevelők egy szeretetteljes, meleg légkört, hangulatot teremtenek, ezzel biztosítva az együttlét, a meghittség, a szeretet, az egymásra odafigyelés jelenlétét a bölcsődében is.

A gyermekek és a hozzátartozóik számára pogácsával, meleg teával is kedveskedünk.

JANUÁR

A januári hónap a **tél örömeinek**, sajátosságainak, az évszak adta lehetőségek megismertetésének tükrében zajlik. Január hónapban kerülnek megrendezésre a téli szülőcsoportos megbeszélések, ahol a gyermekek eddigi fejlődéséről és a nevelési év során tervezett további programok megbeszéléséről (farsangi előkészületek, ötletek), az elmúlt időszak értékeléséről, elemzéséről, valamint az aktuális problémák, kérések átbeszéléséről van szó.

Különböző közös alkotások készítésével, mondókákkal, énekekkel, beszélgetésekkel készülünk előre a farsangi ünnepkörre. Időjárástól függően, ha esik a hó, az udvari játékok körét színesítjük közös hóemberépítés, felöltöztetés (sapka, sál) lehetőségével, hógolyózással, hólapátolással, hóangyal készítéssel, hó adta élmények megtapasztalása a szabadban. Tapasztalatgyűjtés a télről, a hidegről, a havazásról. A hideg, meleg érzékelése.

A csoportokban is megfigyeljük, mi történik a hóval, ha nagy vödrökben bevisszük a szobákba, illetve ha vizet viszünk ki edényben, az megfagy.

Alkotásainkban is többféle tevékenység megjelenik: hóember készítése rizsből, búzadarából, téli táj készítése ragasztással, búzadarával vagy liszttel, …stb.

Szobában havazás utánzása: szalvétából, papírzsebkendőből tépett hópihe szórása. Madarak etetésére nagy figyelmet fordítunk, megfigyeljük őket. Eleséget készítünk számukra. Például zsírral bekent tobozokat madáreleségbe forgatunk bele, melyet közösen a gyermekekkel a bölcsőde udvarán elhelyezünk, s megfigyeljük, hogyan csipegetnek róla a madarak. Nagy élmény a kisgyermekek számára, hogy az általuk készített eleségből táplálkoznak, csipegetnek a madárkák.

A festékek felhasználása különböző technikákkal. Havazás festése, nyomdázása dugóval sötét kartonra. Téli kép festése, kopasz fa festése ecsettel, műanyag palack kupakjával, aljával. Különböző anyagok, technikák felhasználása.

Madár lábnyomok festése a hóban (festékbe mártott szivaccsal). Hóember formázása főzőgyurmából. Rajzolás a hóban faággal.

FEBRUÁR

- **Farsang:**

A farsang a húsvétot megelőző böjt kezdetére utal. Régen a párválasztás és az esküvők egyik legfontosabb időszaka volt. A farsangi bálokat a falvakban a legények szervezték meg, melyre a lányok biztosították az ételeket, a legények pedig az italokat.

A farsang időszaka január 6-án, vízkeresztkor kezdődik és hamvazószerdáig, vagyis a nagyböjt kezdetéig tart. Csúcspontja az utolsó három nap (farsangfarka), a farsangvasárnap, a farsanghétfő és a húshagyókedd. Ez a három nap egyben télbúcsúztató is.

A bölcsődében készülünk a farsangra, napi tevékenységeinkben, énekekben, mondókákban, versekben, mesékben, beszélgetéseinkben, alkotótevékenységeinkben megjelenik a farsang, a farsangi hangulat. A farsangi időszakban kijelölünk egy napot, amikor a gyermekekkel együtt jelmezbe bújunk, s táncolunk, vigadunk, eszünk, iszunk. Bölcsődénk díszítésében is farsangi hangulat jelenik meg a tél motívumai mellett.

A hagyományoknak megfelelően fánkot is esznek a gyerekek. A mulatságra a szülők nem kapnak meghívást, ez a mulatság most a gyerekeknek szól.

A városi farsangfarkára lehetőség szerint és az időjárás függvényében a délelőtt folyamán kisétálunk a gyermekekkel, illetve a még járni nem tudó vagy kevésbé tudó gyermekeket babakocsiban visszük ki. A város Fő terén táncolunk, nézelődünk, fánkot kóstolunk. A Pillangó csoport gyermekeit pillangónak, a Katica csoport gyermekeit pedig katicabogárnak öltöztetjük. Mi, felnőttek is beöltözünk.

Februárban történik a búcsú a téltől (figyeljük a hó olvadását, a természet ébredését). A farsang a tél búcsúztatása és a tavasz várásának ünnepe.

Megfigyeljük környezetünket, a természet változását, az időjárást. Beszélgetünk, mondókázunk, éneklünk ehhez kapcsolódóan.

Munka jellegű tevékenységeink, alkotótevékenységeink, képalakítás, plasztikai munkák, mozgás, mozgásos játékok, ének, énekes játékok, mondókák, vers, mese, zenehallgatás mindennapjaink részét képezik az adott ünnepnek, hónapnak megfelelően.

Tavasz jeles napjai

A tavaszi népszokások a húsvéti és a pünkösdi ünnepkör köré csoportosulnak. Ezek egyben egyházi ünnepek is, viszont vannak olyan jeles napok, amelyek a gazdasági, hétköznapi élethez kötődnek, mint például az állatok tavaszi kihajtása a legelőkre, vagy a párválasztáshoz kapcsolódó májusfaállítás.

A bölcsőde és a csoportszobák feldíszítése tavaszi hangulat megteremtésével, a tavasz várása. Napi tevékenységeinkben a tavaszvárás, tavaszi ünnepekkel kapcsolatos programok szervezése.

- **Tavaszvárás:**

Tél végén, a tavasz első hónapjában a tavasz beköszöntének, legapróbb jeleinek figyelemmel kísérése. Az első rügyek kipattanásának, a madarak énekének megfigyelése, a költöző madarak visszaérkezése. A növényvilág és az állatvilág megfigyelése. Tavaszváró,

télűző mondókák, énekek, versek, mesék éneklése, mondása, mesélése a gyermekeknek, illetve a gyermekekkel együtt.

MÁRCIUS

- Tavaszvárás: beszélgetés a tavaszról.
- Ismerkedés a tavasz első virágaival.
- A madarak énekének és az előbújó bogarak mozgásának megfigyelése.
- A tavaszi ünnepekre készülődés.

- **Március 15.:** Beszélgetés az ünnepről a gyermekekkel. Az ünnephez tartozó ének éneklése (Hívjad a, hívjad a falovacskát…), versek mondása.

  Alkotótevékenységeinkben is megjelenítjük az ünnepet, készülődünk rá. (Gyurmából, papírból, különböző anyagokból kokárda, zászló, huszár készítése, többféle technika bevonásával (színezés, festés, ragasztás, plasztikai munkák…).

- **Március 22.** A víz világnapja: Ezen a napon vizes játékokat játszunk /babafürdetés, játékmosás, vízöntögetés/. A bölcsődében akváriumot festünk papírra, melyben elhelyezzük a gyermekek által, különböző technikákkal készített vízben élő állatokat.

- **Húsvét, nyusziváras:** Jézus feltámadását és az emberiség megváltását ünnepeljük, valamint a tavaszvárás ünnepe is. Mozgó ünnep, vagyis március 21-ét vagy 22-ét követő első holdtölte utáni vasárnapon ünnepeljük, tehát március 21. és április 25. közé esik.

Húsvéthétfőn történik a locsolkodás, melynek célja a víz tisztító és termékenységvarázsló erejével egészséget, frissességet, gazdag terményáldást hozzanak a ház népének. A locsoló legények piros, hímes tojást kaptak, melynek termékenységvarázsló erőt tulajdonítottak. Régen faluhelyen a böjti időszakot lezáró bált is rendeztek.

A tojás a húsvéti ételek fontos eleme. Tojásfestésnél a legelterjedtebb szín a piros, mivel ez Jézus szívét jelképezi. Emellett díszíthetjük többféle módon, mint például karcolással, viaszolással.

A bölcsődében tojásokat festünk, tojásokat készítünk papírból is, locsolóverset, mondókákat tanulunk, locsolkodunk, húsvéti jelképekkel díszítjük a csoportot. Készülődünk a húsvétra napi tevékenységeink során. A zenével, énekekkel ünnepi hangulatot teremtünk.

A vállalkozó kedvű fiúk rövid versike, mondóka kíséretében meglocsolják parfümmel a bátrabb lányokat. A fiúknak csoki tojással, édességgel kedveskednek a lányok.

Nyuszi-simogatás és ajándékkeresés az udvaron. A Húsvéti ajándékoknál is fontosnak tartjuk, hogy a kisgyermeknevelők keze által készített ajándék is kerüljön a gyermekek meglepetésébe.

Minden évben élő nyulat figyelhetnek- és simogathatnak meg a kisgyermekek.

ÁPRILIS

- A tavasz természeti jelenségeinek megfigyelése (napsütés, nappalok hosszabbodása, a fű növekedése, fák rügyezése, a természet ébredése).

- A tavasz színeinek megfigyelése, megbeszélése, megjelenítése az alkotásokban. Fák felöltöztetése rügyekkel (nyomdázás műanyag palack aljával pl.), levelekkel (sodrott papír), madárfészek készítése zsírkrétával.

- Az udvar adta lehetőségek kihasználása: aszfaltrajz krétával, a pocsolya vizével való játszás, homokozás.

- Készülődés anyák napjára: dalokkal, mondókákkal, ajándékkal, alkotásokkal.

- Anyák napi ajándékkészítés (tenyér lenyomat, főzőgyurmából szív alak formálása, virágforma kifestése, szív készítése, rajzolása, színezése), ajándékozás örömének felkeltése. Az édesanyák megajándékozására készülődés, rövid anyák napi mondókák, versikék mondása közben.

- Szülőcsoportos beszélgetések: Főbb témája az óvodai beíratás, az óvodába készülődés. Az elmúlt időszak átbeszélése, összegzése. A várható programok megbeszélése, nyári leállás.

- **Április 21. Bölcsődék Napja:**

15/1998. NM rendelet módosítása kimondja, hogy a bölcsődében április 21-e, vagy ha az heti pihenőnapra vagy munkaszüneti napra esik, az azt követő legközelebbi munkanap, minden évben nevelés-gondozás nélküli munkanap.

1852. április 21-én nyitott meg az első bölcsőde Magyarországon, Pesten a Kalap utcában. Ennek emlékére a Szociális és Munkaügyi Minisztérium 2010-ben hivatalosan is a bölcsődék napjává nyilvánította április 21-ét. A nevelés-gondozás nélküli munkanap célja a bölcsődében dolgozók szakmai fejlesztése. A *szülőket március 1-jéig tájékoztatni kell a nevelés-gondozás nélküli munkanapról.*

Táplánszentkereszti, csepregi, büki bölcsődével tartjuk szorosabban a kapcsolatot, mint kisebb bölcsődék. Minden évben e négy bölcsőde közül máshol tartjuk a szakmai napot. Megismerjük ez által a helyi adottságokat, a tárgyi és személyi feltételeket, a nehézségeket, a pozitívumokat. Ötleteket, tapasztalatokat cserélünk.

Bölcsődék Napja rendezvényre nem csak helyileg kerül sor, hanem a Magyar Bölcsődék Egyesületének szervezésében országos rendezvény keretében is megemlékeznek a jeles napról.

- **Április 22. Föld napja:**

Ismerkedés a virágfölddel, virágok ültetéséhez kapcsolódó anyagokkal. Virágok ültetése a gyermekekkel, bölcsődénk díszítése velük, s a növények együtt gondozása,

fejlődésük, virágzásuk figyelése. Földgömb készítése (síkban) ragasztó és homok, többféle papír felhasználásával. A kisgyermeknevelők a napi tevékenységekbe beépítve ismertetik meg a gyermekeket, minden a Földhöz kapcsolódó dologgal.

MÁJUS

Programunk megvalósítása során a tavaszi természet szereplőit (növényeket, állatokat, természeti jelenségeket) különböző technikával alkotják meg.

A kiskert és az elültetett virágok gondozása, ápolása. Nyíló virágok szemléltetése, idény gyümölcsök kóstolása.

A természet, a madarak, a fák megfigyelése. Időjárás megfigyelése, megbeszélése, megjelenítése alkotásainkban is. Alkotótevékenységek, plasztikai munkák, kézimunka (fagyöngyfűzés pl.), mozgás, mozgásos játékok, énekes, zenés játékok, anyanyelvi nevelés megvalósítása mindennapjainkban, a csoportszobában és a szabadban egyaránt.

- **Május első vasárnapja: Anyák napja.**

Magyarországon május első vasárnapján köszöntjük az édesanyákat. Az ünnep gyökerei az ókori Görögországba nyúlnak vissza, ahol Rheának, az istenek anyjának születésnapján az édesanyákat is megünnepelték.

A bölcsődében saját készítésű kis ajándékkal, virággal, verssel, mondókával egyénileg, személyre szólóan köszöntik a gyermekek az édesanyjukat segítségünkkel egy feldíszített, meghitt térben. Igyekszünk elősegíteni a meghittséget, az érzelmi ráhangolódást, a bensőséges kapcsolatot erre a pár percre is. A csoportszobát is anyák napi hangulatban díszítjük fel.

- **Május 10. Madarak és Fák Napja:**

Képeskönyv, képnézegetés madarakról. Mesék, versek, mondókák madarakhoz kötötten. Különböző madarak színének, nagyságának, kinézetének, hangadásának megbeszélése. E jeles naphoz kapcsolódó alkotások készítése különböző technikákkal.

Az Írottkő Natúrpark jóvoltából két éve lehetőségünk van egy kb. 20 perces dottózásra a városban, előre meghatározott napon és időben, melyre a szülők segítségét is igénybe vesszük, hogy a gyermekeket még nagyobb biztonságban tudhassuk a dottózás ideje alatt.

- **Gyermeknap:**

Magyarországon a gyermeknapot május utolsó vasárnapján tartják.

Különböző programokat szervezünk a gyermekeknek – alkotások, arcfestés, csillámtetoválás, különböző játékok…stb. - , valamint minden évben meglepetéssel kedveskedünk a bölcsődés „csöppségeknek” (például rendőrautó, tűzoltóautó meghívása, zeneiskolások, zenészek kis hangszeres műsora, buborékfújás, gyurmázás, gyöngy- és tésztafűzés). Erre az eseményre a szülőket és nagyszülőket, rokonokat is szívesen várjuk.

Az év során „elsajátított”; a gyermekek kedvenc mondókáiból, énekeiből válogatást állítunk össze, melyet a gyermekekkel és a szülőkkel együtt elmondunk, elénekelünk a hozzá tartozó mozgás kíséretében.

A csoportokat és az udvart ilyenkor színes szalagok, lufik díszítik, vidám zene szól, terített asztalok és számos meglepetés, program várja a bölcsődébe járó gyerekeket, szülőket, nagyszülőket, rokonokat.

Nyár jeles napjai

Régi időkben nyáron tartották Nagyboldogasszony napját, a magyarság legjelentősebb vallási ünnepét, melyről napjainkban is megemlékeznek. Ebben az évszakban van az aratás, és a nyári napforduló. Szent Iván napján pedig mitikus varázslatokat tartottak őseink a meggyújtott tüzeknél.

A bölcsődében a nyárra készülve nyári hangulatban díszítjük fel a bölcsődét és a csoportszobákat. Megfigyeljük és megbeszéljük a nyár jellemzőit, időjárást, növényeket, állatokat, környezetünket.

Május 10. és június 13. között **Pünkösd ünnepe** van (mozgó ünnep). A pünkösd szó a görög pentekosztész szóból ered, jelentése ötvenedik. Arra utal, hogy ez az ünnep a húsvétot követő 50. napon van. Ekkor ünnepelték az aratás, az első gyümölcsök és a tízparancsolat adományozásának napját. Pünkösd a Szentlélek eljövetelének és az egyház születésének napja.

Régóta ismert szokás a pünkösdi király választása. Régebben eme cím viselése elismerést jelentett. Különböző ügyességi versenyeken mérettették meg magukat a falu legényei. Aki megnyerte ügyességével ezt a címet, egy évig ingyen (a falu költségén) ihatott a kocsmában, de hivatalos volt minden jeles eseményre (lakodalom, mulatság).

A Felsővárosi Tagóvoda minden évben készül Pünkösdről való megemlékezéssel, melyre a bölcsődés gyermekeket is szeretettel várják. Megnézhetjük a pünkösdi király választását az óvodások előadásában, sok énekkel, mondókával. Az előadásra nagyon készülnek az óvodások is, szép díszletek között, alkalomnak megfelelő ruházatban adják elő. A végén megvendégelnek minket, bölcsődéseket is süteménnyel, üdítővel.

JÚNIUS – JÚLIUS – AUGUSZTUS

A nyári hónapokban minden percet a szabadban töltenek a gyermekek. Már a fogadásuk és a hazaadásuk is az udvaron, illetve a teraszon történik. Csak 11 és 15 óra között vannak a szobában, amikor ebédelnek és alszanak, ezáltal a káros UV-sugárzást is figyelembe véve.

A szabadjáték biztosításához az udvari játékok mellett, az építő játékok egy része, és a szerepjátékokhoz szükséges eszközök is kikerülnek az udvarra szőnyegen és kerti bútorokon elhelyezve. A teraszon elhelyezett asztaloknál lehet olvasni és színezni, valamint nyáron nemcsak papírra, de az aszfaltra, homokba is lehet rajzolni.

Minden csoportnak lehetősége van a homokozásra a nap bármelyik percében. Mindenki kedve szerint tevékenykedhet vele, lehet lapátolni, egyik edényből a másikba önteni, szitálni, „sütni” belőle, homokvárat építeni, dömperben homokot szállítani, várat építeni stb.

Lehetőséget biztosítunk a pancsolásra is, amit minden gyermek nagyon élvez. A víz is változatos tevékenységre ösztönöz: lehet pancsolni, vizet meregetni, poharakból átönteni, vizes kézzel, lábbal az aszfalton lenyomatot hagyni.

A nyári időjárás ideális lehetőség arra, hogy a gyermekek mezítláb szaladgáljanak a homokban és a fűben, ami az egészséges lábboltozatuk kialakulását és erősítését is szolgálja.

A nyári napirend szerint sokszínű játéklehetőséget biztosítunk a gyermekek számára. Figyelemmel kísérjük a nyári évszak jellegzetességeit. Az ismert verseket, mondókákat, énekeket ismételjük a gyermekek játéktevékenysége közben, az időjáráshoz igazodva. A folyadékpótlásról folyamatosan gondoskodunk, a vizet árnyékos helyen, az udvaron helyezzük el, a tűző nap ellen árnyékolókkal védekezünk. Folyamatos folyadékpótlás történik, valamint naptejjel, kalapokkal védjük a gyermekeket a napsugaraktól.

- Nyári évszak jellemzői, természeti jelenségeinek megfigyelése, megtapasztalása.
- A gyermekek udvari életének megszervezése, sokszínű, aktív, élményekkel teli tevékenységek biztosítása.
- Ajándékkészítés és búcsúzás az óvodába menő gyermekektől.

Az óvodába menő gyermekektől folyamatosan búcsúzunk el a bölcsődében töltött utolsó napokban. Ekkor is az asztalfőhöz ül/ülnek a búcsúzó gyermek/gyermekek. Beszélgetünk velük az óvodáról, a búcsúzásról. Énekelünk, mondókázunk közösen. Minden gyermeknek búcsú-ajándékkal is kedveskedünk. Bölcsődénkben hagyománnyá vált, hogy minden gyermek a kisgyermeknevelők által varrt, saját jellel ellátott kispárnát is kap ajándékba, a bölcsődében töltött idő emlékéül.

- A gyermekek születésnapját is folyamatosan megünnepeljük bölcsődénkben. A szülőkkel előzetesen egyeztetjük, melyik napon tartsuk meg e jeles napot. Az ünnepelt kisgyermek ül az asztalfőhöz. Meggyújtjuk a gyertyát, s elénekeljük a Boldog születésnapot című dalt (Halász Judit). A gyermek a kisgyermeknevelők által készített ajándékot is kap. Az ajándékozást evés-ivás, tánc, játékok követik. Igyekszünk a bölcsődében is emlékezetessé tenni ezt a napot.
- Szülői értekezlet megtartása az új gyermekek szülei részére.

A nyári zárás után a gyermekek zökkenőmentes bölcsődébe illeszkedésének segítése kerül előtérbe.

Az újonnan felvett gyermekek számára a bölcsődevezető megtartja az első összevont szülői értekezletet. A kisgyermeknevelők megismerkednek a szülőkkel, megbeszélik a családlátogatás és beszoktatás időpontját.

- **<u>Óvodalátogatás:</u>**

A Felsővárosi Tagóvodába átviszik az óvónők azokat a kisgyermekeket, akik oda nyertek felvételt, ezáltal az átmenetet szeretnénk megkönnyíteni, hiszen a gyermekeknek lehetőségük van megismerkedni a leendő óvó nénivel, az óvodai légkörrel.

„A hagyomány nem a hamu őrzése, hanem a láng továbbadása!”

(Morus Tamás)

A BÖLCSŐDEI NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SAJÁTOS FELTÉTELEI

„Saját kisgyermeknevelő”- rendszer

A „saját kisgyermeknevelő”- rendszer a személyi állandóság elvén alapszik. A csoport gyermekeinek egy része (5-6-7 gyermek) tartozik egy kisgyermeknevelőhöz. A nevelés-gondozás mellett ő kíséri figyelemmel a gyermek fejlődését, vezeti a feljegyzéseket, egészségügyi törzslapját, fejlődési naplóját, ő tartja számon az újabb fejlődési állomásokat.

A „saját kisgyermeknevelő” szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe, és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermeknevelője (felmenőrendszer). Az ún. ölelkezési időben – az az időszak, amikor mindkét kisgyermeknevelő a csoportban van – idejét elsősorban a „saját” gyermekei gondozására, nevelésére fordítja.

A „saját kisgyermeknevelő”- rendszerben több figyelem jut minden gyermekre, számon lehet tartani a gyermekek egyéni igényeit, problémáit, szokásait, elsősorban a „saját” kisgyermeknevelő segíti át őket a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

Gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődei gyermekcsoport létszámát jogszabályok határozzák meg: / 15/1998. (IV. 30) NM rendelet 40.§/.

Ennél magasabb létszám szakmailag nem fogadható el, a megengedettnél több gyermek nem csupán ellátási problémát jelent a kisgyermeknevelőnek, hanem nagyobb a zaj a csoportban, valószínűsíthetően több a konfliktus, megterhelőbb az alkalmazkodás a gyermekek számára, kevesebb a lehetőség az egyéni bánásmódra.

A sajátos nevelési igényű gyermek bölcsődei csoportban (speciális csoportban vagy integráltan/inkluzívan) történő gondozása, nevelése, fejlesztése 2 egészséges gyermek ellátásához szükséges feltételrendszer biztosításával oldható meg, de természetesen a létszámhatárok a sajátos nevelési igény természetétől is jelentős mértékben függnek.

Fontos, hogy a gyermek a bölcsődébe járás teljes időtartama alatt ugyanabba a gyermekcsoportba járjon.

Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulnak. Szakmailag támogathatóbb az életkor szerinti homogén csoport: egyrészt azért, mert a gyermekek közötti nagy egyéni különbségek kezelése még homogén csoportban sem könnyű feladat, másrészt a vegyes korcsoport előnyei (a nagyok húzóerőt jelentenek a kicsiknek, a kicsikkel való együttlét során empátiájuk, toleranciájuk nő) a bölcsődés korban kevésbé érvényesülnek, mint a későbbi életszakaszokban.

A jelenlegi két csoportunk esetében vegyes korcsoport alakítható ki, melyben igyekszünk kihasználni minden nevelési lehetőséget, a gyermekek érdekében.

Tárgyi feltételek

A kisgyermeket körülvevő tárgyi környezetet- a bölcsődei ellátást nyújtó intézményt, szolgáltató épületét, játszó udvarát és egyéb helyiségeit- a jogszabályi és szakmai előírások a csoportokba járó kisgyermekek létszáma, életkora, igényei alapján úgy kell kialakítani, hogy az biztonságos legyen és a bölcsődei nevelés megvalósítását szolgálja.

Napirend

A jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend a gyermekek igényeinek, szükségleteinek kielégítését, a nyugodt, folyamatos gondozás feltételeit, annak megvalósítását kívánja biztosítani, megteremtve a biztonságérzetet, a kiszámíthatóságot, az aktivitás és az önállósodás lehetőségét.

A napirenden belül az egyes gyermekek igényeit úgy kell kielégíteni, hogy közben a csoport életében is áttekinthető rendszer legyen, a gyermekek tájékozódhassanak a várható eseményekről, kiiktatódjon a felesleges várakozási idő. Ez egyben a csoport belső nyugalmát is biztosítja. A folyamatos gondozáson belül az egymást követő események (tisztálkodás, étkezés, alvás) a gyermek biztonságérzetét, jó közérzetét teremtik meg – s egyben kiiktatják a felesleges várakozási időt. A napirend függ a gyermekcsoport életkori összetételétől, fejlettségétől, szükségleteitől, de befolyásolják azt az évszakok, az időjárás, a csoportlétszám és egyéb tényezők (pl. a bölcsőde nyitása, zárása, stb.) is. Kialakításának további feltételei a személyi állandóság (saját kisgyermeknevelő-rendszer), a tárgyi feltételek, a jó munkaszervezés, a kisegítő személyzet összehangolt munkája, a gyermekek otthoni életének, életritmusának lehetőség szerinti figyelembe vétele.

Napirend

6:30 – 7:50	Gyermekek folyamatos érkezése, kézmosás a szülővel. Szabad játéktevékenység a csoportszobában. Szükség szerint WC használat, pelenkacsere, kézmosás.
7:50 – 8:00	Reggeli torna a gyermekek igénye és önkéntessége alapján.
8:00 – 8:30	Folyamatos reggeli. Reggeli előtt illetve után igény szerint WC használat, pelenkacsere, kézmosás. Életkori sajátosságok figyelembe vételével szájöblítés, fogmosás.
8:30 – 9:30	A később érkező gyermekek bekapcsolódása a szabad játéktevékenységbe. Heti program megvalósulása.
9:30	Tízórai.
9:40 – 10:50	Folyamatos játék a szabadban.
10:50 – 11:25	Folyamatos bejövetel a saját kisgyermeknevelővel. Önálló vetkőzés, szükség szerinti segítséggel. WC használat, pelenkacsere, kézmosás. Szabad játéktevékenység a csoportszobában.
11:25 – 12:00	Ebéd a gondozási sorrendnek megfelelően. Szükség szerint WC használat, kézmosás. Alváshoz készülődés.
12:00 – 14:30	Alvás. Ébredés után folyamatos felkelés, WC használat, pelenkacsere, kézmosás. Korábban ébredő gyermekek számára csendes játéktevékenység biztosítása. Tovább alvó gyermekek nyugalmának megteremtése.
14:30 – 14:50	Folyamatos uzsonna.
14:50 – 16:30	Tovább alvó gyermekek uzsonnázása. Szabad játéktevékenység a csoportszobában, időjárástól függően a szabadban a szülők érkezéséig.

CSALÁDOK TÁMOGATÁSÁNAK MÓDSZEREI, LEHETŐSÉGEI

A családok támogatása a családban hatékonyan működő erőforrások felkutatására és ezen erőforrások eredményes működtetésére irányul, mely hozzájárul a család szocializációs funkciójának minél szélesebb körű kibontakoztatásához. A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért célszerű párhuzamosan minél többet alkalmazni belőlük.

A bölcsődei gondozás nevelés a családi neveléssel együtt azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. Arra törekszünk, hogy folyamatosan tájékoztassuk a szülőket, a gyermekek fejlődéséről, őszinte, hiteles, személyes hangvétellel az együttnevelés érdekében.

A családlátogatás

Célja: a családdal való kapcsolatfelvétel, a gyermek és a szülők otthoni környezetben való megismerése, ezért lehetőség szerint az első családlátogatásra a beszoktatás megkezdése előtt kerüljön sor. A családlátogatás arra is lehetőséget nyújt, hogy a szülő bővebben informálódjon

a bölcsődei életről, jobban megismerje azokat a kisgyermeknevelőket, akikre gyermekét bízza.

A családi élet az emberek intim szférájához tartozik, ezért a családlátogatás lehetőségének ajánlásakor, az időpont megválasztásakor, a családlátogatás alatt és után a család kívánságait mindenekfelett tiszteletben kell tartani. A családlátogatás fontos színtere a bizalmi kapcsolat megalapozásának, ami feltétele a későbbi jó együttműködésnek.

Beszoktatás (adaptáció) – szülővel történő fokozatos beszoktatás

A szülővel történő fokozatos beszoktatás a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az anya vagy az apa (esetleg nagyszülő) jelenléte biztonságot ad a kisgyermeknek, és megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodását. A kisgyermek és a kisgyermeknevelő között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődés segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában, jelentősen megkönnyíti a beilleszkedést a bölcsődei közösségbe, mérsékeli az adaptáció során mutatkozó stressz reakciók (pl. étkezési, alvási nehézségek, nyugtalanság, sírás, tiltakozás, a szülőhöz való fokozott ragaszkodás, a viselkedésben, szokásokban, az önállóság terén jelentkező esetleges változások… stb.). súlyosságát, időbeni elhúzódását.

Bölcsődénkben a szülővel történő 2 hetes fokozatos beszoktatás a jellemző.

Kapcsolattartás a szülőkkel

A szülők és a bölcsőde folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről; ez alapvető fontosságú a személyre szóló bölcsődei nevelés-gondozás kialakításában, és a családokat is segíti a gyermek nevelésében.

A korrekt partneri együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, az őszinteség, a hitelesség, a személyes hangvételű (de nem bizalmaskodó), etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó, tapintatos, folyamatos kommunikáció, az információ megosztása.

A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, egyéni kapcsolattartási formák: beszélgetés érkezéskor és hazamenetelkor, üzenő füzet, családlátogatás, csoportos kapcsolattartási formák: szülői értekezletek és szülőcsoportos beszélgetések, hirdetőtábla, nyílt napok, írásos tájékoztatók, szervezett programok.

Napi kapcsolattartás

A napi kapcsolattartás célja a rövid, kölcsönös informálás, a kisgyermek érzelmi állapotáról, hangulatáról, az őt érintő napi történésekről. változásokról. Az egyéni igények, kérések megfogalmazására is ezen alkalmakkor kerül sor. Az interakciós helyzetet a pozitív hangvétel jellemzi, de a negatív eseményekről is tényszerű tájékoztatás történik, a szakmai, etikai szabályoknak és időkereteknek megfelelően.

Egyéni beszélgetés

Az egyéni beszélgetés a kisgyermek fejlődéséről szóló részletes, kölcsönös tájékozódást, vagy a hosszabb megbeszélést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolását

szolgáló találkozási forma. Kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsődevezető. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése.

Szülőcsoportos beszélgetések

A szülőcsoportos beszélgetések a bölcsődei nevelési évenként legalább 3 alkalommal szervezett tematikus beszélgetések a csoport kisgyermeknevelőjének vezetésével a csoportba járó gyermekek szüleit foglalkoztató nevelési témáról. A problémák megosztása, egymás meghallgatása segíti a szülői kompetenciaérzés megtartását. Lehetőség van az egymástól hallott helyzetkezelési módok továbbgondolására, ezáltal a saját viselkedésrepertoár bővítésére. A kisgyermeknevelőktől kapott indirekt megerősítések jó irányba befolyásolják a szülők nevelési szokásait.

Szülői értekezlet

Bölcsődén belül a szülői értekezlet a szülők általános és az adott gyermekcsoportra vonatkozó tájékoztatását, valamint a gyermekeket érintő, a szülőkkel közösen meghozandó döntések elősegítését szolgálja. Egy nevelési éven belül három alkalommal célszerű szülői értekezletet tartani (beszoktatások előtt, a beszoktatásokat követően, és a nevelési év vége felé), de a bölcsődét vagy az adott gyermekcsoportot érintő különleges helyzetekben rendkívüli szülői értekezlet összehívására is sor kerülhet.

Indirekt kapcsolattartási formák

Az indirekt tájékoztatási formák jól kiegészítik a direkt kapcsolattartási formákat. Az írásbeli tájékoztatók, hirdetőtáblák, honlap, szórólap, közösségi oldalakon való megjelenések lehetőséget adnak az ismeretterjesztésre.

Szervezett programok

A családok igényeihez igazodó többlet-lehetőségek a családok segítése, a szülői kompetencia növelése, a család és a bölcsőde közötti kapcsolat erősítése érdekében. Több fajtájuk lehet, pl.: előadás, beszélgetés neves szakemberrel a szülőket érdeklő témákról, étel-, könyv-, játékbemutató szaktanácsadással és adott esetben vásárlási lehetőséggel egybekötve, vagy klub-jellegű családi programok ünnepekhez kapcsolódóan (pl. adventi készülődés) vagy alkalomtól függetlenül bizonyos, kiszámítható rendszerességgel. Ezek a közös élmények, az emberi kapcsolatok és a tapasztalatok, a tájékozottság gyarapításával nagymértékben hozzájárulhatnak a szülői kompetencia fejlődéséhez, a családi nevelésnek és a gyermek fejlődésének segítéséhez.

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató kapcsolatrendszere

A szakmai munka fejlődését, a tudásmegosztást, a jó gyakorlatok elterjedését biztosítja a bölcsődei ellátást nyújtó intézmények, szolgáltatók egymás közötti szoros együttműködése.

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató és az óvoda között olyan kölcsönös együttműködésre épülő, tartalmas kapcsolat kialakítása szükséges, amely lehetővé teszi egymás szakmai elveinek, céljainak megismerését, megértését.

Fontos a szakmai kompetencia elismerésén alapuló partneri viszony előtérbe helyezése. Különös jelentőséggel bír ez a közös igazgatású integrált intézmények esetében. Mindezek a kisgyermek érzelmi biztonsága folyamatos fejlődésének fenntartását szolgálják, intézményváltásnál segítenek az új környezetbe történő beilleszkedésben.

A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat kell kialakítani mindazokkal a társintézményekkel és szakemberekkel, akikkel a családok kapcsolatba kerülnek/kerülhetnek, illetve akikkel a kapcsolat kialakítása a gyermek egészséges fejlődése, fejlesztése szempontjából szükséges.

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató és a különböző civil szervezetek közötti együttműködés is hozzájárulhat a bölcsődei ellátást igénybe vevő családok szükségleteinek, esetleges speciális igényeinek kielégítéséhez.

A bölcsődék kapcsolata a bölcsődei hálózaton belül

Napi kapcsolatban állunk a csepregi, a táplánszentkereszti, a büki bölcsődékkel. A Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézménnyel (9700 Szombathely, Bem J. u. 33.), mint bázisintézménnyel kapcsolatban vagyunk. Szakmai tanácsokért, segítségért, tapasztalatcseréért bármikor fordulhatunk hozzájuk. Április 21-ét, a bölcsődék napját a csepregi, táplánszentkereszti és büki bölcsődékkel közösen valósítjuk meg.

Bölcsőde és óvoda kapcsolata

Az óvónők látogatása a bölcsődébe, kisgyermeknevelők látogatása az óvodába, a bölcsődés gyermekek ismerkednek az óvodai csoporttal, az óvó nénikkel, óvodások – bölcsődések közös udvari játéka, művészeti élmények közvetítése a bölcsődés gyermekeknek, továbbképzések.

A gyermekeket érintő kapcsolattartási formák közül legtöbbet a szomszédunkban lévő Felsővárosi Tagóvodával tudjuk élővé tenni. Felsővárosi Tagóvodával napi kapcsolatban vagyunk, egymás rendezvényeit, ünnepeit is örömmel látogatjuk. A Központi Óvodával kapcsolatunk elsősorban munkáltatói és szakmai feladatokra terjed ki. Tevékenységük jó iránymutató számunkra. Napi szinten meg tudjuk beszélni a felmerülő nehézségeket és a pozitívumokat is.

Lehetőségünk van mindkét óvodában a volt bölcsődéseink meglátogatására is.

Egyéb kapcsolatok

A kompetenciahatárok kölcsönös tiszteletben tartásával kooperatív kapcsolatokat alakítunk ki mindazokkal az intézményekkel, melyekkel a családok kapcsolatba kerülnek. Ezek a következők: Védőnői Szolgálat, Házi Gyermekorvosi Szolgálat, Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő Központ, Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat, Gyámhatóság, Nevelési Tanácsadó.

A BÖLCSŐDEI NEVELÉS FÖBB HELYZETEI

A nevelés-gondozás valamennyi helyzetének célja a gyermekek testi-lelki harmóniájának elősegítése, szükségletek kielégítése. A gondozás és a játék a bölcsődei élet egyenrangúan fontos helyzetei, melyekben lényeges a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetencia érzésének erősítése.

A bölcsődei élet legyen élvezetes, részvételre motiváló és kielégítő, jórészt tapasztalatszerzési lehetőségekre épülő tanulási élményeket biztosító, társas közegben zajló, interakciót ösztönző. A gyermekek számára biztosítjuk, hogy koruknak és fejlettségüknek megfelelően vegyenek részt az egyes élethelyzetek, tevékenységek előkészítésében, kiválasztásában, alakításában.

Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja a gyermek pozitív önértékelésének erősítése és a különböző faji, kulturális, vallási, nyelvi, nemi valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségek tiszteletének kialakítása.

Tanulás

A teljesítményelváráshoz kötött, erőltetett ismeretgyarapításnak a bölcsődében nincs helye.

A bölcsődei nevelés-gondozás területén a tanulás fogalmát a lehető legtágabban értelmezzük: minden olyan tapasztalat- és/vagy információszerzési folyamattanulás, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben és/vagy a gondolkodásban.

A tanulás a gyermek korából és fejlettségéből adódó tevékenység, ill. tevékenységbe ágyazottan történik.

A tanulás legfontosabb irányítója a személyes kíváncsiság, az érdeklődés.

A kisgyermekkori tanulás színterei a természetes élethelyzetek: a gondozás és a játék, a felnőttel és a társakkal való együttes tevékenység és kommunikáció.

A tanulás formái: utánzás, spontán játékos tapasztalatszerzés, a kisgyermeknevelő-gyermek interakcióból származó ismeretszerzés és szokáskialakítás. A kisgyermeknevelő a sajátos nevelési igényű gyermekekkel való foglalkozás során alkalmazott módszereiben figyelembe veszi, hogy náluk hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat, és ebben direktebben kell részt vennie, mint az egészséges gyermekeknél. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében kevésbé építhet arra a belső motivációra, amely az ép gyermeknél természetesen jelentkezik a fejlődés folyamán.

A beszéd a kisgyermekkori tanulás nagyon fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltételei a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakciók. Figyelembe kell venni azoknak a gyermekeknek a nyelvi szükségleteit, akiknek más az anyanyelvük, mint a nemzeti nyelv.

Gondozás

Bensőséges interakciós helyzet kisgyermeknevelő és gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése.

A személyes és a szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek csecsemőkortól kezdve aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy közben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Sikeres próbálkozásait a felnőtt megerősítéssel, dicsérettel jutalmazza (ez növeli az együttműködési kedvet), a sikertelenségért viszont nem jár elmarasztalás. Lényeges az elegendő idő biztosítása, mivel az egyes mozzanatok megtanulása hosszú gyakorlást igényel. A gondozáshoz szükséges eszközök megnevezését, fogásait, használatát a felnőttek mindig

megmutatják a gyermekeknek, és a gondozási teendőket kommunikációval kísérik. Ezzel a kommunikációval elindul a gondozási feladatokhoz szükséges szokás-szabályrendszer megismerése. A gyermekek altatását dúdolással vagy halk altatódalok énekelgetésével, rövid mesékkel, verses mesékkel tesszük meghittebbé.

A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőnek a gyermekről adott jelzései kihatnak az önelfogadásra, a személyiség egészséges alakulására.

A gondozás jelentős mértékben befolyásolja a szokáskialakítást és az önállósodást.

Az egységes szokásrendszer gyakorlása, működtetése segíti a gyermekek eligazodását, biztonságérzetet ad.

Játék

Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét,
ezért szaporítja tapasztalatait.
Ő azt hiszi: csak játszik, de mi már tudjuk, mire megy a játék.
Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű
és tevékeny ember váljék belőle.”

(Varga Domokos)

A gyermekkor legfontosabb tevékenysége, amely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődését. A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek biztosításával (megfelelő hely, idő, eszköz, élmény) és nevelői magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet, a gyermekek kreatív megnyilvánulásait. A gyermek igényeitől és a helyzettől függően kezdeményez, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad elsősorban lehetőséget a társas kapcsolatok fejlődésére is. A többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

A játékhelyzetekben kialakult konfliktusokat igyekszünk a gyermekekkel közösen megoldani. A kisgyermeknevelő minden játékeszköz használatát bemutatja, ezzel elindítja a játéktevékenységhez szükséges szokások, szabályok kialakítását.

Mozgás

Csecsemő- és kisgyermekkorban a mozgás alapvető formái alakulnak ki, fejlődnek. A mozgásigény rendkívül nagy ebben az életkorban. Az egészséges gyermek örömmel ismétli a különböző mozdulatokat a szobában és az udvaron egyaránt, ezért biztosítjuk a gyermekek számára a mozgásteret, mozgásfejlesztő játékokat, melyek használata során gyakorolják a gyermekek az egyes mozgásformákat, fejlődik mozgáskoordinációjuk, harmonikussá válik a mozgásuk.

A mozgásfejlesztő eszközök szerepe az érdeklődés felkeltésében igen erős, ezért a kisgyermeknevelő többször variálja változatos mozgáseszközökkel a mozgásos tereket, hogy a gyermekek mozgás aktivitását fent tudja tartani.

Fontos szempont, hogy a környezet balesetmentes legyen, a veszélyforrásokat kiküszöböljük. Minél változatosabb mozgásra van lehetősége a gyermekeknek, annál nagyobb örömüket lelik a játékban.

Csecsemőknek olyan játszóhelyet kell biztosítani, amely védett, de elegendő hely áll rendelkezésre, pl.: hempergő, elkerített szobasarok.

A nagymozgásos játékokra a szabadban, udvaron, teraszon több lehetőség adott, mint a szobában. A szobai játékok sokféleségük folytán a kéz finommozgását és a nagymozgásokat is fejlesztik. A csoportszobában is szükségesek nagymozgásos játékok.

Az önállósági törekvések támogatása során a gondozási műveletekben való aktív részvétel a praktikus mozgások gyakorlására, finomítására ad lehetőséget.

Mondóka, ének

„A *szülők ritkán törődnek idejekorán a zeneérzék fejlesztésével. A legtöbb gyermek nem jut hozzá, hogy természetes zeneösztönét idejében foglalkoztassa. Ez pedig fejlesztés híján eltompul, az emberek többsége zenétlenül megy végig az életen, s még jó, ha nem sejti, mit vesztett."*

(Kodály Zoltán)

A bölcsődében sokrétű zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre ad lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelők kellemes ének- és beszédhangja, spontán dúdolgatása, ritmusos szövegmondása, a dallam és ritmushangszerek hallgatása, a közös éneklés. A gyermek életkori sajátosságaihoz, egyéni fejlettségéhez, érzelmi, hangulati állapotához igazodó, felelősséggel kiválasztott és alkalmazott játékos mondókák, gyermekdalok, népdalok és értékes egyszerű zeneművek felkeltik a kisgyermek érdeklődését, formálják esztétikai érzékenységét, zenei ízlését, segítik a hagyományok megismerését és továbbélését. A személyes kapcsolatban, játékhelyzetekben átélt mondókázás, éneklés, énekes ölbeli játékok, zenehallgatás pozitív érzelmeket keltenek, örömélményt, érzelmi biztonságot adnak a kisgyermeknek. Az ismétlődések, a játékos mozdulatok megerősítik a zenei élményt, a zenei emlékezetet. Érzelmi alapon segítik az anyanyelv, a zenei anyanyelv elsajátítását, a személyiség fejlődését, hozzájárulnak a kisgyermek lelki egészségéhez, valamint a csoportban a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez. A bölcsődei zenei nevelés eredményes megvalósítása lehetőséget nyújt a gyermek további zenei fejlődésére.

„ A bölcsődében a zenei hatás ugyanolyan egyszerűen és természetesen vegye körül a gyermeket, mint a beszéd és a zörejek. Nem kell az énekléshez külön foglalkozási programot szervezni, meghatározni az időpontot, időtartamot, hanem észre kell venni azokat a lehetőségeket, amikor a játékhelyzethez egy dal illene, vagy amikor a gyermek a vele való foglalkozásként igényelné az énekes játékot." (Forrai Katalin, 1994: 23)

Fontos, hogy gyermekeinknek továbbadjuk a népdal szeretetét, minél korábban, hogy fiatalságuk idején magukba szívják, hogy majdan továbbvigyék magukkal, s átadják utódaiknak.

Az óvodás gyermekek egy-egy körjátékkal, vagy ölbeli játékkal folyamatosan kedveskednek a bölcsődés gyermekeknek.

Vers, mese

Anyanyelve csak egy lehet az embernek”

(Kodály Zoltán)

A rövid versek, mesék a gyermek életelemévé válnak, ha kora gyermekkortól kezdve a nevelő élményszerűvé teszi. A rigmusos versek, mesék által fejlődik a kisgyermek képzelete, gondolkodása, emlékezete, beszéde. Szociális fejlődésére is hatással van. A képeskönyv nézegetés, verselés, mesélés bensőséges kommunikációs helyzet, így a kisgyermek számára alapvető érzelmi biztonság egyszerre feltétel és eredmény. Spontán jelenik meg a bölcsődei életben a gyermeki igénynek megfelelően, de a kisgyermeknevelő minél többször játszik a gyermekekkel ölbeli játékot a gyermek és a felnőtt érzelmi és fizikális kontaktusának, kialakítása érdekében.

Már a bölcsődés korú gyermek érzi a mondókák ritmikus varázsát, ezért minél több egyszerű mozdulatokkal kísérik azokat. A rövid kis állatmesék főhőseivel már azonosulni képes, ami fejleszti a gyermek empátiáját, gazdagodik szókincse. A mese a gyermeket segíti az izgalmak átélésében s az ebből fakadó önálló véleményalkotás megfogalmazásában. Minden nap hangzanak el ún. „Képzeld el…” mesék. Népmesékből, állatmesékből, művészi értékkel bíró irodalmi alkotásokból válogatunk. A motiválást segítik a bölcsődei korosztálynak megfelelő könyvek, bábok, melyek a gyermekek számára elérhető helyen vannak elhelyezve a puha mesesarokban, kuckóban. Bölcsődénkben a népi és az irodalmi műveknek egyaránt helye van. A kisgyermeknevelők minden ünnepre is „hoznak” a gyermekeknek verseket, rövid meséket. Reményeink szerint óvodáskorra kialakul bennük a mese, vers szeretete.

Alkotótevékenységek

„*Mihelyt a lélek szabadon, akadályok nélkül közölheti magát,*
elő áll a hiánytalan művészeti hatás.”

(Kodály Zoltán)

Az öröm forrása maga a tevékenység – az érzelmek kifejezése, az alkotás, nem az eredmény számít, hanem valaminek a létrehozása, melyben megjelenik az önkifejezés. A gyermekek sok anyaggal találkoznak, amiből létrehozhatnak valami új produktumot.

A kisgyermeknevelő megismerteti a gyermekeket ezekkel az anyagokkal, és megmutatja nekik, hogy mit lehet ezekből az anyagokból készíteni. Közben ösztönzi őket, hogy egyéni megoldásokat találjanak ki. A kisgyermeknevelő a gyermek spontán kezdeményezésére építve segíti az alkotókedv, készség kibontakozását. A gyermek alkotásának elismerésével és megbecsülésével, megőrzésével segítheti az alkotótevékenységek iránti érdeklődést és a személyiségfejlődésre gyakorolt hatások érvényesülését.

Kreativitásukat, képzelő erejüket, vizuális emlékezetüket, gondolkodásukat, emlékezetüket, problémamegoldó képességüket, szem-kéz koordinációjukat,

finommotorikájukat fejlesztjük az alkotások által. Fontos, hogy hagyjuk a gyermekeket szabadon alkotni.

A gyermekek az e célra kialakított alkotó térben tevékenykedhetnek, ahol különböző alkotások készülnek, melyek a csoportszobát díszítik, hogy a gyermekek sokáig gyönyörködhessenek alkotásaikban.

Egyéb tevékenységek

Ezek a tevékenységek valamilyen élethelyzet közös előkészítéséhez és megoldásához, az egymásról és a környezet szépségéről való gondoskodáshoz kapcsolódnak (pl. virághlocsolás, gyümölcsnap előkészítése, ősszel a levelek gereblyézése… stb.). Az öröm forrásai az együttesség, a közös munkálkodás és a tevékenység fontosságának, hasznosságának átélése. A gyermekek bármikor bekapcsolódhatnak, és bármikor kiléphetnek, az önkéntesség nagyon fontos, a tevékenykedés nem lehet feladat. A helyzetek lényeges tanulási lehetősége az egymásra épülő elemekből álló műveletsorhoz igazodással próbálkozás, az együttműködés és a feladatok megosztása. Az egyes tevékenységek fejlesztik az ízlést, a hétköznapi élet esztétikuma iránti igényességet, a mások felé fordulást, mások igényeinek figyelembe vételét és az empátiát.

AZ ELLÁTÁS IGÉNYBEVÉTELÉNEK MÓDJA

A bölcsődébe való felvételre jelentkezésre egész év folyamán lehetőség van. Amennyiben üres férőhelyek vannak, a felvétel az év minden időszakában lehetséges. Jelentkezéseket csak az adott nevelési évre fogadunk el, évekre előre való jelentkezésre nincs lehetőség.

Feltétel, hogy az igénylők személyazonosságukat igazoló okmányaik bemutatásra kerüljenek, továbbá orvosi igazolás arról, hogy a gyermek egészséges és közösségbe mehet, illetve egyéb igazolások arról, hogy milyen jogosultság alapján kérik a ellátást.

A felvételre jelentkezők előjegyzésbe kerülnek. A felvételről ill., az elutasításról értesítést kapnak a szülők. Elutasításra férőhely hiány miatt kerülhet sor. A bölcsődébe elsősorban Kőszeg Város közigazgatási területéről érkező 20 hetes- 3 éves korú gyermekeket veszünk fel, bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel (lakcímkártyával igazolva), az Alapító Okirat 4.5 pontja alapján.

A bölcsődébe felvehető az a gyermek, akiről a szülei munkavégzésük, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük, szociális helyzetük miatt nem tudnak napközbeni ellátásukról gondoskodni.

A felvételnél előnyt élvez a három vagy többgyermekes családok, az egyedülálló szülő, az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, akinek szülője vagy más törvényes képviselője igazolja, hogy munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll.

A felvételt kezdeményezheti a szülő, törvényes képviselő, vagy annak beleegyezésével a területi védőnő, házi gyermekorvos vagy a háziorvos, családgondozó, gyámhatóság, szakértői bizottság.

Az ellátás megkezdése előtt a bölcsődevezető megállapodást köt a szülővel vagy törvényes képviselővel.

A felvétel feltételeit, módját a Szervezeti és Működési Szabályzat melléklete, illetve a Felvételi Szabályzat részletesen tartalmazza.

A nevelés-gondozás valamennyi helyzetének célja a gyermek testi-lelki harmóniájának elősegítése, melyhez hozzátartozik a személyi- és tárgyi környezettel való harmónia is, ezért a nevelés-gondozás valamennyi helyzetében lehetőséget kell biztosítani a kisgyermek számára ahhoz, hogy érdeklődésének, pillanatnyi pszichés szükségleteinek megfelelően ismerkedhessen személyi- és tárgyi környezetével úgy, hogy viselkedési mintát és segítséget kapjon optimális és sokoldalú fejlődéséhez és szocializációjához.

A gondozás (testi szükségletek kielégítése) és a játék a bölcsődei élet egyenrangúan fontos helyzetei, melyekben lényeges a gyermek szabad aktivitás iránti igényének és kompetencia érzésének erősítése.

A bölcsődei élet legyen élvezetes, részvételre motiváló és kielégítő tanulási élményeket biztosító, társas közegben zajló, interakciót ösztönző. A gyermekek számára biztosítani kell, hogy koruknak és fejlettségüknek megfelelően vegyenek részt az egyes élethelyzetek, tevékenységek előkészítésében, kiválasztásában, alakításában.

Valamennyi tevékenység, élethelyzet alakításának módszertani alapja a gyermek pozitív önértékelésének erősítése és a különböző faji, kulturális, vallási, nyelvi, nemi, valamint fizikai és mentális képességbeli különbözőségek tiszteletének kialakítása.

AZ ALAPELLÁTÁSON TÚLI, A CSALÁDI NEVELÉST TÁMOGATÓ SZOLGÁLTATÁSOK

A bölcsőde az alapellátás prioritása mellett családtámogató szolgáltatásokat szervezhet, ill. más szolgáltató felkérésére szakmai segítőként közreműködhet azok megvalósításában.

Ezeket a szolgáltatásokat a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekeknek és családjaiknak többletként (a megállapodás szerint rögzített külön díjazás fejében) biztosíthatja a bölcsőde.

Ha a bölcsődében működik ilyen szolgáltatás, akkor azt a bölcsődei ellátásban nem részesülő gyermekek orvosi igazolás nélkül vehetik igénybe. A szülő nyilatkozatot ír alá, hogy gyermeke egészséges, és bemutatja a kötelező védőoltásokról szóló igazolást, illetve a gyermek egészségügyi kiskönyvét.

A szolgáltatások térítési díját a bölcsőde saját hatáskörben, a fenntartóval egyeztetve állapítja meg. Az egyes szolgáltatások jellemzőit, az igénybevétel lehetséges módjait valamint a díjazást egyértelműen megfogalmazva, írásban rögzítik.

Bölcsődénk az alapellátásra kapott működési engedélyt. Nem végzünk alapellátáson túli szolgáltatást.

DOKUMENTÁCIÓ

A bölcsőde a gyermek fejlődésének nyomon követése, a fejlődési folyamat alakulásáról való tájékozódás céljából az egyes módszertani javaslatokban megfogalmazott módon dokumentációt vezet.

A dokumentáció vezetése, az abban szereplő adatok, információk felhasználása a gyermekről való lehető legmagasabb színvonalú gondoskodás biztosítása, a gyermek fejlődésének segítése, a hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányoknak és következményeiknek enyhítése érdekében történik. A dokumentáció semmiféleképpen sem a gyermekek minősítését szolgálja.

A dokumentáció vezetésénél fontos szempontok: a tárgyszerűség (objektivitás), a validitás (a szempontok, kategóriák, kritériumok stb. alkalmasak annak a helyzetnek, folyamatnak a jellemzésére, amelyre használják őket), a hitelesség, az árnyaltság, a rendszeresség ill. a folyamatosság. A dokumentáció vezetésénél és őrzésénél a személyiségi jogokat a legmesszebbmenőkig figyelembe vesszük.

Bölcsődevezető által vezetett nyilvántartások, illetve kezelt dokumentumok:

- dolgozók – „Egészségügyi Nyilatkozat és vizsgálati adatok”
- Felvételi könyv
- Megállapodás az ellátás igénybevételéről
- szülői nyilatkozat a tájékoztatási kötelezettség megtörténtéről
- havi statisztika
- Nyilatkozat a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételéhez
- Térítési díj nyilvántartása
- Nyilvántartás az ellátási napokról
- Nyilvántartás az étkezést igénybe vevőkről
- Gyermekétkeztetés – intézményi térítési díj kedvezmény – elszámolása
- Ingyenes étkezés – önkormányzathoz
- bölcsődei éves kimutatás
- fertőző betegségekről történő kimutatás
- dolgozók szabadságának nyilvántartása
- dolgozók jelenléti kimutatása
- dolgozó nyilatkozata arról, hogy nem folyik ellene gyermekbántalmazás miatt eljárás
- dolgozók továbbképzési kötelezettsége teljesítésének nyilvántartása
- kis- és nagyértékű eszközök nyilvántartása (leltár)
- munkavédelmi napló vezetése
- szakmai program készítése
- éves munkaterv, beszámoló készítése

A kisgyermeknevelő által vezetett dokumentumok:

- Gyermek-fejlődési dokumentáció
- Gyermekekről vezetett napi jelenléti kimutatás
- Fejlődési napló
- Csoportnapló
- Családi füzet

AZ IGÉNYBE VEVŐK ÉS A SZEMÉLYES GONDOSKODÁST VÉGZŐ SZEMÉLYEK JOGAI ÉS AZOK VÉDELME

A gyermekek alapvető jogait és kötelességeit „A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról” szóló 1997. évi XXXI. Törvény szabályozza.

Bölcsődénk szorosan együttműködik a családokkal, azok szükségleteihez, igényeihez igazodva végzi a gyermekek napközbeni nevelését-gondozását.

Segítséget nyújtunk a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői kötelességek teljesítéséhez, illetve gondoskodunk a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról.

Fontos az egyenlő bánásmód érvényesítése, a gyermek személyiségének tiszteletben tartása, az egyéni fejlettséghez és szükségletekhez igazodó szakmai munka.

Bölcsődénk gyermekjóléti ellátást biztosító intézmény. Házirendünk a törvényben meghatározott keretek között állapítja meg a gyermekek és felnőttek jogai gyakorlásának és kötelességei teljesítésének szabályait.

A Házirend a bölcsődében mindenki által jól látható helyen ki van függesztve és az első szülői értekezleten ismertetésre kerül.

Érdekképviseleti Fórum:

Bölcsődénkben szülőkből, kisgyermeknevelőkből álló Érdekképviseleti Fórum működik. A nevelési év első szülői értekezletén választjuk meg a tagjait. A Fórum szükség szerint, de legalább évente 1 alkalommal ülésezik. A felmerülő panaszokról, problémákról dönt, intézkedéseket kezdeményez a megfelelő érdekképviseleti szerveknél, mely a gyermekek jogait szem előtt tartja. Az Érdekképviseleti Fóruma bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek érdekeinek védelmét, képviseletét szolgálja és végzi.

A Fórum működésének célja, hogy megteremtse a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek szülei/törvényes képviselői, a fenntartó és az intézmény képviselői közötti együttműködés szélesebb körben értelmezett alapját.

További cél, hogy a bölcsődei ellátással kapcsolatban esetlegesen felmerülő panasz, probléma mihamarabb azon a helyen nyerjen orvoslást, ahol felmerül.

A Fórum szavazati jogú választott tagja (Gyvt. 35§ (2) bekezdésének b; c; d pontja alapján):

- a bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek szülei/törvényes képviselői
- a bölcsőde dolgozóinak képviselői
- az intézmény fenntartójának képviselője.

A Fórum tagjainak száma:

- szülő/törvényes képviselő 3 fő
- bölcsődei dolgozók képviselője 2 fő
- fenntartó képviselője 1 fő

A szülők/törvényes képviselők képviselőire gyermekcsoportonként a szülők önmaguk tesznek javaslatot. A javasolt személyek közül egységenként megtartott szülői értekezleten 3 főt választanak, egyszerű többségi szavazással.

A bölcsőde dolgozóinak képviselőit a dolgozók maguk közül választják.

A fenntartó képviselőjét a Képviselő-testület jelöli ki.

A Fórum tagjai maguk közül elnököt választanak.

Gyermekvédelem:

Ha a bölcsődében gyermeket veszélyeztető problémát észlel a kisgyermeknevelő, a bölcsődevezetővel együtt koordinálja a gyermekvédelmi munkát.

A gyermekvédelmi felelős személyéről, elérhetőségéről a szülőket a nevelési év elején tájékoztatjuk.

Célunk: a prevenció, a gyermek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve segítségnyújtás, együttműködés a családokkal, különböző szakemberekkel. Olyan feltételek megteremtésére törekszünk, ahol minden gyermek biztonságban és jól érzi magát, és képességeit, készségeit a lehető legjobban ki tudjuk bontakoztatni.

Minden évben gyermekvédelmi beszámolót készítek az előző év gyermekvédelmi területét érintő munkánkról a Család- és gyermekjóléti szolgálat felé, valamint évente egy alkalommal az általuk megtartott megbeszélésen, értekezleten is részt veszek.

SZAKMAI TOVÁBBKÉPZÉSEK MÓDJA, FORMÁI

A bölcsődei kisgyermeknevelőknek továbbképzési kötelezettségük van. A személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról szóló 9/2000. (VIII.4.) SZCSM rendelet alapján a bölcsődében dolgozó szakemberek képzéseken vesznek részt. A továbbképzési időszak tartama hat év.

A továbbképzésre kötelezettnek egy továbbképzési időszak alatt felsőfokú végzettség esetén 80, egyéb szakképesítés esetén 60 kreditpontot kell megszereznie.

Továbbképzési terv szerint évente folyamatosan vesznek részt képzéseken a kisgyermeknevelők és a bölcsődevezető egyaránt.

A továbbképzés teljesítési idejének meghatározásakor a továbbképzésen történő részvételről kiállított igazolás, illetve bizonyítvány kiállításának az időpontja az irányadó.

Minősített továbbképzési programok:

- *szakmai tanfolyam*
- *szakmai személyiségfejlesztő foglalkozás*
- *szakmai tanácskozás*
- *külföldi vagy hazai tanulmányút*
- *szakmai műhely*

A továbbképzési pontértékek teljesítéséhez legalább egy továbbképzés céljából szervezett tanfolyamon való részvétel szükséges.

A kisgyermeknevelők szakmai tudásukat bővítik, folyóiratokkal, szakkönyvekkel, továbbképzésekkel, tapasztalatcserékkel.

A SAJÁTOS NEVELÉSŰ IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSE-GONDOZÁSA

A bölcsőde végezheti a sajátos nevelési igényű gyermekek korai habilitációs és rehabilitációs célú nevelését és gondozását is a gyermek legfeljebb 6 éves koráig /A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatóságról szóló 1997. évi XXXI. törvény/.

Fontos, hogy ezek a gyermekek minél korábban bekerüljenek a bölcsődébe, függetlenül attól, hogy a korai fejlesztést a bölcsőde biztosítja (szakértői szakvélemény alapján) számukra, vagy sem. A cél elsősorban az, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek részt vehessen a napközbeni ellátásban, számára biztosítani tudjuk az esélyegyenlőség lehetőségét.

A habilitáció a fogyatékos (veleszületett vagy kora gyermekkorban kialakult, 3 éves koráig), akadályozott gyermek életre való felkészítését, társadalmi életre alkalmassá tételét jelenti. A habilitációnál nagyon fontos az életkor, tehát minél korábbi a felismerés, annál korábban kezdődhet meg a fejlesztés, a gondozás. A segítségnyújtás tehát azt is feltételezi, hogy a gyermeknek napközben a bölcsődében biztosítjuk az ellátását, ugyanakkor a fejlesztést egy másik intézmény végzi. A bölcsődében a sajátos nevelési igényű gyermekek egészséges közösségbe való integrálása önmagában is fejlesztő hatással bír.

A sajátos nevelési igényű gyermek elhelyezési módja a bölcsődében:

Amennyiben sérült gyermek kéri felvételét bölcsődénkbe, csak teljes integrációs elhelyezését tudjuk biztosítani a ház adottságai, a csoportok száma, valamint a tárgyi feltételek miatt.

Egészséges bölcsődei csoportban egy vagy két sajátos nevelési igényű gyermeket tudunk fogadni.

Ellátását két egészséges gyermek gondozásához szükséges személyi feltételek biztosításával oldjuk meg, így a csoportlétszám maximum 10 fő lehet.

A gyermek fejlődő személyiségét a genetikai, érési sajátosságok, az őt körülvevő környezeti hatások együttese határozza meg. Ezért fontos a családokkal együtt biztosítani a szükségleteit kielégítő, egyéni fejlődését elősegítő gondoskodást, nevelést, valamint az optimális személyi, és tárgyi környezet megteremtését a bölcsődében.

ZÁRADÉK

A bölcsőde Szakmai programját készítette:

Polgárné Varga Hajnalka bölcsődevezető – 2017.

Intézmény-átszervezés miatt módosításra került: 2020. július 31.

Hatályos: 2020. szeptember 1-től

Kőszeg, 2020. ……..

Ph.

Polgárné Varga Hajnalka
bölcsődevezető

MELLÉKLETEK

BÖLCSŐDEI FELVÉTELI KÉRELEM

A felvételre kért **gyermek** adatai:

Név	
Születési hely, idő	
TAJ- szám	
Lakcím	

Édesanya adatai:

Név	
Születési név	
Születési hely, idő	
Lakcím	
Telefonszám	
E-mail cím	
Foglalkozás	
Munkahely neve, címe	
Munkahely tel.száma	

Édesapa adatai:

Név	
Születési név	
Születési hely, idő	
Lakcím	
Telefonszám	
E-mail cím	
Foglalkozás	
Munkahely neve, címe	
Munkahely tel.száma	

Házastárs, élettárs adatai: (amennyiben nem azonos a fentivel)

Név	
Születési név	
Születési hely, idő	
Lakcím	
Telefonszám	
Foglalkozás	
Munkahely neve, címe	
Munkahely telefonszáma	

Eltartott gyermekek száma összesen:…… fő

A további eltartott gyermekek	
neve:	**születési ideje:**

A bölcsődei **ellátás** igénybe vételének várható **kezdete**:……

Azon körülmény(ek), amelyekre tekintettel a törvényes képviselő a gyermek bölcsődei felvételét kéri (a megfelelő(ke)t kérjük bejelölni):

- a gyermek szüleinek, gondozóinak, nevelőinek munkavégzése
- a gyermek szüleinek, gondozóinak, nevelőinek munkaerő-piaci részvételét elősegítő programban, képzésben való részvétele
- a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül
- a gyermeket egyedülálló (hajadon, nőtlen, özvegy, elvált, vagy házastársától külön él, kivéve, ha élettársa van) szülője neveli
- a felvételre kért gyermekkel együtt a családban nevelt kiskorú gyermekek száma eléri vagy meghaladja a három főt
- a gyermek családja családgondozásban részesül, és a gyermek fejlődése érdekében állandó napközbeni ellátásra van szükség
- a gyermek szülője orvosilag igazolt állapota miatt az ellátást biztosítani egyáltalán nem vagy csak részben tudja
- a gyermeket gyámhatósági határozat alapján gyámként kirendelt hozzátartozója neveli
- a gyermek háztartásában (az egy lakásban együtt lakó személyek közössége) az 1 főre jutó havi jövedelem a mindenkori öregségi nyugdíjminimum legkisebb összegének 150%-át nem haladja meg

A kérelem egyéb indoka:
……..
……..……
……..…….
……..

Büntetőjogi felelősségem tudatában kijelentem, hogy a fenti adatok a valóságnak megfelelnek. Hozzájárulok továbbá ahhoz, hogy Kőszegi Közös Önkormányzati Hivatal az általam közölt adatokat ellenőrizze.

Kőszeg, ……. év …….. hó …… nap

…….. …….
Szülő aláírása Szülő aláírása

Bölcsőde tölti ki!

A kérelem beadásának időpontja: …… év …….. hónap ……. nap

Kérelmet átvevő aláírása: ……

Bölcsődevezető aláírása: ……....

Ikt.sz.: Felvételi könyv száma:

Megállapodás

gyermekek napközbeni ellátása - bölcsődei ellátás igénybevételéhez

Mely létrejött egyrészről: **Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde Bölcsődéje** (9730 Kőszeg, Bajcsy Zsilinszky Endre u. 25.), mint a bölcsődei ellátást biztosító intézmény, képviseletében eljáró: Polgárné Varga Hajnalka intézményegység-vezető, (továbbiakban bölcsődevezető), másrészt a bölcsődei ellátásban részesülő gyermek szülője _____ (törvényes képviselője) között.

1. Az ellátást igénybe vevő törvényes képviselője:
Neve:
Születési neve:
Születési helye, ideje:
Anyja neve:
Lakcíme:
Szem. ig. száma:
között, az alábbi feltételek szerint.

2. A bölcsődei ellátást igénybe vevő:

Neve:
Születési helye, ideje:
Anyja neve:
Lakcíme:
TAJ száma:

3. Az intézmény fenntartója: Kőszeg Város Önkormányzata
9730 Kőszeg, Jurisics tér 8.

4. Intézményben a bölcsődei ellátás kezdete: 20__. év _____ hónap __. napjától

a bölcsődei ellátás megszűnésének időpontja: 20___. év augusztus hó 31. nap

5. Ellátás időtartama:

- határozatlan időtartamra: jogosultsági feltételek megszűnéséig.
- határozott időre: 20__.08.31-ig biztosítja.

6. Bölcsődei ellátás a 1997. évi XXXI. tv. (továbbiakban Gyvt.) 42. §-a értelmében
A bölcsődei ellátás keretében a három éven aluli gyermekek, napközbeni ellátását kell biztosítani. Bölcsődei ellátást biztosíthat a bölcsőde, mini bölcsőde, a munkahelyi bölcsőde és a családi bölcsőde.

7. A bölcsődei ellátás megszüntetésének esetei a Gyvt. 37/A. § értelmében:

- 37/A. § (1) Ha e törvény másképp nem rendelkezik, a személyes gondoskodást nyújtó ellátás megszűnik
- a határozott idejű elhelyezés esetén a megjelölt időtartam - illetve a meghosszabbított időtartam - leteltével,
- a jogosultsági feltételek megszűnésével.
- (2) Az önkéntesen igénybe vett gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátás megszüntetését a jogosult, illetve törvényes képviselője kérelmezheti, melynek alapján az intézményvezető az ellátást megszünteti. Az ellátás a megegyezés időpontjában, illetve ennek hiányában a megállapodásban foglaltak szerint szűnik meg.
- (3) Az intézményvezető az önkéntesen igénybe vett gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátást megszünteti, ha a jogosult a házirendet ismételten súlyosan megsérti, vagy az ellátás feltételei, okai már nem állnak fenn.
- (4) Az intézményvezető az önkéntesen igénybe vett gyermekjóléti és gyermekvédelmi ellátás megszüntetéséről, valamint az ellene tehető panaszról írásban értesíti a jogosultat vagy törvényes képviselőjét. Egyet nem értés esetén a jogosult vagy törvényes képviselője az értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül a fenntartóhoz fordulhat.
- Meg kell szüntetni annak a gyermeknek a bölcsődei ellátását, aki orvosi szakvélemény alapján egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható.
- Abban az esetben, ha a jogosult az ellátást három hónapig bejelentés nélkül nem veszi igénybe.
- A jogosult halála esetén.

A házirend súlyos megsértése: A házirend súlyos megsértésének minősül, ha a szülő a bölcsőde működési rendjét akadályoztatja. Ebben az esetben a bölcsődevezető, az intézményvezető gyermekvédelmi intézkedéseket is kezdeményezhet.

A bölcsődevezető az önkéntesen igénybe vett bölcsődei ellátás megszűntetéséről, valamint az ellene tehető panaszról írásban értesíti a jogosultat, vagy törvényes képviselőjét.

Egyet nem értés esetén a jogosult vagy törvényes képviselője az értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül, a fenntartóhoz fordulhat. A fenntartó végrehajtó határozatáig az ellátást biztosítani kell.

Az ellátás megszűnésekor a felek elszámolnak egymással, amely kiterjed

- az étkezési díj rendezésére,
- az intézmény tárgyi eszközeiben okozott szándékos károkra.

8. A bölcsődei ellátásunk a gyermek számára a 15/1998.(IV.30) NM rendelet 41.§ alapján biztosítja:

- A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja (10. melléklet), és a helyi szakmai programunk szerinti nevelés és gondozás feltételeit, és az ehhez kötelezően biztosítandó eszközöket és felszereléseket (11. melléklet).

- A gyermek életkorának és egészségi állapotának megfelelően biztosítjuk a nevelés és gondozás feltételeit, a szülő közreműködésével történő fokozatos beilleszkedés lehetőségét, a játéktevékenység feltételeit, a szabadban való tartózkodás feltételeit.
- A gyermek élettani szükségleteinek és az egészséges táplálkozás követelményeinek megfelelő étkeztetést. A bölcsődében az étkeztetést a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló miniszteri rendeletben foglaltaknak megfelelően kell biztosítani.

A bölcsődei ellátásunk a szülő számára biztosítja:

- A házirend megismertetését
- Az adaptációhoz szükséges időt és feltételeket.
- A tájékoztatást a gyermekével napközben történt eseményekről.
- Megismerhesse a gyermek ellátásával kapcsolatos dokumentációkat.
- Megismerhesse a gyermekcsoport életét, napirendjét.
- Tanácsot, tájékoztatást kérjen és kapjon.
- Az intézmény működését illetően mondjon véleményt és tegyen javaslatot.

9. A tájékoztatási kötelezettséget a Gyvt.33§-a szerint kell megvalósítani: A személyes gondoskodás feltételeiről a kérelem benyújtásakor a kérelmezőt tájékoztatni kell. A személyes gondoskodást nyújtó ellátás esetén az ellátás megkezdésekor az ellátásra jogosult gyermeket és törvényes képviselőjét, tájékoztatni kell:

- Az ellátás tartalmáról és feltételeiről.
- Az intézmény által vezetett, reá vonatkozó nyilvántartásokról, a törvényes képviselő köteles az intézményi nyilvántartásokhoz szükséges adatokról és **azokban történő változásokról 8 napon belül információt szolgáltatni.**
- Az ellátásra jogosult gyermek és hozzátartozói közötti kapcsolattartásról, különösen a távozás és a visszatérés rendjéről.
- Az érték -és vagyonmegőrzés módjáról.
- A bölcsőde házirendjéről.
- A panaszjoga gyakorlásának módjáról.
- A fizetendő térítési díjról.
- A jogosult jogait és érdekeit képviselő érdekképviseleti fórumról.

A szülő a tájékoztatás megtörténtéről a megállapodás végén aláírásával nyilatkozik.

10. A gyermekétkeztetési díj mértékét Kőszeg Város Önkormányzata Képviselő-testülete rendeletben határozza meg.

11. A gyermekétkeztetésére és a kedvezményekre, támogatásokra való jogosultság feltételei: (1997. évi XXXI. törvény 151§ alapján)

A gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj 100%-át normatív kedvezményként kell biztosítani, azaz ingyenes étkeznek, ha

- a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,

- gyermeket nevelésbe vették
- olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentett összegének 130%-át,

12. A bölcsődei étkeztetésért térítési díjat a szülő vagy a törvényes képviselő köteles megfizetni. Az étkezési díj kiegyenlítése utólag-a Kőszegi Közös Önkormányzati Hivatal által kiállított számla alapján-postai csekkel vagy banki átutalással az OTP-nél vezetett 11747051-15420909-10650008 számú Óvodai és bölcsődei Étkeztetés nevű számlára lehetséges a tárgyhót követő hónapban.
Az étkezést a bölcsőde - a fenntartó által kötött ellátási szerződés keretében - a JustFood Kft. vállalkozásában üzemeltetett konyháról biztosítja.
A napi étkezési díj összege: **…….Ft + ÁFA/nap.**
Diétás étkezési díj összege: …….. **Ft + ÁFA/nap.**
Az intézmény vállalja _____ nevű gyermek Taj száma: _____ napközbeni ellátását, bölcsődei alapellátás formájában hétköznapokon 6:30 – 16:30 óra közötti időtartamban biztosítja.

13. Ha **a szülő gyermekét betegség vagy más ok miatt nem hozza bölcsődébe**, a bölcsődevezetőnél, illetve a kisgyermeknevelőknél köteles bejelenteni a távolmaradást és annak várható időtartamát, valamint a távolmaradásra okot adó körülmény megszűnését és azt, hogy a gyermek mikor veszi igénybe újból a gyermekétkeztetést. Az étkezés lemondásánál a hiányzás első napját a szülőnek fizetni kell. A lemondást minden reggel 9:00-ig tudják a szülők telefonon vagy személyesen megtenni. A bejelentést követő naptól a távolmaradás idejére mentesül a gyermekétkeztetésért fizetendő térítési díj fizetésének kötelezettsége alól a szülő vagy törvényes képviselő.

14. A bölcsőde nyáron 5 hétre, **télen a két ünnep között zárva tart a fenntartó döntése alapján**. A nyári zárás időpontjáról a szülőket február 15.-ig tájékoztatjuk. Nevelés-gondozás nélküli munkanap a bölcsődében április 21-e, vagy ha az heti pihenőnapra vagy munkaszüneti napra esik az azt követő legközelebbi munkanap.

15. A szülői felügyeletet gyakorló személy a házirendet betartja, valamint együttműködik az ellátásban közreműködő személyekkel.

16. Bölcsődénk a Gyvt.35-36.§ alapján **Érdekképviseleti Fórumot** működtet, melynek munkájában a szülők, a kisgyermeknevelők és a Fenntartó képviselője vesznek részt.

Az Érdekképviseleti Fórum dönt az elé terjesztett bölcsődei panaszokról, intézkedéseket kezdeményez. Az Érdekképviseletei Fórumnak címzett panaszt a bölcsődevezetőnél kell benyújtani.

17. A szülő a megállapodásban foglalt, a bölcsőde részéről fennálló kötelezettségek elmulasztása esetén **panaszával a bölcsődevezetőhöz, az intézményvezetőhöz, valamint a fenntartóhoz fordulhat**.

18. A személyes adataim kezeléséről (2011.évi CXII. tv. 5.§ (1), a 1993. évi III. tv. 20§ értelmében a tájékoztatást megkaptam. Az intézmény tájékoztatott az országos rendszerbe való jelentésről. (KENYSZI)

19. Hozzájárulok és engedélyezem, hogy gyermekemről az intézményben készített fotókat, videó-felvételeket a bölcsőde esetlegesen szakmai anyagaiban (Szakmai Program, tájékoztató, faliújság, szakmai előadások, konferenciákon, honlapon, kiadványokon, szakmai filmeken stb.,) felhasználhassa és nyilvánosságra hozhassa.

Igen **Nem**

Az ellátást igénylő kijelenti, hogy jelen megállapodásban és a házirendben foglaltakat megismerte, megértette és aláírásával egyidejűleg egy példányát átvette.

Kőszeg,_____

Szülő/gondviselő Bölcsődevezető

HÁZIREND

A Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde vezetése, valamint Szülői Szervezete ezen dokumentum által a törvényes működést biztosítja.
A házirend betartása és betartatása a bölcsőde minden dolgozójának kötelessége.
A házirend a gyermekek mindenek felett álló érdekének figyelembevételével készült.

Intézmény neve, címe:	Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde 9730 Kőszeg, Várkör 42.
Intézményvezető:	Guttmann Ferencné
Intézményvezető elérhetősége:	94/360-199 kozpontiovi@microweb.hu
Intézményvezető székhelye:	9730 Kőszeg, Várkör 42.

Az intézmény vezető-helyetteseinek neve:

Kövesdi Gáborné
Fogadóórája: minden hónap utolsó hétfőjén: 13 – 14 óráig
Gyuráczné Kiss Marietta
Fogadóórája: minden hónap második hétfőjén: 13 – 14 óráig

Bölcsőde neve, címe:	Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde Bölcsődéje 9730 Kőszeg, Bajcsy-Zsilinszky Endre utca 25.
Telefonszám:	06/94/656-130
Mobilszám:	06/30/237-0534
Email-cím:	koszegibolcsi@gmail.com
Honlap:	koszegibolcsi-hu.webnode.hu
Bölcsődevezető:	Polgárné Varga Hajnalka
Gyermekjogi képviselő:	Pál Andrea
Gyermekjogi képviselő elérhet.:	munkaidőben 20/489-9582 andrea.pal@ijb.emmi.gov.hu
Intézmény fenntartója:	Kőszeg Város Önkormányzata 9730 Kőszeg, Jurisics tér 8. Elérhetőség: Igazgatási és Építéshatósági Osztály Osztályvezető: Mezei Virág 06/94/562-516; mezeiv@koszeg.hu

A Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde Bölcsődéjébe a felvétel önkéntes, kérelemre történik, melyet a gyermek törvényes képviselője terjeszthet elő a bölcsőde által kiadott formanyomtatványon. A kérelmet a bölcsőde vezetőjéhez kell benyújtani.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét a szülő hozzájárulásával a körzeti védőnő, a házi gyermekorvos vagy a háziorvos, családsegítő és gyermekjóléti szolgálat, illetve a gyámhatóság is kezdeményezheti.

A bölcsődei ellátás megkezdésekor az intézmény vezetője a gyermek törvényes képviselőjével megállapodást köt az alábbiakról:

- ellátás várható időtartamáról
- fizetendő étkezési díj mértékéről, a fizetésre vonatkozó szabályokról
- szolgáltatások formájáról, módjáról

Intézmény által nyújtott szolgáltatás:

- A bölcsődei ellátás alapelveire épülő szakszerű nevelés-gondozás.
- Napi négyszeri étkezés, nyugodt alvás, pihenés feltételeinek biztosítása.
- Gyermekek szabadlevegőn tartózkodásának biztosítása, egészséges életmód feltételeinek biztosítása.
- Életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő játéktevékenységek, megfelelő készségfejlesztés biztosítása.

- Különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében gondozásba ágyazott habilitáció, rehabilitáció segítése.

A gyermek számára nyújtott szolgáltatások módja:

- Vegyes életkorú gyermekcsoportban a szükségleteinek, igényeinek, fejlettségeinek megfelelően kialakított napirend a kisgyermeknevelő egyénre szabott nevelő-gondozó munkáján keresztül, biztosítja a gyermek fejlődését, személyiségének kibontakoztatását.

A bölcsődei ellátás megszűnik:

- a bölcsődei nevelési év végén, ha a gyermek a 3. életévét betöltötte
- a bölcsődei nevelési év szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-éig tart
- a gyermekorvos/szakorvos szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható, illetőleg magatartás zavara miatt veszélyezteti a többi gyermek egészségét.
- a házirend megsértése esetén.

Nyitva tartás: A bölcsőde munkanapokon 6.30-16.30-ig tart nyitva.

- A bölcsőde munkanapokon reggel **6.30-8.00 óráig** fogadja az érkező gyermekeket, **8.30-10.00 óráig** érkezhetnek a délelőtt folyamán a gyermekek.
  A gyermekek hazavitelére közvetlenül az étkezések után 12.00-kor illetve **14.50-16.30 óráig** van lehetőség.

- A bölcsődéből a gyermeket csak a szülői felügyeletet gyakorló személy, vagy az általa írásban megbízott, legalább 18. életévét betöltött személy viheti el.

- Bölcsődébe érkezéskor, amíg a szülő a gyermeket át nem adja a kisgyermeknevelőnek, illetve távozáskor, miután a szülő gyermekét átvette, a bölcsőde egész területén **a szülő viseli a teljes felelősséget gyermekéért**.

- A bölcsődei öltözőszekrény csak a gyermek ruhájának tárolását biztosítja A bölcsődébe behozott, otthagyott **tárgyakért nem tudunk felelősséget vállalni**.

- A bölcsődés gyermekek számára a gyermekcsoportokban nyaklánc, karkötő, gyűrű, nagy fülbevaló, karóra használata, viselése tilos, balesetveszélyes, fulladásveszélyes!

- A bölcsődébe csak **egészséges gyermek** hozható. A közösség egészsége érdekében 37,5 ^{o}C és ennél magasabb hőmérsékletű vagy antibiotikumot szedő, beteg, kiütéses vagy élősködővel fertőzött, illetve bármely fertőzés-gyanús gyermek a bölcsődét nem látogathatja. **A családban előforduló fertőző betegségről a bölcsődét értesíteni kell!**

- A gyermek **napközbeni megbetegedése** esetén a kisgyermeknevelő haladéktalanul **értesíti a szülőt**, vagy ha őt nem sikerül elérni, akkor a szülő által előzetesen pontos címmel és telefonszámmal megadott hozzátartozót, aki **köteles mielőbb gondoskodni a gyermek elviteléről**.

- A térítési díj elszámolása érdekében a szülő köteles gyermeke bármilyen okból eredő távolmaradását a hiányzás kezdő napján 9 óráig bejelenteni!

- A szülő a gyermek bölcsődei beszoktatása alatt a gyermekével együtt a csoportszobában tartózkodhat, de csak olyan tevékenységet folytathat, amely sem a saját, sem a többi gyermek nevelését/gondozását nem zavarja!

- A gyermekkel kapcsolatos észrevételeket, kérdéseket, problémákat a kisgyermeknevelőkkel való személyes találkozás során vagy a családi füzetbe történő bejegyzéssel lehet megtenni vagy negyedévente szülői értekezleten, ahol a kisgyermeknevelővel személyes beszélgetésre van lehetőség.

- **Az étkezési térítési díjak befizetésének ideje, módja**
  - Az étkezési térítési díj kiegyenlítése utólag – a Kőszegi Közös Önkormányzati Hivatal által kiállított számla alapján – postai csekkel vagy banki átutalással az OTP-nél vezetett 11747051-15420909-10650008 számú Óvodai és Bölcsődei Étkeztetés nevű számlára lehetséges, a tárgyhót követő hónapban. Csekk pótlására a Kőszegi Közös Önkormányzati Hivatal Pénzügyi és Gazdálkodási Osztályán, illetve az intézményben van lehetőség.
  - hiányzás esetén az étkezés lemondása: a csoportban dolgozó kisgyermeknevelőknél az adott napon, telefonon vagy személyesen, legkésőbb reggel 9.00-ig lehetséges, melynek érvényesítése csak a következő naptól történik!
  - a teljes hét lemondására előző hét pénteki napján 9.00 -ig van lehetőség.
  - A bejelentés elmulasztása esetén: a szülő nem tarthat igényt a térítési díj visszafizetésére, de betegség esetén, a hiányzás első napján zárt edényben elviheti a befizetett adagot (11.00 -11.30 között a konyhai bejáratnál)
  - Ha a gyermek bejelentés nélkül érkezik vissza a hiányzásból, az adott napon az étkezése nem biztosított.

- A gyermekcsoportokba **élelmiszert** behozni TILOS!

- A bölcsőde egész területén és a bölcsőde udvarán **az alkohol- és drogfogyasztás, a dohányzás szigorúan tilos!**

- **A** bölcsőde udvarára kerékpárt behozni, vagy az udvart területén tárolni balesetveszélyes és tilos!

- A babakocsikat csak az erre kijelölt helyen lehet tárolni, más helyiségbe betolni vagy bevinni tilos!

- **A bölcsőde az iskolai szünetek idején a – szülői igényfelmérések alapján – fenntartó által meghatározott időpontban zárva tart. A zárva tartások ideje alatt ügyeletet biztosítani nem tudunk!**

- Az ellátás körülményeit érintő kifogások vagy egyéb sérelem esetén a szülő panasszal élhet a Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde Bölcsődéjének vezetőjénél vagy az intézményvezetőnél.

  A bölcsődében Szülői Érdekképviseleti Fórum működik.

Kőszeg, 2020. augusztus 04.

…….. ……..

Guttmann Ferencné
intézményvezető

Polgárné Varga Hajnalka
bölcsődevezető

HELYISÉGEK/JÁTSZÓUDVAR

A bölcsődében a gyermekek ellátásához szükséges eszközöknek és felszereléseknek a jegyzékét a 6/2016. (III. 24.) EMMI rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet módosításáról 5. számú melléklete tartalmazza.

	A	**B**	**C**
	Helyiségek/játszóudvar	**Mennyiségi mutató**	**Megjegyzés** (X-megvan)
1.	csoportszoba	gyermekcsoportonként 1	X (40,50 m^2/ csoportszoba)
2.	gyermekfürdőszoba	gyermekcsoportonként 1	X ((16,20 m^2 illetve 9,75 m^2)
3.	gyermeköltöző (átadó helyiség, előszoba)	gyermekcsoportonként 1	X (A férőhelyszám figyelembevételével 2 gyermekcsoport számára közösen kialakítva.) (14,44 m^2)
4.	tároló helyiség	gyermekcsoportonként 1	Építéskor nem került külön kialakításra. Beépített szekrénnyel rendelkezünk, játékeszközök, kisebb dolgok tárolására.
5.	akadálymentes mosdó/ illemhely (szülők számára)	bölcsődénként 1	X (3,15 m^2)
6.	előtér/babakocsi tároló	bölcsődénként 1	X
7.	takarítószer raktár vagy szekrény	gyermekcsoportonként 1	X (2,97 m^2)
8.	játszóudvar	gyermekcsoportonként 1	X
9.	terasz	nevelési-gondozási egységenként 1	X (37,20 m^2)
10.	vezetői iroda	bölcsődénként 1	X (Dolgozók étkezőjével egy helyiségben kialakítva.) (9,36 m^2)
11.	kisgyermeknevelői szoba	bölcsődénként 1	----
12.	irattár	bölcsődénként 1	----
13.	felnőtt öltöző	bölcsődénként 1	X (11,31 m^2)
14.	felnőtt mosdó	bölcsődénként 1	X (2,24 m^2)
15.	felnőtt WC helyiség	bölcsődénként 1	X (1,44 m^2)
16.	felnőtt zuhanyzó	bölcsődénként 1	X (felnőtt öltözőben kialakítva)
17.	felnőtt étkező	bölcsődénként 1	X (Vezetői irodával egy helyiségben kialakítva.)
18.	főzőkonyha	bölcsődénként 1	----
19.	melegítő konyha	bölcsődénként 1	X (Felsővárosi Tagóvodával közösen, 29,38 m^2)
20.	előkészítő (hús, zöldség)	bölcsődénként 1-1	----

21.	tálaló-mosogató	bölcsődénként 1	X (Felsővárosi Tagóvodával közösen, 29,38 m^2)
22.	szárazáru raktár	bölcsődénként 1	----
23.	földes áru raktár	bölcsődénként 1	----
24.	ételhulladék tároló	bölcsődénként 1	X
25.	mosoda	bölcsődénként 1	---- (Dolgozók öltözőjében egy mosógép.)
26.	szeméttároló	bölcsődénként 1	X

BIBLIOGRÁFIA

1) Graph-Art Kft (2013): Jeles napok, népszokások. Graph-Art Kft. ügyvezetője, Debrecen
2) Magyar Bölcsődék Egyesülete (2017.01.01.): A bölcsődei nevelés – gondozás országos alapprogramja. Budapest.
3) 6/2016. (III. 24.) EMMI rendelet (2017.01.01.): a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet módosításáról
4) 5/1998. (IV. 30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
5) 1997. évi XXXI. törvény: a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
6) Balogh Lászlóné, Barbainé Bérci Klára, Kovácsné Bárány Ildikó, Nyitrai Ágnes Dr., Rózsa Judit, Tolnayné Falusi Mária, Vokony Éva (2012): A bölcsődei nevelés– gondozás szakmai szabályai, Módszertani levél. Szociális Füzetek, Budapest.

2. számú melléklet

Jegyzék a nevelési–oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről

(A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2. melléklete alapján)

Kötelező (minimális) eszköz és felszerelési jegyzék
Kőszeg Meseváros Óvoda és Bölcsőde
9730 Kőszeg, Várkör 42.

1. Helyiségek															
Eszközök, felszerelések	**Mennyiségi mutató**	**Rendelkezésre áll**													
		Meseváros Óvoda (székhely)		**Felsővárosi Tagóvoda**		**Horvátzsidányi Tagóvoda**		**Peresznyei Telephely**		**Újvárosi Tagóvoda**		**Kőszegfalvi Tagóvoda**		**Velemi Tagóvoda**	
		igen	**nem**	**igen**	**nem**	**igen**	**nem**	**igen**	**nem**	**igen**	**nem**	**igen**	**nem**	**igen**	**nem**
csoportszoba	gyermekcsoportonként 1	x		x		x		x		x		x		x	
gyermekágy/fektető tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) valamennyi gyermekágy tárolására alkalmas) csoportonként 1	x			x nevelői szobában öltözőben	x		x		x			x	x	
tornaszoba, sportszertárral	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	x (sport-szertár nem)		x		x			x	x		x			x
logopédiai foglalkoztató, egyéni fejlesztő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	x			x nevelői szobában		x	x		x			x	x	
óvodapszichológusi helyiség	ha az óvodapszichológus alkalmazása kötelező óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		x		x		x		x		x		x		x
játszóudvar	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	x		x		x		x		x		x		x	
intézményvezetői iroda	óvoda székhelyén és azon a telephelyen, amelyen az intézményvezető-helyettes, illetve tagintézmény-, intézményegység vezető-helyettes alkalmazása nem kötelező 1	x		x			x	x			x	x			x
intézményvezető-	ha az óvodában intézményvezető-helyettes		x		x		x		x	x			x		x

1. Helyiségek															
Eszközök, felszerelések	**Mennyiségi mutató**	**Rendelkezésre áll**													
		Meseváros Óvoda (székhely)		**Felsővárosi Tagóvoda**		**Horvátzsidányi Tagóvoda**		**Peresznyei Telephely**		**Újvárosi Tagóvoda**		**Kőszegfalvi Tagóvoda**		**Velemi Tagóvoda**	
		igen	**nem**	**igen**	**nem**	**igen**	**nem**	**igen**	**nem**	**igen**	**nem**	**igen**	**nem**	**igen**	**nem**
helyettesi iroda	alkalmazása kötelező (székhelyen és telephelyen) 1		(önállóan nem,)												
tagintézmény-, intézményegység vezető-helyettes	Ha az óvodában tagintézmény-, intézményegység vezető-helyettes alkalmazása kötelező, székhelyen és telephelyen 1	-			x	x		x			x		x	x	
óvodatitkári iroda	ha az óvodában az óvodatitkár alkalmazása kötelező óvoda székhelyén 1	x			x		x		x	x			x		x
nevelőtestületi és könyvtárszoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	x		x			x		x	x			x	x	
általános szertár/raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	x			x	x		x		x		x		x	
többcélú helyiség (szülői fogadásra, tárgyalásra, ünnepek megtartására alkalmas helyiség)	óvodánként (székhelyen vagy telephelyen) 1		x (önállóan nem)		x önállóan nem)	x		x		x			x	x	
orvosi szoba, elkülönítő szoba	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		x önállóan nem)		x önállóan nem)		x	x			x		x		x
gyermeköltöző	gyermekcsoportonként 1		x részben	x (2)		x		x		x		x		x	
gyermekmosdó, WC helyiség	gyermekcsoportonként 1 (WC - nemenként 1)		x részben	x (2)		x		x		x		x		x	
felnőtt öltöző	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2	x		x			x	x		x		x		x	
felnőtt mosdó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma több mint hat 2, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1		x	x			x	x		x			x		x
felnőtt WC helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1 amennyiben az óvodai csoportok száma		x részben	x		x		x		x		x		x	

1. Helyiségek															
Eszközök, felszerelések	**Mennyiségi mutató**	**Rendelkezésre áll**													
		Meseváros Óvoda (székhely)		**Felsővárosi Tagóvoda**		**Horvátzsidányi Tagóvoda**		**Peresznyei Telephely**		**Újvárosi Tagóvoda**		**Kőszegfalvi Tagóvoda**		**Velemi Tagóvoda**	
		igen	**nem**	**igen**	**nem**	**igen**	**nem**	**igen**	**nem**	**igen**	**nem**	**igen**	**nem**	**igen**	**nem**
	több mint hat, vagy az óvoda épülete emeletes, szintenként 1														
felnőtt zuhanyzó	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		x	x			x	x		x			x		x
mosó, vasaló helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	x		x			x	x		x			x	x	
szárító helyiség	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	x			x		x	x		x			x	x	
felnőtt étkező	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		x		x		x	x		x			x		x
főzőkonyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		x		x		x		x		x		x		x
melegítő konyha	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	x		x		x		x		x		x		x	
tálaló-mosogató	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	x		x		x		x		x		x		x	
szárazáru raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	x			x		x		x		x		x	x	
földesáru raktár	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		x		x		x	x			x		x	x	
éléskamra	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		x		x		x	x			x		x		x
karbantartó műhely	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1		x		x		x	x			x		x		x
kerekesszék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) szintenként 2		x		x		x	x			x		x		x
ételhulladék tároló	óvodánként (székhelyen és telephelyen) 1	x		x			x	x			x		x	x	